

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GAZETECİLİK ANABİLİM DALI

773873

İNTERNET SİTELERİNDEKİ HABERLERİN GÜNDEM BELİRLEMEDEKİ
ETKİLERİ ÜZERİNE UYGULAMALI BİR ÇALIŞMA

773873

Yüksek Lisans Tezi

DANIŞMAN
Doç. Dr. Halil İbrahim GÜRCAN

HAZIRLAYAN
Sedat ŞİMŞEK

İ.C.Ü. SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

KONYA-2002

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
GİRİŞ	1
 I-BÖLÜM	
I- İNTERNET'İN ORTAYA ÇIKIŞI	8
II-İNTERNET'İN GELİŞİM SÜRECİ	9
1-İnternet'i kullanma amaçları	15
III-İNTERNET ARAÇLARI	17
1-WWW (Wold Wide Web)	17
2-Elektronik Posta	18
3-Telnet	18
4-FTP (Dosya Aktarım protokolü	18
5-Listserv	18
6-Usenet (Haber Grupları)	18
7-Archie	19
8-WAIS(Wide Area Infarmation System-Geniş Alan Bilgi Sistemi)	19
9-Gopher	19
10-Chat	19
11-Sesli ve Video Konferans	20
IV-TÜRKİYE'DE İNTERNET KULLANIMININ BAŞLANGICI VE GELİŞİM SÜRECİ	20
1-Türkiye'deki İnternet Çıkış Merkezleri	22
V-TÜRK MEDYASINDA İNTERNET'İN KULLANILMAYA BAŞLANMASI	22
1-İnternet'te Yayınlanan Ulusal Gazeteler	23
2-İnternet'te Yayınlanan Yerel Gazeteler	24
3-İnternet'te Bulunan Haber Siteleri	25
4-İnternet'te Yayın Yapan Televizyon Kanalları	27

VI-GELENEKSEL GAZETECİLİK İNTERNET GAZETECİLİĞİNE GEÇİŞ SÜRECİNDE ORTAYA ÇIKAN FARKLILIKLAR	27
--	-----------

II.BÖLÜM

I-İNTERNET'TE ALAN İSİMLERİ SİSTEMİ	31
1-Alan İsimleri Katagorileri	32
a-Jenerik Birinci Derece Alan İsimleri	32
b-Ülke Kodu Birinci Derece Alan İsimleri	32
c-Alan Adı Ülke Kısaltmaları	33
II-ALAN İSİMLERİ SİSTEMİNİN GELİŞİMİ VE YÖNETİMİ	34
1-Dünyadaki IP Numarası Karşıt Kurumları (RIRs-Reginal Internet Registrars)	34
a-ARIN (American Registry for Internet)	34
b-RİPE (Reseaux IP Europeens)	34
c-APHIC (Asia Pasific Network)	34
III-İNTERNET'TE MARKA OLGUSU	34
IV-MODERN İNSANIN YALNIZLIĞINDA TEK ARKADAŞ İNTERNET	36
1-Çocukları ve Gençleri Sanal Ortama Karşı Korumanın Yolları	38
V- İNTERNET'TE BANKA HİZMETLERİ	40
VI-İNTERNET'LE DEĞİŞİM	41
VII-İNTERNET'TE SATIŞ VE YAPILMASI GEREKENLER	42
VIII-İNTERNET SAATİ (@ SAAT)	44
IX-İNTERNET'LE İLGİLİ HUKUKİ VE DİĞER DÜZENLEMELER	45

X-WEB TELEVİZYON (SANAL TELEVİZYON)	47
--	-----------

XI- MEDYA KURULUŞLARININ İNTERNET VERSİYONLARI	47
---	-----------

III. BÖLÜM

I-RADİKAL, AKŞAM, GÜNEŞ, ZAMAN, STAR GAZETELERİNİN (İNTERNET VERSİYONLARININ) 01-15.04.2002 TARİHLİ WEB SAYFALARINDA YAYINLANAN FİLİSTİN-İSRAİL SAVAŞI İLE İLGİLİ HABERLERİN GÜNDEM BELİRLEME AÇISINDAN İNCELENMESİ, HABER DAĞILIMLARININ TABLOLARLA İFADE EDİLMESİ VE HABER ÖZETLERİ	50
--	-----------

SONUÇ	96
--------------	-----------

KISALTMALAR	98
--------------------	-----------

KAYNAKÇA	99
-----------------	-----------

GİRİŞ

Bilgi, teknolojiyle birlikte, bilgi toplumunun özünü, çekirdeğini ve dinamosunu oluşturur (Dura ve Atik, 2002:134). Bilginin hızla işlendiği ve saklandığı, 20. yüzyılın sonlarına geldiğimiz bugünlerde insanlık oldukça ilginç bir dönemden geçmektedir. Bu dönem pek çok uzman tarafından “üçüncü endüstri devrimi” adıyla adlandırılmaktadır. Günümüz dünyasını ilginç kılan en önemli gelişmelerden birisi de insanlık tarihinde ilk kez, şehirlerde yaşayan insan sayısının kırsal alandaki insan sayısını geçmesi, diğer bir deyişle insanlığın büyük kısmının uygarlaşmasıdır. Bu noktaya nereden geldik? Uzmanlara göre birinci endüstri devrimi, kömür ve demirin kullanımı ile fabrikalarda toptan üretim yolunun açılmasıdır. Bu dönemi “producer oriented” yada “üretici bazlı” makineler yaratmıştır. İkinci endüstri devrimine ise yeni keşifler sayesinde plastik, petrol ve elektriğin yaygın kullanımı ile girilmiştir. Bu dönemi de “consumer oriented” yada “tüketici bazlı” makineler (örneğin yolcu araçları, elektrikli ev aletleri vb.) açmıştır. Üçüncü endüstri dönemini ise bilgisayarlar ve bilgisayar ağlarının gelişimi açmak üzeredir (Çağiltay,1997:3).

İçinde bulunduğumuz yüzyılın son çeyreğinde keşfedilen ve bilgisayarların ve hızlı veri bağlantılarının kullanılmasıyla herhangi bir kişinin kolayca erişebileceği dünya çapında muazzam bir bilgi deposu olan İnternet, “bilgisayar ağlarının ağı”, “evrensel bilgisayar ağı” insanoğlunun yaşamının olağanüstü bir şekilde değişmesine sebep olmuştur (Gürcan, 1999: 39). İnternet dünyanın çeşitli bölgelerinden birçok insanın bir araya geldiği bir ortamdır. 1990 yılında İnternet kullanıcılarının sayısı 1 milyon iken, 1995 sonunda 16 milyon olmuştur. Mart 2000 itibariyle 304 milyona ulaşmış olan kullanıcı sayısının 2005 yılında da 1 milyar olacağı tahmin edilmektedir. Bugünkü görünümüyle 137 milyon olan kullanıcıların büyük çoğunluğu ABD’lidir. ABD’yi sırasıyla Avrupa ve Asya-Pasifik bölgeleri izlemektedir. Dünyada bu alanda giderek artan ilgi nedeniyle ABD dışındaki kullanıcıların 2005 yılında 700 milyona ulaşacağı tahmin edilmektedir (Işıklı, 2001: 5).

Günümüzde artık insanlar dışarıya çıkmadan alış-veriş yapmakta, banka hesaplarını yönlendirebilmekte (kredi kartları, telefon, su, elektrik, okul, ev kirası ödemeleri, döviz alım-satımı, borsa takibi vb...), günlük gazeteleri okuyabilmekte, istedikleri bilgilere ulaşabilmektedirler. Eskiden satışlar el sıkışmayla sonuçlandırılırdı. E-ticaret ile artık satışlar bilgisayarımızda bir “fare tıklaması” ile sonuçlandırılmaktadır.

Bu aysbergin görünen kısmını oluşturmaktadır. İnternet öyle çılgın bir hal almıştır ki çöpçatanlıktan-fal sitelerine, hava durumundan-yemek tariflerine kadar pek çok bilgiye ulaşmamız da tek adres haline gelmiştir. İnternet çılgınlığı insan hayatını kolaylaştırmada akıl sınırlarını öyle zorlaya başlamıştır ki ABD’li Jenangenie.com sitesi model seçmekte zorlanan müşterilerine blue jean pantolonlarını tasarlama imkanı bile sunmaktadır (Milliyet, Temmuz 2001:9). Dünyanın ünlü araba markalarından birisi olan Opel bir cep bilgisayarı yardımıyla araç sürücüsüne e-postalarını kontrol edebilme ve Web’te sörf yapabilme olanağı sağlamakta ancak bu hizmetleri kaza riskini ortadan kaldırmak için araç hareket halinde değilken sunmaktadır (Hürriyet Pazar Ekonomi, Eylül 2001:11).Türkiye’deki bazı üniversiteler ise sanal ortamı eğitim açısından kullanarak öğrencilerini sınav yapmakta ve diplomalar vermektedir. Selçuk Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk Dili ve Yabancı Dil derslerini alan öğrencilerine, ara sınavın yüzde 40’ı ve genel sınavın yüzde 60’ı alınarak hesaplanan notlarını internet üzerinden yapacakları sınavlarla 20 puan arttırma imkanı sunmaktadır (Selçuk İletişim Gazetesi, Ocak 2002:3). İstanbul Bilgi Üniversitesi ise Türkiye’de ilk olma özelliği taşıyan Elektronik MBA (e-mba) programı ile lisans mezunu öğrencilere, Yüksek Öğrenim Kurumu tarafından onaylı “Yüksek Lisans” programı sonucunda diploma vermektedir (İletim, Mart 2001:14).

İnternet’e bağlanmak giderek daha da ucuzlamakta ve düşük maliyetli bir işlem haline gelmektedir. Telekomünikasyon altyapısı gelişmekte, bilgisayar fiyatları giderek düşmektedir. Dünyada evlerde ve ticari amaçlı kullanılan kişisel bilgisayar (PC) sayısı 1990’da 98 milyon iken 1995’de 222 milyona ulaşmış ve 1998 yılında 364 milyon olmuştur. Dolayısıyla, İnternet kullananların sayısı hızla artmaktadır. Bu sayı artarken her konuda olduğu gibi İnternet ortamında da gurular ortaya çıkmıştır. Örneğin Profesör Nicholas Negroponte sanal alemin gurusu olarak adlandırılmaktadır (Kozanoğlu, 1997: 94) İnsanlar özel zevkleri ve ihtiyaçları için İnternet’i kullanırken devlet hizmetlerinde İnternet kullanımına gereken önemi vermemektedirler. Amerikan Taylor Nelson’ın 27 ülkede yaptığı araştırmasına göre Türkiye İnternet üzerinden kamusal hizmetlerin kullanımında Endonezya ve Rusya ile birlikte sonuncu olmuştur. Türkiye’den nüfusun sadece yüzde 3’ü İnternette devlete ait sitelere girerek incelemelerde bulunmakta ve gerekli bilgilere ulaşmaktadır. Yine bu araştırmaya göre e-devlet kullanımının en yüksek olduğu ülkeler Norveç, Danimarka ve Kanada’dır (Posta Gazetesi, Kasım 2001:9).

Çalışmamızda “İnternet nasıl ortaya çıktı ve günümüze kadar olan gelişmeleri nelerdir?” bunları ortaya koymaya çalıştık. Yukarıda da sözünü ettiğimiz gibi insanoğlunun günlük yaşantısının vazgeçilmez bir parçası haline gelen İnternet olgusunda sık sık kullanılan; www, e-mail, IP numarası, domain, telnet, listserv, usenet, archie, wais, gopher vb. terimlerin ne demek olduğunu gözler önüne sermeye gayret gösterdik. Bununla beraber dünyayı kasıp kavuran İnternet’in, Türkiye serüveni ortaya konurken “alan isimlerinin açılımı ne demektir?” gibi sorulara da fazla ayrıntıya girilmeden çalışmamızda cevap verilmeye çalışılmıştır.

Çalışmamızın son bölümünü oluşturan ve İnternet ortamında yayın yapan sanal haber sitelerinin ve gazetelerin İnternet versiyonlarının verdikleri haberlerle gündemi nasıl etkiledikleri ortaya konulmaya çalışılacaktır. Bunun yanı sıra geleneksel gazetelerin İnternet ortamında, Hürriyetim İnternet'im, Radikal İnternet, Güneş İnternet, Zaman İnternet, Akşam İnternet gibi isimlerle sanal aleme taşınması da enteresan bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Gazetelerin bu şekilde sanal aleme taşınmasının bazı yazarların ne kadar okunduğu, okuyucu profili, hangi haberler dikkat çekiyor, hangi tür haberler tepki alıyor gibi değerlerin belirlenmesi de siteleri ziyaret edenlerin sayesinde net bir şekilde ortaya konulabilmektedir (Turgut, Haziran 2002:7).

Geleneksel gazetelerin hemen hepsinin, belirli süreler sonunda İnternet ortamında da haber vermeye başladıkları son yıllarda, yayın hayatına İnternet’le başlamış gazetelerinde hem dünyada hem de Türkiye’de, İnternet yayınlarının yanında basılı gazete olarak okuyucuya ulaşma çalışmalarını hayretle takip etmekteyiz. Örneğin; Türkiye dışında elektronik gazetecilik alanında söz sahibi iki gazete Slate ve Salon, Türkiye’de ise Habertürk İnternet’teki başarılı yayınlarının yanı sıra yazılı basına da adım atmak için çalışmalara başlamış durumdadırlar. Habertürk sitesinin ve gazetesinin hem sahibi hem de Genel Yayın Yönetmeni Ufuk Güldemir, çıkaracakları gazetenin İnternet’te verilen haberlerin tekrarından ibaret olmayacağını, gazete çıkmaya başladıktan sonra bile sitenin kendine özgü içeriğiyle yayına devam edeceğini belirtmektedir (Turgut, Haziran 2001:7).

ÇALIŞMANIN ADI:

İnternet ve İnternet üzerinden yayın yapan gazetelerin yayınlamış oldukları haberlerin, gündem belirlemedeki etkilerinin içerik analizi yöntemiyle incelenmesi.

ÇALIŞMANIN KONUSU:

İnternet'in ortaya çıkışı ve geçirdiği evreler ile İnternet bilinmeyenleri olarak adlandırdığımız (WWW, İnternet, Intranet, Extranet, HTTP, HTML, Switch, Hub vs...) terimlerinin, ne anlama geldiğini ortaya koymaya çalışacağımız araştırmamız da ayrıca; İnternet'in Türkiye'ye gelişi ve günümüze kadar olan sürede geçirdiği evreler göz önüne konulmaya çalışılmıştır.

Çalışmamızın ikinci bölümünde ise İnternet haber sitelerinde yayınlanan haberlerin gündem oluşturmada etkileri var mıdır? Yok mudur? Sorusundan yola çıkılarak İnternet üzerinden yayın yapan ve tesadüfi seçilen 5 İnternet gazetesinin (on-line gazete), 1-15 Nisan 2002 tarihleri arasında İsrail-Filistin savaşı ile ilgili yayınlamış oldukları haberler incelenmiş, haberlerdeki gündem belirleme etkileri içerik analizi yöntemiyle ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmamızda içerik analizinin yöntem olarak seçilmiş olmasının sebebi ise haberi yazan kişilerin neyi anlatmak istedikleri değil de, bizim haberde ne bulduğumuzun çalışmamızda önem taşımasından kaynaklanmaktadır.

AMAÇ VE METOD:

Geleneksel gazetecilikten ayrılarak sanal ortamda özgür biçimde yayınladıkları haberleri, gündem belirleme adına taraflı bir şekilde yayınlayıp-yayınlamadıkları içerik analizi yöntemiyle incelenen gazetelerin, manipulasyon yapıp-yapmadıkları, gazetecilik etik anlayışıyla hareket edip-etmedikleri, haber sitelerinin takip edileceği gün ve saatlerde yayınladıkları haberler incelenerek ortaya konulmaya çalışılmıştır. Kitle iletişim araçlarının en yenisi ve en cazibi durumunda olan İnternet'in insan hayatına getirdiği kolaylıklar ve bunun yanı sıra sanal yalnızlığa ittiği yeni nesli hangi açılardan etkilediği yine taranan kaynakların ışığı altında ifade edilmeye çalışılmıştır.

ÇALIŞMANIN ÖNEMİ:

Amerika Birleşik Devletlerinde, birkaç gencin aralarında iletişim ağı kurmaya çalışmalarıyla ortaya çıktığı düşünülen ancak; perde arkasında ABD'nin ulusal çıkarlarının yattığı İnternet kavramının, bugün dünyayı ele geçiren bir kitle iletişim aracı olduğu,

herkes tarafından kabul edilen bir gerçektir. İnsan hayatını her alanda kolaylaştıran İnternet, yasama, yürütme ve yargı güçlerinden sonra dördüncü kuvvet olarak adlandırılan kitle iletişim araçlarının en önemli silahı haline gelmiştir. Öyle ki Türkiye’de yaşanan ekonomik kriz sonrasında işsiz kalan gazeteciler İnternet olarak adlandırılan bu sanal alemde kendilerin ait on-line gazeteler kurmuşlar ve kendilerini işten atan patronlarının aleyhinde haberler yazarak çağın bu müthiş buluşunu bir silah gibi kullanmaya başlamışlardır. Sanal alemde yayınlarını sürdüren ve insanların anında olaylardan haberlerinin olmasını sağlayan, bu on-line gazetelerin gündem belirlemede objektif olmaları da kamuoyunun doğru bilgi alması açısından büyük önem taşımaktadır. Çalışmamızda incelediğimiz on-line gazetelerin bu görevlerini yerine getirip getirmediğinin tespiti de çalışmamız açısından çok büyük önem taşımaktadır.

Çalışmamızda haber taraması yaptığımız tarih aralığı olarak 1-15 Nisan 2002 olarak karar verilmiştir. Bu tarihler arasının karar verilmesinin amacı ise İsrail-Filistin savaşının gündemde yoğun bir şekilde yer almasıdır. Öyle ki bu tarihler arasında hemen her gün, gerek geleneksel basın dediğimiz gazete, radyo, televizyonlarda gerekse İnternet basını dediğimiz on-line gazetelerde bu konu ile ilgili pek çok haberin yayınlanmış olmasıdır.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE:

WWW (World Wide Web) “Dünyayı saran ağ” anlamına gelen İnternet günümüzde işyerlerimize, evlerimize hatta cep telefonları sayesinde ceplerimize kadar girmiştir. Hayatımızın her bölümünde karşımıza çıkan İnternet, çalışmamızın birinci bölümünde teknik terimleri ve çalışma prensiplerinin ortaya konmasıyla daha anlaşılır bir hale getirilmeye çalışılmıştır. Geleneksel gazetecilik ve sanal gazetecilik kavramları karşılaştırılarak sanal gazeteciliğin hızla gelişmesindeki etkenler maddeler halinde sıralanmış ve personel, zaman, ekonomik durum vs... yönleriyle geleneksel ve sanal gazetecilik avantajları ve dezavantajları belirtilmeye çalışılmıştır. İnternet adresleri (alan isimleri) konusu da taranılan kaynaklar ışığı altında insanların kafalarındaki sorulara cevap olabilecek şekilde açıklanmaya çalışılmıştır.

Geleneksel gazetecilikte tekelleşme sonucunda ortaya çıkan manipülasyon gerçeği, insanların olayların gerçek yüzünü öğrenmelerini engellemektedir. Kartel medyası olarak da adlandırdığımız bu medya, kamuoyunu kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirmek için manipüle edilmiş haberleri vermekten çekinmemektedir. Demokrasilerin sesi kulağı olan medya organlarının böyle tekelci bir zihniyetin elinde olması insanları doğru haber alabileceklerine inandıkları başka kaynaklara yönlendirmektedir. Günümüzde bu görevi İnternet gazeteciliğinin yapacağından söz edilmektedir. Ancak; bunun ne derece doğru olduğunu çalışmamızın sonucunda ortaya koymuş yada bir nebze de olsa ne yaptıklarını görmüş olacağız.

Çalışmamızın ikinci bölümünde incelemiş olduğumuz beş on-line gazetenin 1-15 Nisan 2002 tarihleri arasında okuyucularına ulaştırmış oldukları haberler arasında İsrail ve Filistin arasındaki savaşla ilgili haberlerde izlemiş oldukları habercilik anlayışları tarafımızdan belirlenmiş olan haber başlığının içeriği nedir? Haber kimden yana. Haber açıklayıcı mı? Haber tanımlayıcı mı? Haberde fotoğraf kullanılmış mı? Haber kaç kb. Haberde Türkiye'ye öneriler var mı? Haberde okuyucu yorumu var mı? Gibi sorularla haber yapısı irdelenmeye ve haber sitesinin tutumu belirlenmeye çalışılmıştır. Her gün için düzenlenen tablolar ile haber sitelerinin İsrail-Filistin savaşı ile ilgili yayınladıkları haberlerin içeriği incelenmeye çalışılmış ve aynı zamanda incelenen haberin kısa bir özeti çalışmamızda yer almıştır.

VARSAYIMLAR VE SAYILTILAR:

Pek çok açıdan avantajlı olan on-line gazetecilik bilgisayarların ucuzlaması ve herkesin işyerinde, evinde demirbaş durumuna gelmesiyle geleneksel gazetecilik ile yarışır durumu gelmiştir. Bununla beraber insanların chat denilen siteler ile yalnızlıklarını paylaştıkları internet ortamı yeni nesilleri sanal yalnızlığa mı itmektedir. Tartışılması ve üzerinde durulması gereken bir konudur. Çalışmamızda İnternet pek çok yönüyle ele alınacak ve ortaya koyduğumuz sorulara kaynaklar ve yapılan haber siteleri taramalarıyla ortaya konulmaya çalışılacaktır.

SINIRLILIKLAR

Çalışmamızın sonuçlarının sağlıklı olabilmesi ve değerlendirmemizin sağlam bir zemine oturtulabilmesi için tesadüfi seçilen sadece 5 on-line gazetenin 1-15 Nisan 2002 tarihleri arasında okuyucularına ulaştırmış oldukları İsrail-Filistin savaşı ile ilgili haberler ele alınmıştır. Yine tesadüfi olarak İsrail-Filistin savaşı ile ilgili 1-15 Nisan 2002 tarihleri arasında, 5 on-line gazetede yayınlanmış, her gün için en içerikli haber seçilerek, araştırmamıza kaynak olarak kullanılmıştır.

I.BÖLÜM

I-İTERNET'İN ORTAYA ÇIKIŞI

İnternet, iki veya daha çok sayıda bilgisayarın birbiriyle bağlantısı anlamına gelen bilgisayar ağları (network)'nın aralarında tekrar bağlantı kurmalarıyla oluşan, dünya çapında yaygın bilgisayar ağlarına dayalı bir iletişim sistemidir (İçel, 1998: 407).

İngilizce “International Network”un kısaltılmışı olan İnternet'in tanımına başka bir kaynaktan bakacak olursak, İnternet olarak adlandırılan ve genel bir tanımıyla “bilgisayar ağlarının ağı” ya da “evrensel bilgisayar ağı” olarak nitelendirilen, dünyanın pek çok ülkesindeki milyonlarca bilgisayarın kendi aralarında oluşturdukları yerel yada geniş alan ağlarının birbirine bağlanması ile oluşturulan bir elektronik iletişim ağıdır. Bu ağ, 1969'da Amerika Birleşik Devletleri Savunma Bakanlığı tarafından kurulan ARPANET'in 1990 yılında “İnternet”adını alması ile oluşmuştur (Gürcan, 1999: 38).

Siberalanın başlangıcı olarak 19. Yüzyılın ilk yarısında telgrafın bulunduğunu belirtmeliyiz. James Carey o çok ünlü cümlesinde söylediği gibi, “Telgrafın en basit ve en önemli tarafı, ‘taşıma’nın ve ‘iletişim’in kesin olarak birbirinden ayrıldığını belirtmesidir (Cogito, 2002: 81).

James Carey'in dediği gibi bugün posta güvercinlerinin yerini bilgisayarlar, kağıt ve kalemin yerini ise elektronik mektuplar almıştır. İnternet, birbirine bağlı bilgisayarlardan oluşan bir bilgi ağı, bilgi otobanıdır. Dünyanın herhangi bir yerinden bu sisteme katılmak teorik olarak mümkün olmakla birlikte bu sisteme girmek için veya kendi web sitelerinizi sunabilmeniz için “provider-İnternet servis sağlayıcıları-ISS”-(AOL, Compuserve, İxir, Superonline, E-Kolay vs.) denilen kuruluşların devreye girmesi gerekmektedir (Cogito, 2002:81).

Provider'lere (ISS) ulaşım ise modem denilen telefon sinyallerini bilgiye çeviren aletlerle ve telefon üzerinden gerçekleşmektedir. Bilgisayarların kendi aralarında konuşmaları en yaygın sistem olarak, TCP/IP yöntemi ile olmaktadır. İnternet sitelerinin (Web Site) izlenebilmesi için ise “Browser” denilen internet tarayıcılarına ihtiyaç vardır. Bu browserler sayesinde genelde “HTML” dili ile yazılan İnternet sayfaları adeta bu

browserler tarafından (İnternet Explorer, Netscape gibi tercüme edilmektedir. Dolayısıyla İnternet'e girebilmek için dört unsurun bir araya gelmesi gerekmektedir. Bunlar:

1-Bilgisayar

2-Modem

3-Telefon Bağlantısı,

4- ISS (İnternet Servis Sağlayıcı)

Bu unsurlardan birisinin eksikliği halinde bağlantı gerçekleşmemektedir (Işık, 2001: 6). Teknolojik gelişmeler sonucunda son zamanlarda İnternet'e bağlandığımızda kesilen telefon görüşmelerimiz artık tek hat üstünden gerçekleşebilmektedir. Yani tek bir telefon hattıyla İnternet'e bağlıyken aynı hat üzerinden görüşmelerimizi de yapabilmekteyiz (Globus, Ekim 2001:124).

II-İNTERNET'İN GELİŞİM SÜRECİ

İnternet'in ortaya çıkışı ve gelişimi, zaman zaman bazı bilimsel buluşların olduğu gibi, rastlantısal ve konjonktürel değişim ve dönüşümlere paralel bir çizgide gerçekleşmiştir. Daha da açmak gerekirse, internet olgusu başlı başına bir amaç olarak ortaya konulmamış ancak bir amacın yan ürünü biçiminde ortaya çıkmış, geliştirilmiş ve bugünkü kullanım düzeyine erişmiştir (Özgen, 2000:59).

ARPANET; 1957'de Ruslar'ın Sputnik'le uzaya çıkmaları karşısında, ABD Başkanı Einsenhower'in emriyle, 1958'de kurulan İleri Araştırma Programları Ajansı'nın (Advanced Research Programme Agency-ARPA) paket yönlendirmeli bilgisayar ağı olarak ortaya çıkmış, askeri amaçlı araştırma yapan laboratuvarları ve üniversiteleri birbirine bağlamak üzere geliştirilmiştir. Daha sonra ARPA'dan NASA doğmuş ve ARPA'nın adı da 1970'lerin başında İleri Savunma Araştırmaları Ajansı'na (DARPA) dönüşmüştür. ARPANET Haziran 1990'da ortadan kalkarak yerini İnternet'e bırakmıştır. İlk önce Amerika Birleşik Devletleri'ndeki üniversiteleri birbirine bağlamış, daha sonra da genel kullanıcılara açılmıştır. 1993'den başlayarak hızla gelişen WWW aracı sayesinde İnternet kullanımı her geçen gün daha da yaygınlaşmıştır.

Bilgisayarların ortak bir ağ altında birleşmesi, kullanıcılara şu kolaylıkları sağlamıştır.

1- Herhangi bir departman ya da dünyanın öbür yakasındaki bilgiye kolay erişim olanağı doğmuştur.

2- Mesajların ve datanın, diğer kullanıcılarla değiş-tokuşunu sağlamıştır.

Bilgisayarların ağ oluşturmada ise benzer iki teknoloji kullanılmıştır.

İnternet: Dünya çapında yaygın bilgisayar ağları ve kullanıcıları olan ve açık endüstri standartlarına dayanmaktadır. Bu, binlerce veri tabanı ve diğer kaynaklardan bilgi sağlamaya ve bilginin diğer kullanıcılarla değiş-tokuşuna, paylaşımına olanak tanır.

Intranet: İnternet teknolojisine dayanan bir kurum-içi bilgisayar ağı sistemidir. Bu, farklı sistemlerde tutulan verilerin, kolay kullanım ara yüzü ile birlikte kullanımını sağlar. Intranet'te amaç, çalışanlara, güncel firma enformasyonu ve son gelişmeleri sunmak ve çalışanlar arasında, güçlü ve hızlı iletişimi sağlamaktır. Intranet, genellikle bir kuruluşa hizmet eder; fakat doğru güvenlik bağlantıları ile birçok şirketin bilgisayarları da (kardeş şirketle, hammadde sağlayıcı şirketler vb.) kurumun Intranet'ine bağlı olabilir. İnternet ve web teknolojisinin sağladığı kolaylıklar, şirketleri kendi örgütleri içerisinde İnternet ve web teknolojisini kullanan ağlara (Intranet) yöneltmiştir (Gürçan,1999: 40-41).

Intranet'i kısaca tanımlayacak olursak: Birçok PC'ye sahip kuruluşlar bilgisayarlarını birbirine bağlayarak bir ağ oluşturmakta sonra da bu ağı tek bir modem ve telefon hattı ile İnternet'e bağlamaktadırlar. Şirketler bu şekilde hareket ederek her PC için bir modem ve telefon hattı almaktan kurtulmuş olurlar (Beta, 1999:9).

20. yüzyılın sonunda keşfedilen ve çağa damgasını vuran İnternet'in, kitle iletişiminde yani yayıncılıkta kullanıldığını söylerken, diğer yayıncılık araçlarını da tehdit ettiğini vurgulamakta fayda vardır. İnternet ortamından bahsedilirken kullanılan "Sanal Gerçeklik" yada (Zahiri Gerçeklik-Virtual Reality), siber alemin en ilgi çeken alanlarından biridir. Sanal gerçeklik teknolojisi bir alanda yoğunlaşmış durumdadır.İletişim ve bilgi-işlem sistemleri aracılığıyla, hayali yada uzaktaki bir gerçek mekanın, üç boyutlu olarak

inşa edilmesi ve bu mekanın kullanıcı tarafından yönlendirilmesi, sanal gerçekliği oluşturmaktadır (Gürcan, 1999:23). İnternet 1960'lı yılların sonlarında ilk defa gündeme gelmiş olmakla birlikte, gerçekte 1902'li yıllardaki www, java gibi yeniklerin gündeme gelmesi ile yaygınlaşmaya başlamıştır. Ancak; insanlık tarihinde ilk kez insanlar birbirlerine bu kadar uzak oldukları halde, birbirlerine dokunmadan İnternet sayesinde “ilişki” kurmaya başlamışlardır. Markete gitmeden İnternet'ten alış-veriş yapmakta, doktorlarına röntgen filmlerini “mail” yoluyla göndererek uzaktan muayene olmaktadırlar (Dündar, 2000:17). Koç Grubu'nun girişimlerinden birisi olan Koçfinans da Türkiye'de ilk kez uygulanan bir sistemle müşterilerine online hukuk iletişimini sağlamıştır. Bu sistemle kişi yada kuruluşlar, Türkiye'nin herhangi bir köşesindeki İnternet bağlantılı bir hukuk bürosu yada avukat ile çalışma olanağı bulabilmektedirler (Bizden Haberler, Ekim 2001:38).

İnsanlar, İnternet'te chat yaparken de kendilerine yeni bir dil edinmişler ve hep bir yerlere yetişme telaşındaymış gibi düşünen, konuşan, yazan bir neslin kendine özgü dilini geliştirmişlerdir. Chat dilinde “Hi” (selam), “Bye” (veda) niyetine kullanılır. Cinsel yönden baskıcılığıyla dikkat çeken bu yalnız neslin macera ihtiyacını yine İnternet karşılamaktadır. AIDS sonrası yirminci yüzyılın sonlarında “İnternet ortamında dokunmadan seks” moda olmuştur (Dündar,2000:24).

Başlangıçta araştırmacıların ve akademisyenlerin kullandığı bir araç iken, görüntü, ses, metin verilerinin İnternet ortamında erişilmeye başlanması İnternet üzerinden gerçekleştirilen uygulamaların çoğalmasını neden olmuştur. Özellikle iletişim ortamı olarak İnternet, gazete, radyo, televizyon gibi araçların yanında bir çok avantajla birlikte yer almıştır. Bazen de çocukların kendilerini masal aleminde bulduğu bir ortam halini almıştır. Çocuklar bilgisayar yardımıyla İnternet ortamında tanımadıkları bilmedikleri pek çok diyarı keşfetmişlerdir (Buhara, 2001:2).

Özellikle haberlerin İnternet ortamından erişilebilir hale gelmesi ile birlikte geleneksel gazeteciliğin yapısında da değişimler başlamıştır. İnternet'in medya için ne kadar önemli bir dönüm noktası olduğunu, Boston'da yapılan Uluslararası Basın Enstitüsü'nün (IPI) son genel kurulunda, diplomasi sihirbazı Henry Kissinger, şu sözleriyle çok güzel bir şekilde ortaya koymuştur: “Yazının bulunuşu insanlığın ilk önemli devrimidir. Çünkü bu yolla sözlü kültürün belgelenme şansı doğdu. İkinci önemli devrim

ise matbaanın icadıdır. Böylelikle yazılı belgeler çoğaltılarak, geniş kitlelere ulaştı. Üçüncü önemli devrim ise İnternet'tir. Şimdi bu sayede artık herkes kendi gazetesini çıkarabilme ve onun genel yayın yönetmeni olma imkanına kavuşmuştur." İnternet üzerinden yayınlanan gazetelerin sayısına göre sıralamada ABD'nin farklı bir üstünlüğü vardır. ABD'de 1123, diğer gelişmiş ülkeler Kanada'da 146 ve İngiltere'de 99 gazete İnternet üzerinden yayınlanmaktadır (Nurgün, 2000: 3). Hayatımızın neredeyse vazgeçilmez bir unsuru hale gelmiş olan İnternet'in kıtalardaki kullanıcı sayıları ise Kasım 2000 verilerine göre şöyledir:

Afrika	3.11 milyon
Asya-Pasifik	104.88 milyon
Avrupa	113.14 milyon
Orta Asya	2.40 milyon
Kanada-ABD	167.12 milyon
Latin Amerika	16.45 milyon

İnternet'te evrensel erişime açık 1 milyar dokümanın bulunduğu da tahmin edilirken Türkiye'de yaklaşık 2 milyon kişinin (% 3.05) İnternet'te kullandığı tahmin edilmektedir. Ülkeler arasında büyük farklar bulunsa da, eldeki veriler ışığında, dünya çapında Şubat 2001 itibariyle 1.066 milyon (% 17.78) kişinin İnternet'le tanıştığı belirtilmektedir (GÜRCAN, 2001: 4). İnternet, globalleşen dünya üzerinde çeşitli dillerde hazırlanan web sayfaları ile insanlara ulaşmaktadır. Ancak; dünya dil egemenliğini eline geçiren İngilizce burada da ağırlığını ortaya koymuş ve aşağıdaki tablodan da anlaşılacağı gibi İnternet sayfalarında en fazla kullanılan dil konumuna gelmiştir.

İnternet'teki Lisan Kullanım Sayısı

İngilizce	192.000.000
Çince	29.000.000
Japonca	38.800.000
Almanca	22.400.000
İspanyolca	21.100.000
Fransızca	14.200.000
Korece	16.800.000

Yabancı yayınların bir ülkeye girmesi için aşılması gereken kanunları atmanın vakti gelmişti. Yer kavramını yok eden bu teknoloji sayesinde insanlar istedikleri yayına, yayının web sayfasına girmesinden sonra hemen ulaşabilmektedir (GÜRCAN, 2001: 5). Şu anda İnternet'in yaygın olarak kullanıldığı ülkemizde, yayın yapan orta düzeyde bir televizyon yayın kuruluşu yüz milyon dolar civarında bir değer taşımaktadır. Bir radyo istasyonu ise yaklaşık üç milyon dolar etmektedir. Bir ulusal gazete elli milyon dolardan aşağı değer taşımamaktadır. Telekomünikasyon alanında sadece cep tekeline dahil olmak için milyar dolarlar havalarda uçmaktadır. Yine bir eğlence ve eğitim aracı olan sinema ve video film şirketleri milyonlarca dolara alınıp satılmaktadır.

Yayın kuruluşlarının maddi değerleri bu kadar korkunç rakamlarla telaffuz edilirken, birkaç yıl öncesine kadar medya şirketleri, dünyada İnternet'i sadece yayıncılık alanında yeni bir iş alanı olarak görüp yatırım yapıyorlardı. Halbuki; İnternet'i bilgisayardan amatörce yararlanan birkaç genç, aralarında chat yapmak amacıyla ortaya çıkardığı düşünülse de, bu işin arkasında Amerikanın ulusal çıkarları vardır. Amerika bu işe milyonlarca dolar harcarken, bizim ülkemizdeki yayıncılar teknolojik gelişmeleri hep geriden takip ettikleri için ilk başlarda, çok az miktarda paralar ayırarak bazı servis ve erişim sağlayıcılar kurmuşlardır.

Ancak; dünyada şu an ilk başlarda teknolojik gelişmeden kopmamak için düşük sermayelerle kurulan İnternet şirketleri; milyonlarca dolar değerindeki televizyon, gazete, dergi ve radyo gibi yayın şirketlerini satın alacak konuma gelmişlerdir. Dünyanın zengin insanları da petrol, altın gibi yatırımlarının yanında İnternet alanında da yatırım yapmaya başlamışlardır. Örneğin; Dünya'nın en zengin isimlerinden biri olan Suudi milyarder Prens El-Velid yeni teknolojiye yatırım yapan isimlerden biridir. El-Velid 2001'in son aylarında 450 milyon dolarlık "AOL Time Warner" ve 100 milyon dolarlık "Priceline.com" hissesi satın almıştır. Suudi Arabistan Kralı Fahd'ın yeğenlerinden olan milyarder prens El-Velid şirketinden yaptığı bir açıklamada İnternet sektörüne yaptığı bu yatırımla İnternet arenasına yatırımın karlı bir iş olduğunu belirtmiştir (Hürriyetim, 2002: 1). Türkiye'de de bugün İnternet alanındaki atılımlar, derin ekonomik krize rağmen devam etmektedir. Kısa sürede yirmibin büyük ve küçük işletmeyi bünyesine katan www.turkticaret.net ve dünya mobil bilişim sektöründe söz sahibi olmayı hedefleyen, www.mobilera.net gibi iki büyük ticaret sitesi bunun somut örneklerini oluşturmaktadır (Hürriyet Pazar, Aralık 2001:18).

İnternet, bir basılı kitap, dergi veya gazete gibi, görüntülü televizyon ve sesli radyo gibi bir yayıncılık türüdür. Şu an kullandığımız bilgisayarlardaki görüntü ve seslerde bir yayındır. İşte bu yeni yayın aracı sebebiyle televizyon, radyo, gazete, sinema alanında bu yayınları demode iletişim araçlarına iletmeye çalışan şirketler birkaç yıl sonra milyon dolarlar etmeyebilecektir. Elektronik ve bilgisayar teknolojisindeki gelişmelerin sonucu ortaya çıkan her yeni makine insan yaşamını nasıl derinden etkilemişse, bu gelişmeler medya dünyasında da derin değişimlere yol açmıştır. 1993’de gelişmeye başlayan World Wide Web ile İnternet, iletişim araçları içinde en hızlı büyüyen, gelişen yaygınlaşan ve kısa sürede tüm ülkeleri kapsayan bir niteliğe bürünmüştür.

Bu gelişme sonucunda günümüzde İnternet’in oluşturduğu iletişim sektöründe 1,2 milyon insan çalışmaktadır ve İnternet endüstrisi 300 milyar dolarlık bir ekonomi oluşturmaktadır. İnternet ekonomisini de içinde barındıran yeni ekonomi (new economy) denilen kavram, teknolojik gelişmelere, dijitalleşmeye ve İnternet’e dayanmaktadır. Bu yapılanma içinde 2000–2005 yılları arasında İnternet kullanıcılarının sayısının 600 milyon ile 1 milyar arasında olacağı, web’de de 1.000.000’in üstünde ticari site olacağı tahmin edilmiştir. Ancak İnternet sektöründeki gelişmeler bu tahminlerin çok üstünde gerçekleşebilmektedir. Örneğin; Aralık 1999’da web’de 4,9 milyon ticari site bulunmakta ve buna her ay 500.000 yeni site eklendiği tahmin edilmektedir.

İnternet’in ekonomik potansiyeli keşfedilmeden önce, İnternet bir bilgi deposu ve zengin bir kütüphane idi. İkinci aşamada ise ortaya farklı bilgilere ulaşma olanağı sağlayan siteler çıktı. Bu aşamada medya kuruluşları da bilginin tek bir havuzda toplanarak değerlendirildiği yapılanmaları oluşturmaya başladılar. Böylesi geniş hacimde ekonomisi olan bir sektör içinde medya kuruluşlarının da yerlerini almasıyla; haber yayımı, program akışları, medya kuruluşu ve personelin tanıtımı, gazetecilere İnternet yoluyla erişim olanakları ve bağlantılarının sunulduğu sanal haber merkezleri oluşmaya başlanmış ve bu yönde önemli gelişmeler sağlanmıştır (Gürcan, Batu, 2001:3).

İnternet’le birlikte evlerimize, çalışma ortamlarımıza, radyo-televizyon-gazete-dergi dışında, başka bir iletişim penceresi açılmıştır. Dünyanın herhangi bir yerindeki dijital ortamda bulunan bilgiye, evimizden, büromuzdan saniyeler kadar kısa bir sürede

erişmeye başladık. Gazetelerimizi, dergilerimizi İnternet'ten okumaya, radyo ve televizyonu İnternet'ten izlemeye, borsayı-döviz durumunu-ekonomik hareketleri İnternet'ten takip etmeye, sınırlı düzeyde de olsa bir kısım alışverişimizi İnternet'ten yapmaya, eskiden mektup gönderirken şimdi arkadaşlarımızla ve kurum-kuruluşların ilgililerine şikayet/teşekkürü e-posta ile bildirmeye, İnternet ortamındaki sohbet ortamlarında sanal arkadaşlıklarla kurarak karşılıklı konuşmaya, sanal sohbetler yapmaya vb. başladık (Gürcan,1999: 36).

Hatta İnternet'i son zamanlarda Türkiye'de büyük bir sorun haline gelen kapkaç hırsızlığına karşı nasıl önlemler almalıyız konusunda birbirimizi uyardığımız bir platform haline getirdik (Yeni Meram Gazetesi, Temmuz 2001:5). www.turkishpress.com sitesi ise Türkiye hakkında İngilizce yayın yapan bir site. Site Türkiye hakkındaki son gelişmeleri ve basın özetlerini güncel bir şekilde sunmakta bunun yanı sıra Türkiye'nin Ulusal Programı'nın İngilizce metnine de yer verilen sitede, Türkiye gündemi başarılı bir şekilde tüm dünyaya duyurulmaktadır (Detay, Kasım 2001:13). ABD için kara bir gün olan 11 Eylül 2002 saldırıları olayını konu eden pek çok grafik çalışma, Başkan Bush'un Arap giysileri içinde gösteren fotomontajlar ve Dünya Ticaret Merkezi'nin yıkılışı sırasında çıkan dumanların arasında görünen insan yüzüne kadar bir çok görüntü dosyasının İnternet kullanıcıları arasında dolaşması, e-mail'ler aracılığıyla hızla yayılması İnternet'in güçlü bir iletişim organı haline geldiğinin bir göstergesidir (Detay, Ekim 2001:15).

1-İnternet'i Kullanma Amaçları

Günümüzde hemen hemen her işimize yarayan İnternet'i temelde şu amaçlarla kullanırız.

- 1- Bilgisayar ağına bağlı tüm bilgisayarlarla iletişim kurmak, mail atmak yani anında mektup göndermek, sohbet etmek (chat), anında karşılıklı bilgi alışverişinde bulunmak,
- 2- Bilgi, makale, teknik rapor, ders notu gibi dünyadaki sınırsız kaynağa erişmek,
- 3- Herkese açık yazılımlara ücretsiz erişmek,

- 4- Kitap, konferans, duyuru ve kayıt işlemleri yaptırmak,
- 5- Bilgi bankalarına ve arşivlere erişmek,
- 6- Kütüphane kataloglarına ulaşmak,
- 7- Giderek her türden alış-veriş yapmak,
- 8- Tatil rezervasyonları yaptırmak, uçak ve diğer yolculuk biletleri ayırtmak ve satın almak,
- 9- Bankacılık işlemleri yapmak,
- 10- Çeşitli resmi başvuru işlemlerini gerçekleştirmek,
- 11- Her konuyla ilgili uzmanların adreslerine ulaşip iletişim kurmak,
- 12- Günlük gazete haberlerini izlemek,
- 13-Konferans duyurusu, başvurusu yapmak, özet makale sunabilmek ve konferans örgütleyebilmek,
- 14-"On Line" üniversitelerden ders alıp diploma alabilmek,
- 15-Bilim, meslek adamlarının, sanatçıların ve kuruluşların adreslerini bulabilmek,
- 16- İnternet'teki müzeleri ziyaret edebilmek,
- 17-Ticari kurumların veri tabanlarına erişebilmek,
- 18-Haber amaçlı yazılı ve görsel organlara ulaşabilmek ve televizyon izleyip ve radyo dinleyebilmek (Işık, 2001: 9).

III-İNTERNET ARAÇLARI

İnternet'te enformasyon alışverişinde değişik araçlar kullanılmaktadır. Bunlar: World Wide Web (WWW), e-posta, Telnet, FTP (Dosya Aktarım Protokolü), Listserv, Usenet, Archie, WAIS (Geniş Alan bilgi Sistemi), Gopher'dır.

1-World Wide Web (WWW) : WWW'in tasarımında üç ana ilke bulunmaktadır.

- a)Merkezi veri depolama kavramının ortadan kalması ve bunun sonucunda isteyen herkesin bilgi yaratma ve sunma imkanının ortaya çıkması.
- b)Coğrafik konumun hiçbir öneminin kalmaması.
- c)Dökümanların transferinde kullanılan protokoller ve düzenlemelerin detaylarını gizleyen oldukça basit bir arabirim olması (Akın, 2001:49).

İnternet kullanıcıları arasında, en çok yararlanılan imkanlardan olan World Wide Web (dünyayı saran ağ)'in ortaya çıkmasıyla İnternet kullanımındaki yaygınlık artmıştır. World Wide Web temelli İnternet araçları 1993 yılında ortaya çıkmış ve bilgiye ulaşım daha da kolaylaşmıştır. Ulaşılabilen bilgiler ile sunulan hizmetler miktar ve çeşit olarak artmıştır. Bugün İnternet'in en popüler uygulaması "Web Taramasıdır". World Wide Web, metin, grafik, ses ve programlama içeren bilgi sayfaları sunan, İnternet'e bağlı sunucuların ağıdır. Bir Web sunucusuna bağlandığınızda, bir dizi bağlantı içeren ilk bilgi ekranı veya sayfası görünmekte, bu bağlantı etkinleştğinde ise ek bilgi ve muhtemelen diğer bağlantıları içeren başka bir sayfaya ulaşılmaktadır. Bu araç, bir web tarayıcı program yardımıyla, enformasyonun bulunduğu yerin adresini yazarak burayla doğrudan bağlantı kurma olanağı sağlayan, yazı-ses görüntü unsurların estetik bir anlayışla bütünleşik sayfa görüntüleri biçiminde sunan bir araçtır. Hypertext (üst metin) teknolojisi üzerine inşa edilen WWW'de, sanat galerileri, dergiler, gazeteler, sporlar, oyunlar, eğitsel malzemeler vb. milyonlarca doküman vardır. İnternet'teki içerik patlaması, World Wide Web'de yer almıştır. Teknik bilgisi olmayan kişilerin kendi web sayfalarını yaratmalarını kolaylaştıracak yazılımların geliştirilmesiyle de bu artış hızlanmıştır. İncelenen İnternet araçları içerisinde belkide en güçlü iletişim biçimi, geleneksel yayıncılığa en çok benzeyeni web sayfasıdır. Web'in çıkışıyla birlikte diğer İnternet araçlarının etkisi ve kullanımını azalmıştır (Işık, 2001: 11).

2-Elektronik Posta: İnternet karma bir şebekedir ve yenilikçi uygulamalarından biri olan posta kutusu onun bileşenlerinden biri olan Usenet'in içinde gelişmiştir (Barbier ve Lavenir, 2001:372). Kullanıcıların birbirlerine mesaj göndermede kullandıkları, yazılı mektupların ve yazışmaların elektronik ortamda gerçekleştirilen bir biçimidir. E-posta için İnternet kullanıcılarının bir e-posta adreslerinin olması gereklidir; başka bir deyişle e-posta gönderecek ve alacak kişilerin e-posta adresleri olmalıdır. Bu sayede İnternet kullanıcısı, istediği mektuplaşmayı elektronik ortamda gerçekleştirebilir. E-posta adresleri, İnternet için abone olunan İSS tarafından ya da Hot-Mail gibi bazı web sitelerinden ücretsiz olarak alınabilmektedir. Ayrıca çeşitli kuruluşlar, kendi çalışanlarına, İnternet'e erişim yanında e-posta adresi de vermektedir. E-posta, web'den sonra İnternet'te en yaygın kullanılan araçtır.

3-Telnet:Kullanıcıların İnternet'te bulunan herhangi bir bilgisayara bağlanmalarını veya girişlerini (Login) sağlar.

4-FTP (Dosya Aktarım Protokolü): Kullanıcıların yalnız dosya aktarımı amacıyla uzak bilgisayara bağlanmalarını sağlar. Dosya veya veriyi iletişim içinde bulunan karşı bilgisayara gönderme (uploading) veya karşı bilgisayardan kendi bilgisayarına çekme (dowloading) işlevini gerçekleştirir.

5-Listserv: Ortak ilgileri doğrultusunda bir grup insanın birbirlerine mesaj göndermelerini sağlayan tartışma grupları ortamıdır. İnternet kullanıcıları, ilgileri doğrultusunda istedikleri Listserv grubuna mesaj göndererek abone olabilir ve bu gruptaki tartışmaları izleyebilir, kendisi de tartışma ortamına fiilen katılabilir. Bir abone, Listserv grubu adına bir mesaj gönderdiğinde, mesaj otomatik olarak listeye abone olan tüm üyelere transfer edilir.

6-Usenet (Haber Grupları) : Bir konu ile ilgili insanların tartışabileceği Listserv gibi olan başka bir ortamdır. Burada abonelerin bir listesi yoktur. Bunun yerine, kullanıcılara binlerce tartışma grubuna erişim sağlayan bilgisayarlar vardır. Usenet'e erişen bir kişi, gruba makale yazan veya okuyan bir haber okuma programı kullanabilir.

7-Archie FTP bilgisayarlarının içeriklerini sorgulamak ve bilgiyi kullanıcıya sunmak amacıyla yaratılmıştır. Bir kullanıcı Archie'ye herhangi bir FTP bilgisayarında bulunan ve başlıklarında belli karakter dizileri bulunan dosyaları sorabilir. Archie taramasının sonucunu kullanarak, kullanıcı aranan dosyaların en yakın hangi FTP bilgisayarında bulunduğunu belirler ve FTP'yi kullanarak dosyaları aktarabilir.

8-WAIS (Wide Area Infomation System-Geniş Alan Bilgi Sistemi): Bu, bilgi bulmaya yardımcı olan bir araçtır. Bu program çok büyük bir elektronik bilgiyi (doküman, veri, resim) indeksleyerek istenen bilginin bir anahtar sözcük verilerek aranmasını sağlar.

9-Gopher: İnternet'te çeşitli araçları kullanarak, kullanıcıya, çok çeşitli bilgiye ulaşımında basit, tutarlı bir arabirim sağlar. Kullanıcı yalnız diğer menü seçeneklerine ve dokümanlara geçişi sağlayan bir menü veya doküman görür. Arka planda bilgi mimarları ve yöneticileri menülerin işlenmesini ve çeşitli kaynakları mantıksal sınıflara ayırmak için gerekli teknik desteği sağlar.

10-Chat: İnternet'teki bir sunucu (server) üzerinde bir chat programı kullanarak, diğer İnternet kullanıcılarıyla (Net-daşlarla) yazıya dayalı konuşma yapabilme olanağı sağlayan bir araçtır. Chat odaları, birçok ISS tarafından oluşturulmuştur ve kullanıcı buralara, kendi belirleyeceği bir isim ile girerek, o anda aynı chat odasında bulunan kullanıcılarla ya bireysel yada ortak konuşma yapabilir. Chat odaları, yazımı basitleştirmek ve yazılamayan bazı şeyleri (gülümseme, hoşnut kalmama, alaya alma vb.) yazıyla göstermek amacıyla kendi söylemini oluşturmuştur. Bu söylemlerle chat kullanıcısı, karşısındaki kişinin tavırlarını öğrenebilmektedir. Örneğin;

:)	gülümseme
O:-)	size karşı iyi
:{	hoşnut kalmama
:-{	ağlama, üzülmeye
:-	dil çıkarma
T-T	gözyaşı
*^_^*	sevgisini kazanma

@^_^@	hata yapıyorsun
(Gürcan, 1999: 41-42)	
&:-)	dalgalı saçları olan gülümseyen yüz
<g> veya <grin>	gülme veya gülümseme
<sigh>	iç çekiş (Alfa Derleme, 1999:53)
O:-)	Melek
:-P	Dil Çıkarma
:*)	Palyaçoluk yapma
I-O	Sıkılmak
:-O	Hayret
:-/	Kafası karışmak
:*	Öpücük
:-I	Suratsız
:’-)	Ağlamaklı olmak
\$-)	Paragöz olmak
:-X	Ağzını açmıyor

(Wingate, 2001:26)

11-Sesli veya video konferans: İki veya daha fazla kişinin birbirini duymasını ve görmesini, whiteboard ve diğer uygulamaları paylaşabilmelerini sağlar (Alfa Derleme, 1999:6).

IV-TÜRKİYE’DE İNTERNET KULLANIMININ BAŞLANGICI VE GELİŞİM SÜRECİ

Türkiye global İnternet ağına 12 Nisan 1993’te, TÜBİTAK-ODTÜ (TR-NET) işbirliğiyle bir DPT projesi çerçevesinde bağlanmıştır. 64 kbit/sn hızındaki bu hat ODTÜ’den uzun bir süre ülkenin tek çıkışı olmuş, daha sonra Ege Üniversitesi(1994), Bilkent (1995), Boğaziçi (1996), İTÜ (1996) bağlantıları gerçekleştirilmiştir. İnternet’e 53. Ülke olarak giren Türkiye’de, ODTÜ ve TÜBİTAK’ın tanıtma ve yayma çabaları, TR-NET Grubu’nun yoğun çalışmalar ile akademik çevre hakimiyetli İnternet, hemen hemen bütün kesimler tarafından günden güne artan bir taleple karşılanmıştır. 1995 yılı hedefini 50 bin kişiye hizmet olarak açıklayan TR-Net ‘in çalışmaları sonuç vermiştir.Türkiye’deki

taransmisyon hatlarını kurma yetki ve bunlar üzerindeki mülkiyet hakkı 10. 06.1994 tarih ve 4000 sayılı kanunla değişik 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu'nun 1. Maddesi gereğince Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi'ne ait bulunmaktadır. Böylece Türk Telekom'un İnternet omurgası konusunda da tekel yetkisi vardır (Kırdı, 1999:36).

Türkiye'deki iletişim hizmetlerin bünyesinde toplayan Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin, 1995 yılında açtığı Ulusal İnternet Altyapı Ağı "TURNET" ihalesini Sprint-Satko –ODTÜ konsorsiyumu kazanmış ve 1 Mart 1996 tarihinden itibaren İnternet alt yapı hizmetleri bu konsorsiyum tarafından yürütülmüştür. İnternet ağının kurulması ve işletilmesi dokuz yıl süre ile TURNET'e verilmiştir. Turnet bu hakkı kullanmak isteyen sağlayıcıların bu isteklerini ağır koşullar sunarak kabul etmiştir. Tekel özelliğinin dışında TURNET'in eleştirildiği bir diğer konu ise işletim sisteminin yavaş olmasıdır. TURNET'in yanı sıra 1996 Haziranın da TÜBİTAK bünyesinde Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi (ULAKBİM) adıyla yeni bir merkez kurulmuştur. ULAKBİM'in temel görevi ise en yeni teknolojileri kullanarak Türkiye çapında tüm eğitim ve araştırma kuruluşlarını birbirine bağlayacak Ulusal Akademik Ağ (ULAKNET) adıyla hızlı bir iletişim ağı kurmak ve bu ağ aracılığı ile bilgi hizmetleri vermektir. (Kırdı, 1999:36).

Bugün Türkiye'de İnternet kullanıcılarının sayısı hızla artmaktadır. Türkiye'de İnternet kullanıcılarının çoğalmasında son iki yılda sayıları hızla artan ve en ücra kasabalara kadar yayılan internet cafelerin etkisi çok büyüktür. Çünkü İnternet cafeler yaş, sosyal sınıf ve mekan açısından kullanıcılara daha geniş olanaklar sağlamaktadır. Saatlerce ekran karşısında oturup, internetin dalgalı denizlerinde sörf yapan kafelerdeki Türk kullanıcılar İnternet'i bilinçsizce tüketmektedirler. İnternet cafe müdavimleri dünyanın her tarafındaki her çeşit bilgiye kolay, ucuz ve hızlı erişim olanağı sağlayan İnternet'te daha fazla oyun, arkadaş bulma, müzik , erotizm-pornografi gibi siteleri ziyaret etmektedirler. İnternet kullanımına ilgi arttıkça radyo dinleme, televizyon izleme, kitap,gazete, dergi okuma alışkanlıkları gittikçe azalmaktadır (Polat, Ocak 2002: 21). Ayrıca İnternet'teki dil problemi de hala çözülebilmemiş değildir. Öyle ki İngilizcesi İnternet olan kelimeyi biz İnternet olarak kullanmaktayız. Buna rağmen Türk Dil Kurumu İnternet yerine kullanılabilecek yeni bir kelime üretebilmiş değildir (Kırdı, 1999:36).

1-Türkiye’deki İnternet Çıkış Merkezleri:

Türkiye’de İnternet çıkışını sağlayan merkezleri dört grupta toplayabiliriz.

- 1- Üniversite ve akademik kuruluşların İnternet bağlantılarını sağlayan ULAKNET çıkışları.
- 2- Genellikle ticari kuruluşları ve İnternet Servis Sağlayıcı’ların (ISS) yararlandığı TURNET çıkışları.
- 3- Bazı özel şirketlerin ve servis sağlayıcıların, TURNET ile yaptıkları İnternet Erişim Noktası (İEN) anlaşması (yasa gereğince verilen ruhsat sonrasında kullandıkları firma bazlı doğrudan yurtdışı İnternet çıkışları.
- 4- Bunların dışında kalan diğer bağlantılar.

Türkiye’de “tr” uzantılı İnternet adresleri (domain name-alan adı) ODTÜ tarafından verilmekte olup, İnternet adresi alan kuruluşların isimleri ve IP adresleri ODTÜ sayfalarında bulunmaktadır (Işık, 2001:16-17).

V- TÜRK MEDYASINDA İNTERNET’İN KULLANILMAYA BAŞLANMASI

İnternet’in Türk medyası tarafından da yayım aracı olarak kullanılmaya başladığı 1995’den hemen bir-iki yıl içerisinde, Türk medyasında yaygın yayın yapan araçların hepsi İnternet’te de yerlerini almışlar ve mevcut geleneksel yayınlarını İnternet ortamına da aktarmışlardır. Bu süreç, sürekli gelişen bir kadroyla ve İnternet yayımcılığının mantığı çerçevesinde her gün ileri bir boyuta taşınmaktadır. İnternet, haber yayım aracı olmanın yanında bir haber toplama aracı olarak da geleneksel medyaya yeni bir açılım sağlamıştır. Günümüzde hemen tüm geleneksel iletişim araçlarında İnternet’le ilgili bir köşe/program bulunmakta, İnternet’teki çeşitli sitelere ilişkin haberler, İnternet’teki gelişmeler hakkında bilgiler verilmektedir.

Türkiye’de elektronik medyanın geçmişine baktığımızda ilk olarak karşımıza çıkan, Temmuz 1995’te yayına başlayan Aktüel Dergisi’dir. Ancak Aktüel Dergisi’nin İnternet üzerindeki arşivinde, 2 Ocak 1997’den beri yayınlanan dergilere ulaşılabilmektedir. Leman dergisi aynı yılın Ekim ayında on-line olurken, Zaman; 2 Aralık 1995 tarihinden itibaren gazetesindeki haberleri ve köşe yazılarını başlıklar halinde İnternet üzerinden vermeye başladı. 31 Temmuz 1996 tarihinde ana sayfasının görünümünü değiştirerek, köşe, güncel, politika, dünya ekonomi, spor, medya gibi bölüm başlıkları oluşturdu. Zaman gazetesi, 7 Haziran 2000’den bugüne kadar şu an ki tasarımıyla yayın yapmaktadır. Gazetenin tamamını düzenli olarak on-line veren ilk günlük gazete ise Milliyet’tir. Milliyet 27 Kasım 1996’da on-line yayına başladı. Hürriyet ve Sabah gazetelerinin İnternet ortamına geçiş tarihleri 1 Ocak 1997’dir. Radikal gazetesinin on-line yayına başlama tarihi ise 28 Mart 1998’dir. Cumhuriyet gazetesi kuruluş yıldönümü olan 7 Mayıs 1998 tarihinden itibaren on-line hizmet vermeye başladı. 11 Haziran 1999’da “Tadilat Nedeniyle Kapalıyız” başlığıyla yayın yaşamına son veren yeni Yüzyıl gazetesi ise Şubat 1998’den itibaren İnternet ortamında yer aldı. Sabah grubundan Esquire 1 Ocak 1998, Cosmopolitan, Fastbreak, Gezi, Gurme, Outdoor, Para, PC Magazine, Power, Sinema ve Top Sante 1 Şubat 1998, Oto haber ise 7 Şubat 1998’den itibaren on-line olmuşlardır (Gürcan, 2001: 3).

Türkiye’de şuan İnternet üzerinden yayın yapan ulusal televizyon, ulusal ve yerel gazeteler ile İnternet üzerinden sıcak haber veren, haber akışını sağlayan haber siteleri web adresleri toplu olarak aşağıda belirtilmiştir.

1-İnternet’te Yayınlanan Ulusal Gazeteler

- *Hürriyet
- *Milliyet
- *Sabah
- *Radikal
- *Türkiye
- *Turkish Daily News
- *Zaman
- *Akşam

- *Yeni Asır
- *Yeni Asya
- *Resmi Gazete
- *Dünya Gazetesi
- *Güneş
- *Cumhuriyet
- *Yeni Şafak
- *Milli Gazete
- *Star
- *Akit
- *Finansal Forum
- *Fotomaç ve Fanatik

2-İnternet’te Yayınlanan Yerel Gazeteler

- * Bolu’nun Sesi
- *Başkent’in Sesi
- * Bakırköy Postası
- * Balıkesir’in sesi
- * Burdur Haber
- * Bursa Ekohaber
- * Değişim
- * Demokrasi Zemini
- * Gerçek
- * Gazete Boğaz
- * Gazete Işık
- * Gaziantep Ekspres
- * Giresun Gazetesi
- * Karabüknet
- * Karamanweb
- * Kadıköy Gazetesi
- * Kocaeli Gazetesi
- * Kuşadası Haber

- * Manisa Haber
- * Merhaba Gazetesi
- * Mudanya Online
- * Niğde Expres
- * Özgür Kocaeli
- * Silivri İnternet
- * Trakya'nın Sesi
- *Yeni Meram
- * Yeni Alanya
- * Yeni Ufuk
- * Yöremiz

3-İNTERNET'TE BULUNAN HABER SİTELERİ

- *www.antimedya.net
- *www.ajanoturk.com
- *www.aykirihaber.com
- *www.derinanadolu.com
- *www.dorduncukuvvetmedya.com
- *www.ehaber.net
- *www.finansalforum.com.tr
- *www.basla.com/gazetem/turkiye.shtml
- *www.gecce.com
- *www.gercekturkiye.com
- *www.habercininsitesi.net
- *www.haberturk.com
- *www.haberatak.com
- *www.haberinizolsun.com
- *www.ileri2000.org
- *www.internethaber.com
- *www.hedef24.com
- *www.jurnal.net

*www.kuvayimedy.com.tr
*www.mailgazete.com
*www.imesya.com
*webgez.com
*www.superonline.com
*www.e-kolay.net
*www.spormerkezi.net
*www.geocities.com/medyailletisim/
*www.medyakronik.com
*www.netgazete.com
*haber.superonline.com
*www.objektifhaber.com
*www.sonsaniye.net
*www.turkeynews.net
*www.turkport.com
*www.yenigazete.com.tr
*www.yenivatan.com/start.php3.language3
*www.tgsh.de/turkce/index.html
*www.dokuzsutun.org/
*www.kazete.com.tr (GÜRCAN, 2001: 6).
*www.habertürk.com
*www.haberx.com
*www.radikal.com,
*www.zaman.com
*www.güneş.com
*www.akşam.com
*www.star.com,

4-İnternet'ten Yayın Yapan Televizyon Kanalları

- 1) Kanal D, (12 Haziran 1997'de İnternet'te yayına başlayan ilk televizyon kanalı olmuştur.)
- 2) Atv,
- 3)Show Tv,
- 4) Star,
- 5) Ntv
- 6)Samanyolu
- 7)TGRT
- 8)Kanal 6
- 9)Kanal E
- 10)Kral TV
- 11)Kanal 7

VI-GELENEKSEL GAZETECİLİKTEN İNTERNET GAZETECİLİĞİNE GEÇİŞ SÜRECİNDE ORTAYA ÇIKAN FARKLAR

1-Sanal gazete okuyucunun tavrı geleneksel gazete okuyucusundan çok farklıdır. Bazıları İnternet üzerinde gezinirken, bazıları araştırma yapmaktadır.

2-İnternet için coğrafi engel sorunu bulunmamaktadır. İnternet'in evrensel düzeyde sunduğu enformasyon akışı, basılı gazetelerin dağıtım sorunlarını, radyo ve televizyon yayınlarının alınamaması gibi sorunları ortadan kaldırmıştır.

3-İnternet farklı ilgi grupları oluşmasını, bunların güçlenmesini sağlamıştır. Bu da haber sitelerinin hedef kitlesini genişletmiştir.

4-İnternet gazeteleri, klasik haber tanımına uymayan, bugüne kadar gazetelerde ayrıntılı bir yer bulamamış olan hava tahminleri, yol, deniz durumlarını anlatan raporlar, tren, uçak, metro tarifeleri gibi pek çok ayrıntılı bilgiye okurun kolay erişimini sağlamaktır

5-Haber sitelerinde bireyselleştirme (personalization) özelliği sayesinde okura, yalnızca ilgilendiği alandaki haberleri alabilmesi olanağı sunulmaktadır. Sınırlı sitede uygulanan bu teknik sayesinde okur, pek çok haber içinde kaybolmadan, yalnızca kendi ilgisine yönelik haberleri doğrudan okuyabilmektedir. Okuyucunun sanal ortamda istediği enformasyonu kendisinin seçebilmesi, geleneksel medyaya göre büyük bir avantajdır.

6-Sanal gazetelerin büyük çoğunluğuna okur ücretsiz olarak ulaşabilmektedir. Oysaki basılı gazete için okurun bir ücret ödeyerek satın alması gerekmektedir. Online haber siteleri içinde özellikle web'den de yayın yapan haber ajansları, son zamanlarda azalan reklam gelirleri nedeniyle yaşadıkları ekonomik krizden dolayı yayımlarını sürdürülebilmek amacıyla sitelerine erişimi abonelik sistemine dönüştürmeye başlamışlardır. Haber sitelerine abonelik sistemiyle erişim denemeleri 1994'den bugüne çeşitli dönemlerde bazı basılı gazetelerin web siteleri için denenmiş, ancak abonelik sisteminin başlamasıyla siteye ilginin çok büyük oranda azalması nedeniyle abonelikten vazgeçmişlerdir. Abonelik sistemi, haber ajanslarının sitelerinde ise başarıyla uygulanmaktadır. Bununla birlikte ABD'de, medya, portal, enformasyon ve yayımcı siteleri gibi içerik sunan web sitelerinin 1/3'ünün artık gelir getirici bir nitelik kazandığı belirlenmiştir (Ersöz: 2000, 152).

7-Haber sitelerinde sunulan haberler, basılı gazetelerdeki sütun sınırlılığı, radyo ve televizyondaki süre kısıtlılığını ortadan kaldırarak yayımlanmaktadır. Web'deki haberlerin bütün detaylarıyla ve sınırsız satır ve sayfa uzunluğunda yayımlanabilmesi, okura geleneksel medyadan farklı olarak haberleri okuma ya da izleme olanağı vermektedir.

8-İnternet'in sunduğu, yazı, fotoğraf, grafik, ses, animasyon ve görüntü unsurlarının aynı sayfada verilebilmesi olanağı, günümüzde yavaş yavaş haberlerin yazı yanında video ve sesli görüntüleriyle de desteklenerek online sunumuna başlanmasına imkan vermektedir. Bu da İnternet kullanıcısının, gazete okuru olmanın yanında, radyo ve televizyon izleyicisi de olmayı aynı ortam içinde gerçekleştirmektedir. Video ve animasyonlu elektronik gazetecilik örnekleri veren web siteleri, bir yangın ya da kurtarma olayının basılı gazetelerde yayınlanan durağan bir fotoğrafından çok daha etkilidir. Buna bağlı olarak haber sitelerinde görüntü, fotoğraf kullanma bir zorunluluk olmaktadır.

9-İnternet kullanıcıları, haberleri farklı haber sitelerinden takip edebilmektedir. Oysaki basılı gazete okuru, para karşılığında satın aldığı gazete ile yetinmek zorundadır.

10-Okurlar, evrensel düzeydeki on-line yayınları, sorunsuz olarak izleyebilmektedir. Geleneksel medyadaki sınırlılıkların aksine İnternet kullanıcıları, dünyanın herhangi bir yerinde yayımlanan gazete, dergiye ya da on-line haber sitelerinden enformasyon edinebilmektedir. İnternet ile birlikte geleneksel yayıncılıkta gündeme gelen coğrafi sınırlama ortadan kalkmıştır.

11-İnternet'in sansürsüz ve özgürlükçü bir ortam sunması, okurun sansüre uğramamış habere, enformasyona erişimine imkan sağlamaktadır. Bu çerçevede basılı gazetelerde yaşanan toplatma ve yayın durdurma, radyo ve televizyon kanallarındaki yayın kesme gibi eylemler, on-line sitelerde pek gerçekleşmemektedir. Bazen telefon hatlarında çıkabilecek sorunlar teknolojinin aksaklıkları olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir de bazı devletler, hükümet politikalarına ve yasalarına aykırı yayın yapan online sitelere, İnternet servis sağlayıcıları ve telefon idareleri kanalıyla, erişim sınırlaması getirebilmekte; hacker'ların yaptıkları saldırılarla çökertilen sitelerin de bulunması, gazete toplatma, radyo-televizyonda yayın durmaya benzer olarak İnternet yayıncılığının olumsuz yönlerini oluşturmaktadır.

12-Sanal gazeteler, merkeziyetçi değildir. Haber sitelerini ve sanal gazeteleri yöneten kişi ya da kişiler bulunmakla birlikte, bu merkezi bir otorite tarafından süreçlerin takibi ve yönlendirilmesi değildir. Basılı gazetelerin belirli nüshalarının basımını takiben merkezi bir otoriteye sunulması gerekirken, on-line haberlerde şu andaki mevcut bir İnternet yayıncılığı yasası olmamasından dolayı bu gerekli değildir.

13-Sanal gazetelere haftanın her günü 24 saat erişim olanağı vardır. Oysaki basılı gazeteyi belirli saatler dışında bulabilme imkanı yoktur. Radyo ve televizyonda da program saatini kaçırma vardır.

14-Sanal gazetecilikte kağıt kullanılmadığı için ormanlar yok edilmemektedir.

15-Sanal gazeteler basılı bir malzeme olmadığı için geri dönüşümü düşünülmemektedir.

16-Geleneksel yöntemlerle yapılan gazetecilikte gazeteci enformasyon denizinde, kayda değer bulduğu haberleri ayıklamakla yükümlüdür. Bundan dolayı gazeteci aşırı bir enformasyon yüklemesi ile karşı karşıyadır. Okuyucular aşırı enformasyon yüklenmiş gazetecinin seçtiği haberleri okumak durumunda kalmaktadır. İnternet ile birlikte ortaya çıkan olanaklarda ise okuyucu istediği enformasyonu kendisi seçmektedir. İnternet üzerinde çalışmakta olan “otomatik haber seçici” sunucu bilgisayarlar, İnternet kullanıcısının haberleri seçmesinde yardımcı olmaktadır. Geleneksel yöntemlerle çalışan gazetecilerin görevlerinden birisi olan haber seçme işlevleri, İnternet ile birlikte yok olmaya başlamıştır.

17-Sanal gazetelerde haberlerdeki başlıklar iki yada üç kademedan oluşmaktadır. Genel sayfa başlığı, alt başlık ve daha alt başlıklar. İç içe geçmiş başlıklar sesli ekran okuyucular sayesinde görmeyen okuyucular içinde kullanılabilir hale getirilmiştir.

18-Geleneksel gazetelerdeki tersine başlıklar tam yerine kısa kullanılmaktadır. Ve bu kısa başlıklar okuyucuya metnin içeriğini açıklayabilecek niteliklerde olmaktadır.

19-Sanal gazetelerde başlıklar ve alt başlıklar kullanıcının dikkatini çekecek biçimde; renkli, yazıların altları çizili ve okuyucunun rahat okuyabileceği şekilde verilmektedir (Gürcan, Batu, 2001: 6).

II.BÖLÜM

I- İNTERNET'TE ALAN İSİMLERİ SİSTEMİ

Alan isimleri sistemi İnternet'te kullanıcıların dolaşım yeteneklerin kolaylaştıran merkezi bir fonksiyon hizmetini görmektedir. Bu ise iki bileşenin yardımı ile yerine getirilir: alan ismi (domain name) ve buna karşı gelen İnternet Protokol (IP) numarası alan isimleri kullanıcılara bir anlam ifade eden, hatırlanması ve belirlenmesi kolay kısaltmalardan oluşan İnternet adresleridir. www.wipo.int buna örnek olarak verilebilir. IP sayısı ise, uluslararası telefon numarası, örneğin 192.91.247.53 gibi, sayısal bir adrestir.

Geniş veri tabanlarında (registry), alan isimleri ile bunların karşılığı olan IP sayısal adreslerinin bir listesi yer alır. Bu veri tabanları, alan isimleri ile bu isimlere karşı gelen IP sayısal adreslerinin eşleştirilme fonksiyonunun yerine getirirler. İnternet kullanıcısı bir alan ismini bilgisayarına yazdığı zaman, İnternet yazılımı (software) otomatik olarak bu alan ismini IP sayısal adresine dönüştürür, ilgili servis sağlayıcı (server) ile bağlantı kurar ve alan ismine karşı gelen ana sayfa bilgisayarda görünür. WIPO ana sayfası alan ismi “<http://www.wipo.int>” ön ekinde “http” İnternet protokolünü ya da yazılımını; “www” birtakım tekniklerin kullanımı ile dünyanın herhangi bir yerindeki bilgiye erişme yöntemini ifade etmektedir. Böylece bilgisayara “<http://www.wipo.int>” yazıldığı zaman WIPO'nun ana sayfası ekranda görünmektedir. Alan ismi en az iki kısımdan oluşmak zorundadır: bir “birinci-derece alan ismi” (top level domain-TLD) ve bir “ikinci-derece alan ismi” (second level domain-SLD). Alan isimlerinin “dereceleri” sağdan sola doğru sayılmaktadır.

WWW. WIPO. INT
SLD TLD

“Wipo.int” alan isminde “int” birinci-derece alan ismidir (TLD). Birinci-derece alan isimleri sınırlı sayıdadırlar. “wipo” ikinci-derece alan ismidir (SLD). Her bir TLD için sınırsız sayıda SLD olabilir, ancak her bir TLD için belirli bir SLD'den sadece bir tane vardır (Işıklı, 2001:10).

1-ALAN İSİMLERİ KATEGORİLERİ

Birinci-derece alan isimleri iki kategoriye ayrılmıştır.

a- Jenerik Birinci Derece Alan İsimleri

(generic top level domains-gTLD)

b- Ülke Kodu Birinci Derece Alan İsimleri

(country-code top level domains-ccTLDs)

Mevcut durumda yedi adet gTLD vardır, ancak bunlardan üç adedi, “.com”, “.net”, ve “.org” olmak üzere, kişilerin veya kurumların kullanımına açıktır. Diğer dört adet gTLD ise, “.int”, “.edu”, “.gov” ve “.mil” sadece belirli kriterleri sağlayan kurumlara tahsis edilmektedir. “gTLD” lerin çoğu küresel bir işlev sahiptir, bu edenle de iki yada daha çok ülkede faaliyet gösteren yad göstermeye niyeti olan kuruluşlara verilirler. Günümüzde “.com”, “.edu”, “.net” ve “.int” en çok kullanılan “gTLD” lerdir. Ticari kuruluşlar için ise hiç şüphesiz ki “.com” dünyada en fazla aranan ve ticari değer ifade eden TLD olmuştur. Dolayısıyla, alan ismi ihtilaflarının bir çoğu “.com” TLD’si içinde ortaya çıkmıştır.

Fonksiyonel olarak gTLD ile ccTLD arasında hiçbir fark yoktur. ccTLD içinde tahsis edilmiş bir alan ismi , bir gTLD içinde tahsis edilmiş bir alan ismi gibi aynı bağlantıyı sağlar. gTLD’lerin herkese açık, ccTLD’lerin ise kısıtlı olduğu gibi bir düşünce yanlıştır. Daha önce de belirtildiği gibi, kullanımında herhangi bir kısıt olmayan açık gTLD ve ccTLD’ler ile kullanımı belirli kriterlere bağlı gTLD ve ccTLD’ler bulunmaktadır. GTLD’lerin en önemli özelliği “dümdüz” bir yapıya sahip olmalarıdır. Bu nedenle TLD’nin solunda yer alan bilgi, alan ismi sahibinin kimliğini belirleyen tek bir kelime olmaktadır ki bu da SLD olarak tanımlanmaktadır. Bu durumun aksine ccTLD’ler ise, alan isimlerini daha karmaşık ve uzun hale getirmektedir. Bazı ülkelerde ikinci-derece alan isimleri gTLD’lerde kullanılan belirleyicilerden oluşabilmektedir. Örneğin “.com.uk”, “virgin.com.uk” gibi bir alan ismini ifade edebilmektedir (Işıklı, 2001:11).

Bazı ülkelerde de, örneğin Kanada’da, eğer şirketin faaliyet alanı ulusal değilse yada şirketi simgeleyen bir marka tescili yoksa o zaman şirketin bulunduğu bölge ya da eyaleti belirleyen bir SLD’nin bulunması gerekmektedir. Hatta, küçük işletmeler için eyalete ek olarak bir de ait olduğu belediyenin de temsil edilmesi gerekmektedir. Oysa, bir gTLD kullanıldığında alan ismi normal olarak iki bileşenden oluşmaktadır. Örneğin; Vancouver’deki bir hukuk firması için “davis.vcn.bc.ca” yerine “davis.ca” alan ismi yeterli olmaktadır. 1995’in başlarında dünyada 100.000 civarında alan ismi var iken bu sayı, 1999 ortalarında yaklaşık olarak 7.2 milyona yükselmiştir. Bunlardan yaklaşık 1.8 milyonu ccTLD’ler içinde yer almaktadır. Haftalık yeni tescil edilen alan ismi ise 21.000 civarındadır. Uluslar arası kayıt kurumlarından biri olan Netnames Ltd. istatistiklerine göre Haziran 2000 tarihi itibariyle, dünyada 18 milyon kayıtlı alan ismi olup bunlardan 9.5 milyon adedi .com alanı içinde yer almaktadır (Işıklı, 2001:11).

c-Alan Adı Ülke Kısaltmaları (Bazı Ülkeler Örnek Olarak Verilmiştir)

Ülke İsmi	Alan İsmi
------------------	------------------

Afganistan	.af
Birleşik Krallık	.uk
Danimarka	.dk
Endonezya	.id
Fransa	.fr
İsviçre	.ch
İtalya	.it
Kanada	.ca
Makedonya	.mk
Rusya	.ru
Japonya	.jp
Türkiye	.tr

(Kırcova, 2002:20)

II- ALAN İSİMLERİ SİSTEMİNİN GELİŞİMİ VE YÖNETİMİ

İnternet'in hızlı bir şekilde gelişimi ve kullanımının artarak ticaret, eğitim, iletişim gibi farklı alanlara da yönelmesi, kullanıcıların alan isimlerine talebin arttırmış, bunun sonucunda da alan isimleri sisteminin idare ediliş yöntemi dünyada son dönemde tartışılan önemli konulardan biri olmuştur. Her bir alan ismine karşı gelen tek bir IP numarası vardır. Her ne kadar ABD Hükümeti ile yapılan sözleşme 1998 yılında sona ermiş olmasına rağmen günümüzde de IANA, bölgesel IP numarası karşı kurumları (Regional Internet Registrars-RIRs) bu sayısal adresleri blok şekilde tahsis etmektedir. Dünyada üç tane RIRS vardır.

1-Dünyadaki IP Numarası Karşı Kurumları (RIRs-Regional Internet Registrars)

a-ARIN (American Registry for Internet)	:Kuzey Amerika, Güney Amerika, Güney Afrika ve Karaippler
b-RIPE (Reseaux IP Europeens)	: Avrupa
c-APNIC (Asia Pacific Network)	: Asya/Pasifik Bölgesi

Büyük İnternet sağlayıcıları bu bölgesel kurumlara başvurarak IP sayıların blok olarak alır ve daha sonra aldıkları IP sayısal adreslerini bu kez daha küçük servis sağlayıcılara ve nihai kullanıcılara tahsis ederler (Işıklı, 2001: 10-14)

III- İNTERNETTE MARKA OLGUSU

“Zamanı gelmiş bir fikri hiçbir şey hatta gecenin güleri bile durduramaz.”

Deir Victor Hugo. Herhangi bir fikrin, ne adar devrim gibi görünse de özel olarak bir bireye atfedilmesi yanıltıcıdır. Geçmişe bakacak olursak gerçek anlamda tüm büyük devrimci gelişmelerin (otomobil, uçak, kişisel bilgisayar vs.) pek çok girişimci tarafından eşzamanlı olarak keşfedildiğini görebiliriz. Fakat sonuçta kazanan kişi daima en iyi fikri ortaya atan kişi değildir. Çoğunlukla ilk harekete geçen kim olursa, o kazanmıştır. Güçlü bir internet markası oluşturmak için muhakkak ki iyi bir fikre sahip olmak gereklidir. (Ries, 2001: 1)

Bir işte başarılı olabilmek için tabii ki öncelikle sağlam bir fikre sahip olmak sonra da bu fikri realize edecek faaliyetlere başlamak gerekir. 1950 yılından itibaren her on yılda bir fikrin ürünü olarak ortaya çıkan ürünleri sıralayacak olursak şöyle bir tablo önümüze çıkar:

1950’ler Televizyon

1960’lar Mainframe bilgisayar

1970’ler Elektronik çip

1980’ler Kişisel bilgisayar

1990’lar İnternet

“1994’te, Satnford mezunu iki genç (Jerry Yang ve David Filo) bir internet arama motoru olan Yahoo’yu oluşturarak çağın buluşu İnternet’te, altına hücum fırsatını tam zamanında yakaladılar ve sadece beş yıl sonra kurdukları şirketin borsa değeri 114 milyar doları buldu” (Ries, 2001: 1).

Onlar fikri buldular ve uyguladılar. Ancak yaptıkları önemli bir şey daha vardı. İsimlerini markalaştırdılar. İnternette marka yaratmanın en önemli özelliklerinden birisi isimdir. İki tür isim vardır. Özel ve cins isim. Özel bir isim, belirli bir kişinin, bir yerin veya bir nesnenin adıdır. Cins isim ise insan, yer yada nesneleri içeren, bir türden varlıkların adıdır. Bir cins ismi büyük harfle yazıp yanına R işareti koymak onu muhtemel müşterinin gözünde özel bir isim haline getirmez. Bir adı duyduğunuzda veya koyduğunuzda bunu zihninizde bir “anlama”dönüştürürsünüz. Zihninizde oluşan anlamların da büyük harfli olması söz konusu değildir. Her ne kadar iki cins isimden örneğin (electronic opinions/elektronik görüşler) oluşturulmuş olsa da, bunun farklı bir versiyonu Epinions (elektronik –e’si ve opinions’un, -pinions’u) birleştirilerek gerçek bir marka adı ortaya çıkmıştır. Acaba “Opinions.com” aynı etkiyi yaratabilir miydi? Hayır. Yaratmazdı. Çünkü; içinde “opinions”(görüşler) adı geçen birçok web sitesi vardır.Ama sadece bir tane Epinions mevcuttur. Bu da gerçek bir markadır (Ries, 2001:1).

Niçin Epinions ismini örnek verdiğimizizi açıklayacak olursak; Epinions ismi. At home isimli bir internet sitesinden ayrılan Naval Ravikant ve Yahoo’dan ayrılan Nirav Tolia isimli iki genç işletmecinin ortaklaşa kurdukları ve isimleri ile ön plana çıkmış bir internet sitesi olduğu için örnek verilmiştir.

Türkiye’de ünlü firmaların isim haklarını satın alan internet avcılarına karşı çeşitli firmalar tarafından hukuki savaş açılmıştır. Örneğin; Koç Grubu’nun bankası olan ve internet avcılarının tarafından devri için 100 bin dolar istenilen sitenin isim hakkı mahkeme tarafından gruba iade edilmiştir. Bunu örnek alan Bursa’daki Sönmez Grubu’nun radyosu RadyoS’in ardından, Sabancı Grubu’da 1998 yılında üçüncü bir kişi tarafından kendi adına tescil ettirilmiş bulunan “sabanci.com” alan adını, Dünya Fikir Hakları Teşkilatı (WIPO) kararıyla devir almıştır (Hürriyet Pazar, Ekim 2001:10).

İnternet’te sitenin adı tek başınadır. Ne onu tamamlayacak bir binası, ne sokağı ne de başka bir destekleyicisi vardır. Yalnızca ismi vardır. Amazon.com, Yahoo.com, eBay.com gibi. Gerçek dünyada işletmelerin isimleri pek çok ipucunu bünyesinde barındırabilmektedir. Örneğin yatak takımı satan bir dükkan için “Şilte Şirketi”, emlak kredisi veren bir şirket için “Para Dükkanı” isimleri o işletmede ne yapıldığı hakkında insanlara bir fikir verebilmektedir. Fakat sanal alemde ne Amazon.com kitaplarını raflara dizebilmektedir, nede Priceline.com’un uçak bileti sattığına dair afişleri vardır. Sadece isimleri vardır. Bu nedenle de sanal alemde isim çok önemlidir. Öyle ki bazı isimler fahiş fiyatlarla alıcı bulmaktadır. Yüksek rakamlara satılan isimlere birkaç örnek verecek olursak;

Business.com	7.5 milyon dolar
Wine.com	3 milyon dolar
Telephone.com	1.75 milyon dolar
Bingo.com	1.1 milyon dolar
Wallstreet.com	1.03 milyon dolar
Drugs.com	823.456 dolar
University.com	530.000 dolara satılmıştır.(Ries, 2001:67)

IV- MODERN İNSANIN YALNIZLIĞINDA TEK ARKADAŞ İNTERNET

“Ortega’nın “Yaşamak kökten yalnızlıktır.”sözünden yola çıkacak olursak 21.yüzyılda insanlar yalnızlıklarından kurtulmak için gerçek dostluklar yerine İnternet deyimiyle chat aleminde sanal dostluklara yönelmişler ve toplumdan daha da uzaklaşmışlardır. İnsanlık tarihi insanın kendisini doğadan ayırmasıyla ve ona karşı güç kazanmasıyla başlar. Doğa ile olan ilişkilerinde edilgen olmaktan çıkıp etken ve aktif bir rol almasıyla oluşur. Üretken olur miskinlikten kurtulur ve güç dengelerini eline alır. Alet kullanır” (Özodaşık, 2001:9).

İlk çağlarda yiyecek ihtiyacını karşılamak için mızrak ve ok kullanarak avlanır. Tekerleği bulur. Ağır yüklerini kağı benzeri arabalarla taşımaya başlar. 21. Yüzyıl'da çağın buluşu internetle dünyayı evine getirir. Ancak doğa yasalarını etkileyemediğini anlar. Tarihin her aşamasında, yalnız olduğunu anlar ve bu yalnızlığı ona çaresizliğini hatırlatır.

İkel insan, din ve mitoloji yaratarak ve birlikte yaşadığı kabileye sıkıca sarılarak kaderinden kaçmayı düşler. Grup bağları onu yalnızlığından ve çaresizliğinden kurtarır. Günümüzde de yalnız insan modern insanoğlu yalnızlığından ve çaresizliğinden chat ortamında edindiği arkadaşlarıyla kurtulmaya çalışır. www.itiraf.com gibi sitelere girerek kendisine dert ortakları bulur. Onlarla saatlerce haberleşir. Dertli olanlara kendi çapında derman olmaya çalışırken, kendi yalnızlığından ve çaresizliğinden kurtulmanın hazzını beyninin en ücra köşesinde dahi hisseder. Ancak; sanal alemden koptuğu an ilk çağlardan beri amansız düşmanı olan yalnızlığıyla baş başa kalmanın ezikliğini iliklerinde hisseder. Ve bir kez daha anlar ki insan dostları da olsa çağın en modern haberleşme aracı olan İnternet'i de kullansa aslında tek başındır.

21. yüzyılda internet kısa süreli de olsa, bir yalnızlıktan kaçma aracı olarak modern insanın sığınabileceği bir liman niteliği taşımaktadır. İnternet kullanıcıları siber uzayda yaşamaktadırlar. Siber uzay İnternet'i oluşturan küresel bilgisayar ağının biçimlendirdiği etkileşim uzayı anlamına gelmektedir. Siber uzayda, büyük ölçü de Baudrillard'ın dediği gibi bizler artık halk değil, ancak birbirimizin ekranlarındaki iletileriz (Özodaşık, 2001: 95). Akademisyenler ve araştırmacılar için büyük kolaylık sağlayan internetin birçok alanda gelişimin önünü açtığı bilimsel araştırmaların kolaylaşmasını sağladığı muhakkak ki inkar edilemez. Ancak bu modern aletin insanları gerçek dünyalarından, kopardığı ve sanal bir dünyada yaşamaya mecbur ittiği de ortadadır (Özodaşık, 2001:96).

Modern insanın yalnızlığında bireysellik ön planda olmaya başlamıştır. İnsanlar dostlarından , arkadaşlarından yavaş yavaş uzaklaşırken modern aletlerin ve internetin neredeyse esiri haline gelmişlerdir. Aşırı bireyselleşmede beraberinde, egoizmi ve yalnızlığı insan hayatının vazgeçilmez unsurları haline getirmiştir.

“Günümüz insanı, yalnızlığını önce televizyonla gidermeye çalıştı. Boş zamanlarının büyük bir bölümünü televizyon dizleri, filmleri, belgeselleri, açıkoturumları vs... seyretmeye ayırdı. Bu nedenle aile içi ilişkileri zayıfladı ve zamanla da koptu. İnsanlar kendi evlerinde başkalarının hayatlarını konuşmaya ve hatta yaşamaya başladılar. İnsanın yalnızlığı itilmesine televizyon yetmiyormuş gibi bir de internet denilen nesne ortaya çıktı” (Özodaşık, 2001:98).

Dostları ile karşılıklı beş dakika sohbet etmeye fırsat bulamadıklarından yakınan çağın yalnız insanları, saatlerini bilgisayar başında hiç tanımadıkları insanlarla (sanal alemin müdavimleriyle) chat yaparak geçirmeye başladılar. Öyle ki gerçek yaşamda söylenilmeyen sözler, kurulamayan kişiler arası ilişkiler, yaşanılmayan duygular sanal alemde bireyselleşmiş bu insanlar tarafından yaşanmaya başladı. 21. yüzyılın bu eşsiz keşfi sayesinde insanlar sanal alemde yalnızlıklarını giderirken, gerçek hayattan ise kopmaktadırlar.

1-Çocukları ve Gençleri Sanal Ortama Karşı Korumanın Yolları

İnternet çocuklar ve gençler için tehlikeli bir mekan olabilir. Öyle ki sanal ortamda her an suçlular ve açgözlü satıcılarla karşı karşıya kalabilirler. Bu konuda ABD Ulusal Tüketici Derneği On-line Suçlar Ofisi Kamu Yönetimi Sorumlu Başkan Yardımcısı Susan Grant “Çocuğunuzu şiddet ve hırsızlık olaylarının hat safhaya çıktığı şehrin arka sokaklarına bırakıp gitmezsiniz öyle değil mi?” diye soruyor. Grant, İnternet’i dünyanın en büyük metropol kenti New York’a benzetiyor. Bir tarafı adeta dünyanın merkezi diğer tarafı ise gizli ve karanlık diyor ve şehrin karanlık yüzü için aileleri uyarmaktadır. Çocuklarımızı İnternet’in karanlık yüzünden korumak için bir mucizeye gerek yok, zekice yaklaşım ve biraz çaba tüm sorunu halleder. Çocuklarınızın online aktivitelerini denetlemeden ve İnternet erişimlerine katı kurallar koymadan önce, istediğinizi elde etmek için akıllıca neler yapmanız gerektiği konusunda düşünmelisiniz. Daha sonra ise aşağıdaki maddeleri içeren bir yol izleyebilirsiniz (PC Life, Mayıs 2001;72).

1-Çocuğunuza önce güven aşılayın. Onu izlemekteki ana nedenin on zarar gelmesini önlemek olduğunu hissettirin.

2-Onların güvende olduğunu bildiğiniz sürece özel yaşamının mahremiyetine saygı gösterin.

3-Gerçekçi olun çocuğunuzun İnternet'te takip ettiği sitelere sınırlama getirmeden önce onun dinlediği müzik tarzı ve izlediği filmler gibi olguları gözden geçirin.

4-Onlarla beraber İnternet'te sörf yapmaya zaman ayırın.

5-Çocuğunuzun İnternet'te sörf yaparken uyması gereken kuralları içeren bir liste yapın ve katıldığı İnternet aktivitelerini takip edin.

6-Çocuğunuza İnternet'te kişisel bilgi vermenin sakıncalarını anlatın. Çünkü e-mail pazarlamacıları ailevi adreslerinizi ve alışkanlıklarınızı öğrenmek için çocuklarınızı hedef seçebilir.

7-Çocuklarınızın arkadaşlarını tanıyın. Arkadaşlarının anne-babalarıyla tanışıp çocuklarınızın İnternet'te güvenli sörf yapabilmesi için fikirlerinizi karşılaştırın.

8-İnternet kullanan bir çocuğun ebeveyni olarak hukuki haklarınızın neler olduğunu bilin. Çocuğunuzu korumak için bazı haklara sahipsiniz. Bunları bilmeniz çocuğunuzun güvenliği açısından çok önemlidir. Ulusal Tüketici Derneği'de ebeveynlerin 'çocukların İnternet'te kendilerine ait ne kadar bilgi verdiğini öğrenme hakkının olduğunu' belirtmektedir.

9-Çocuğunuza İnternet'te kullandığı kullanıcı adının ve şifrenin deşifre edilemeyen uzunlukta ve karmaşık olması gerektiğini söyleyin. Ayrıca İnternet servis sağlayıcı yetkilileri bile istese kullanıcı adı ve şifresini kimseye söylememesini ısrarla hatırlatın. Çünkü; İnternet servis sağlayıcıları bu bilgilere zaten sahiptir. Öyleyse çocuğunuzun kullanıcı adı ve şifresini isteyen kişi yada kurumlar kesinlikle ardnıyetlidirler.

10-Aile fotoğraflarınızın web sitesinde olmasından sakının. Yada şifre ve diğer koruma yöntemleri ihtiva eden foto-sharing web sayfalarını tercih edin.

11-Erişimi istenmeyen sayfaları bloke edebilmek için www.surfcontrol.com gibi filtreli yada www.family.com ön filtreli yazılım kullanın.

12-Bilgisayarı evin en işlek yerine kurun.

13-Sanal arkadaşlarıyla sohbetlerine sınır koyun.

14-Çocuklara zaman zaman gönderilen cinsel materyallerle dolu olan spam mailleri önleyen www.spamkiller.com gibi programları indirerek istenmeyen bu tür mailleri bloke edin.

15-Çocuklarınızın ödevleri için erişim imkanı verirken sohbet odalarına erişimlerine sınırlamalar getirin. Bunun için www.securstysoft.com gibi sitelerden yararlanabilirsiniz.

16-Browser history dosyasını kontrol ederek çocuğunuzun gün içinde hangi siteleri ziyaret ettiğini kontrol edin.

17-Çocuklarınızın kendi kredi kartları olsa bile sizin onayınızı almadan İnternet üzerinden alış-veriş yapmalarına izin vermeyin.

18-Eğer çocuğunuzun on-line olarak taciz edildiğini düşünüyorsanız yerel güvenlik güçlerine konu ile ilgili bilgi verin ve şikayette bulunun.

İnternet yararlı olduğu kadar zarar getirebilecek karanlık taraflarının da olduğu bir ada gibidir. Yapmanız gereken çocuklarınızın adanın yasak bölgelerine geçmemeleri konusunda eğitmektir (PC Life, Mayıs 2001:72)

V- İNTERNET'TE BANKA HİZMETLERİ

Gelişen teknoloji teknik hayatı etkilediği gibi hizmet alanlarını da etkilemeye devam etmektedir. Yapılan her yenilik insan hayatını kolaylaştırdığı gibi geleceğe yönelik çalışmaların da sınırlarını zorlamaktadır (Türk Telekom, 2002:34).

İnternet hayatımızda pek çok alanda kendini gösterdiği gibi bankacılık sektöründe de kendisini hissettirmektedir. Bankacılık sektöründe “İnternet Şubesi” olarak adlandırılan hizmet şu şekilde tanımlanmaktadır. İnternet Şubesi; bankacılık işlemlerinin istenilen zaman ve yerden, İnternet ortamında ilgili bankanın web sitesine ulaşarak, bilgisayar yardımıyla yapılmasını sağlayan bir bankacılık hizmetidir. Ayrıca, bir bankada oluşturulan bilgisayar ağı sayesinde tüm şubelerdeki çalışanlar aynı veriler üzerinden ortak işlem yapabilirler. Böylece, bankadaki şubeler arasında kolay veri iletişimi ve bilgi paylaşımı sağlanabilmektedir (Odabaşı, 2002:7). Bankacılık hizmetlerinde, bir bankanın İnternet şubesinde şu işlemler yapılabilmektedir:

- 1) Para transferleri: Hesaplar arasında transfer, üçüncü kişilere havale ve EFT.
- 2) Döviz alımı ve satımı.
- 3) Yatırım Fonu alımı ve satımı.
- 4) Hisse Senedi alım ve satımı, Halka arz işlemleri.
- 5) Kredi Kartı borcu ödeme.
- 6) Elektrik, doğal gaz, cep telefonu, su faturaları ödeme.

- 7) SSK prim ödemeleri.
- 8) Açık hesap başvurusu.
- 9) Kredi Kartı harcamaları karşısında elde edilen puan durumunun öğrenilmesi.
- 10) Hediye kataloglarının istenmesi.
- 11) Ekstre başvurusu.
- 12) Bakiye ve hesap hareketleri.
- 13) Çek bilgileri.
- 14) Repo ve faiz oranları.
- 15) Döviz kurları.
- 16) Piyasalardaki son gelişmeler.
- 17) İnternet şubesi şifre değiştirme.
- 18) E-mail adresi, haberleşme adresi gibi kişisel bilgilerin güncellenmesi (Pamukbank, Aralık 2002:3).

Bankaların “İnternet Şubelerinde” yapılan ve yukarıda saymaya çalıştığımız işlemler her banka için ilaveler ve eksiklikler içerebilmektedir. Yukarıda saydığımız işlemler örnek olarak verilmiştir.

VI- İNTERNET’LE DEĞİŞİM

Dünya çapında bir bilgisayar yazılım firması olan Oracle Corporation’un CEO’su Larry Ellison, “İnternet her şeyi değiştirir. İnternet sadece bir teknoloji değil, yeni bir iş yapma şeklidir.”diyerek klasik işletmelerin müşteri hizmetleri hızlandırmak ve memnuniyetini arttırmak için hızla İnternet kullanmaya başlamaları gerektiğini vurgulamıştır. İnternet yalnızca birkaç yıl önce elektronik bir ilan tahtası olarak algılanıyordu. Firma broşürlerinin tutulduğu ve potansiyel müşterilerin telefon ve adres bilgisine ulaşılmasının sağlandığı statik bir sunu ortamıydı. Fakat bugün pek çok işletme İnternet’i kullanarak dinamik, veri tabanlı yönelimli “Web” uygulamaları oluşturabileceklerini, bu uygulamaların yalnızca ürün ve hizmetlerinizin satışında değil, pazarların genişletilmesi, müşteri hizmet ve memnuniyetinin artırılması ve şirket genelinde verimi artırmada büyük etken olduğunun bilincine varmışlardır (Oracle, 2001:97).

Bugün bütün dünyayla beraber Türkiye’de tam bir transformasyon içindedir. Bu değişim içinde artık Türk Firmaları da kendi pazarları dışında global pazarlarda da rekabet gücünü arttırmak için ekonomik konjüktür ne olursa olsun bazı silahları kullanması gerekmektedir. Şüphesiz ki çağımızda bu silahların en güçlüsü olarak İnternet kendini göstermektedir.

Ancak, sadece İnternet kullanmak bu rekabet ortamında firmalara artı değer kazandırır da İnternet’i profesyonel olarak kullanmak firmalara kendi bünyelerinde yapacakları işlemlerde de pek çok kazançlar sağlayabilmektedir. Buna bir örnek vermemiz gerekirse daha öncede adını telaffuz ettiğimiz bir yazılım firması olan Oracle Türkiye Genel Müdürü Atilla Kıral, İnternet için geliştirdiği ve firmalara pazarladıkları e-iş modeli olarak adlandırılan bir yöntemi kendi bünyelerinde kullanarak, 2000 yılında dokuz milyar dolar gelir elde etmişken bu yöntemi kullandıkları 2001 yılında gelirlerinin bir milyar dolar daha arttığını belirtmiştir (Oracle, 2001:5). Bu da bize göstermektedir ki işletmemizde İnternet kullanmamız bize rekabet ortamında avantaj sağlasa da rakiplerimizden geri kalmamak için İnternet ile ilgili gelişmeleri sürekli takip etmemiz gerektiğini göstermektedir.

VII- İNTERNET’TE SATIŞ VE YAPILMASI GEREKENLER

İnternet’in arkasındaki felsefe, merkezi tutulan bilginin paylaşılması ve herhangi bir web tarayıcı ile bu bilginin evrensel olarak erişilebilir olmasıdır (Oracle, 2001:97). Türkiye’de İnternet üç dört yıl öncesine kadar pek az kişi tarafından bilinirken gerek web’te dolaşma gerekse chat yapma furyası insanları sardıkça, bir iki yıl gibi kısa bir süre içinde birçok eve ve iş yerine girdi (Vee-mail, 2000:31). Her ülkede olduğu gibi Türkiye’de de İnternet’le ilk tanışma oyunlarla, sohbetlerle, faydalı kısa bilgilere ulaşmakla başlamıştı. İnternet’te alışveriş ve ticaret yapmak bir çok insana hayal gibi geliyordu. Ancak “Ay’a Seyahat” yada “Denizler Altında Yirmibin Fersah” gibi hayaller nasıl bir gün gelip gerçek olduysa insanların İnternet’le ilgili hayal olarak nitelendirdikleri pek çok şey bugün gerçek olmuştur. Günümüzde değişen pazar koşulları ve yeni teknolojiler hızlı hareket edebilen kurumlara pek çok avantajlar sunmaktadır. Kurumlar bu fırsatlardan yararlanmak için tekrar yapılıyor, İnternet başarı için anahtar konuma gelmiş durumdadır (Oracle, 2001:97).

Artık İnternet’le ilgilenen herkesin aklında İntenet’i kullanarak ticaret yapma fikri oluşmaya başlamıştır. Ancak bunun için aşağıdaki maddelere bir göz atmakta fayda vardır.

- 1) İnternet’te satış yapmak sabır isteyen bir iştir. Bir firma İnternet üzerinden satmak istediği bir ürünü sitesine koyduğunda mucize beklememelidir. Çünkü açılacak sitede öncelikle bir trafik yaratmak gerekir. Daha da önemlisi müşterinin güvenini kazanmak zaman alan bir süreçtir. Fiziksel ortamda ürün satıp İnternet ortamında da satış yapmayı hedefleyen girişimcilerin satış tecrübesi olan sitelerle işbirliğine gitmesi çoğu zaman daha iyi bir seçim olmaktadır. Örneğin; Amerika’daki tüm kitap satıcıları “Amazon.com” gibi sitelerle işbirliğine gitmek yerine, kendileri İnternet üzerinden satış yapmaya karar vermiş olsalardı herhalde tarihi bir hataya imza atmış olurlardı. Bugün Türkiye’de de ev ürünleri alanında “Aloba.com”, teknoloji ürünlerinde “Hipernex.com” siteleri üretici ve distribütörler ile işbirliği yaparak kendi İnternet tecrübelerini ve bilgilerini kullanarak, müşterilerine geniş bir ürün yelpazesi sunmaktadırlar.
- 2) Sitelerin nasıl yönetildiğini bilmek gerekmektedir. Bunun örneklerini İnternet üzerinde bulmak mümkündür. Bu konu hakkında bilgi edinmek için “big-step.com”, “goling.com” veya Yahoo’nun altında yer alan “shop” kısmında örnek satış mağazası ücretsiz olarak açılabilir ve ilgili yönetim ekranları incelenebilir.
- 3) Herhangi bir fiziksel mağazada ürünler üzerinde nasıl çalışılıyorsa İnternet’te de ürünler üzerinde yoğunlaşarak çalışmak gerekmektedir. Ürünlerin fiyatlarından özelliklerine, görüntülerinden diğer sunum detaylarına kadar her konu profesyonel siteler tarafından sürekli olarak kontrol altında tutulmalıdır.
- 4) İnternet mağazasının, ön yüzünde gözlenmese de sorunsuz hizmet sunabilmek için arka planda profesyonel bir kadro çalıştırması gerekmektedir.
- 5) Bir İnternet satış sitesinin standart olarak “sepete ekle” ve “satın al” yapısında olması yeterli değildir. Bu format birçok sitenin geldiği noktadır. Bu nedenle siteler, müşterilerin isteklerine ve alışveriş davranışlarına göre yeni birtakım fonksiyonlar

geliştirmek zorundadırlar. Örneğin; dünyadaki ve Türkiye'deki başarılı bazı satış siteleri müşterilerine ürün karşılaştırma, puanlama, özel arama seçenekleri, hediye çekleri gibi birçok fonksiyon sunmakta ve sunmaya da devam etmektedirler (Vee-mail, 2000:31). Bu demektir ki kurulan satış sitesinin ziyaretçi çekip satış yapabilmesi için sürekli yapısını yenilemesi ve cazip bir şeyler üretmesi gerekmektedir.

- 6) Müşteri memnuniyeti için kesintisiz ve uzman destek sunulması gerekmektedir
- 7) Sanal ortamda satılması planlanan ürünün, temin edilmesi ambalajlanması, dağıtılması, faturalanması dikkatli bir şekilde planlanmalıdır.
- 8) Satış sonrası hizmetler detaylı olarak planlamalı ve diğer unsurlarla birlikte müşterilere açık bir şekilde duyurulmalıdır.

Bu önemli noktalardan da anlaşılacağı gibi İnternet ticaretinde başarılı olabilmek için bu konuda yoğunlaşmak, uzmanlaşmak ve sürekli gelişmeleri takip etmek gerekmektedir (Vee-mail, 2000:31).

VIII- İNTERNET SAATİ (@ SAAT)

İnternet saati, İsviçreli saat üreticisi Swatch tarafından geliştirilen bir kavramdır. Bu ünlü saat firması İnternet'te büyük bir problem olarak karşımıza çıkan saat sorununu ortadan kaldırmak için yeni bir teknik geliştirmiştir. Günün 24 saatinin 1000'e bölündüğü bu teknikle dünyanın her yerinde aynı saat kullanılabilir. Günümüzde sık sık yenilenen pek çok site bu saati kullanmaktadır. Örneğin, CNN'de:www.cnn.com İnternet saati Swatch firması tarafından geliştirilen bir kavramdır. Bu saat sayesinde Ankara'lı bir İnternetçi Washington'lu arkadaşına bu saate göre randevu verebilmektedir.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi Swatch İnternet saatini, 24 saati 1000'e bölerek geliştirmiştir. Normal koşullarda bir gün 24 saat,yani 1440 dakika. Bir İnternet dakikası/vuruşu ise 1 dakika 26.4 saniyeye denk gelmektedir. (Bu durumda 1 saat, yuvarlak hesapla 41 İnternet dakikası demek...) İnternet saati, tamamen küresel bir kavramı

ifade etmektedir. Örneğin İnternet saati İstanbul'da @500'ü gösterirken, aynı anda New York'ta da @500'ü göstermektedir. Ancak; @500 İnternet saati İstanbul için yerel saatle 14:00'ü, New York için ise 07:00'yi göstermektedir. Sanal ortamda tek bir saat var ve biz bu saatin bölümlerini kendimize lazım olduğu zaman öğrenmekteyiz. Örneğin; @367 İnternet saatinde, New York'taki masa saati 03.48'i gösterirken İstanbul'da 10.48'i göstermektedir. Yani Türkiye'de yaşayan bizler @208'de uyanıyoruz (07.00); yaklaşık @917 gibi (00.00) yatıyoruz ve bu İnternet saatleri arasında günü ayakta geçiriyoruz. Fakat New York'ta yaşayan bir kişi @500 gibi (07.00) uyanıyor; (@500 bir New York'luya uyanma saatini ifade ediyor); @209 gibi (00.00) yatıyor. Bu durumda, bizim New York'lu bir arkadaşımızla buluşabilmemiz için @500 ile @900 arasında değişen bir İnternet saatine randevu vermemiz gerekmektedir. İnternet saatine ulaşma adresi ise www.swatch.com adresiyle mümkün olmaktadır (Hürriyet, Haziran 2000:6).

IX- İNTERNET İLE HUKUKİ VE DİĞER DÜZENLEMELER

Çalışmamızda İnternet'le ilgili hukuki ve diğer düzenlemelerin tamamına yer vermemiz hem hukukçu olmamız hem de çalışmaların tamamlanmamış olmasından dolayı mümkün değildir. Fakat yine de herkes tarafından bilinmesi gereken bazı bilgileri bu başlık altında vermeyi uygun gördük. İnsanların ortaklaşa faydalandığı unsurlar söz konusu olduğunda mutlaka bunları düzenleyen kuralların olması gerekmektedir. İşte, haberleşme özgürlüğünü saptayan, düzenleyen ve sınırlayan hukuk kurallarının bütünü kitle haberleşmesinin hukuk rejimini yada "Kitle Haberleşme Hukukunu" oluşturur (İçel, 1990:13). Şuan bu hukuk düzeni içinde görünmese de İnternet'le ilgili kanuni sınırlıklar, İstanbul'da İnternet ve Hukuk Platformunda oluşturulmuştur.

"İnternetvehukuk@org.tr" ve "internetvehukuk@yahogroups.com" etrafında örgütlenen bu grup, çeşitli konularda "beyaz kitap" çıkarmaya, yani temel dökümanlar üretmeye odaklanmış durumdadır. İnternet Kurulu Hukuk Çalışma Grubu daha dar bir alanda çalışıp, daha çok bir katalizör, örgütleyici, kamu ile sivil oluşumları buluşturmaya yönelmiş durumdadır. Türkiye Bilişim Derneği Hukuk Çalışma Grubu, şuan da "İnternet Servis Sağlayıcı Sorumluluğu" ve "İnternet Yayıncılığı'na" odaklanmış durumdadır. Ayrıca, ETKK bünyesinde çalışan Hukuk Çalışma Grubu "Elektronik İmza " yasası üzerinde yoğun olarak çalışmalarını sürdürmektedir.

Türkiye’de İnternet Konferanslarının 7.si, İnet-2001 kapsamındaki tüm bu gruplar etkin olarak bir araya gelmişlerdir. İnet-tr, hukukçularla bilişimcileri ve İnternetçileri bir araya getirmiştir. Özellikle iki çalışma grubunda yoğun olarak çalışılmış TBD Hukuk Çalışma Grubu, İSS Sorumluluğu ve İnternet Yayıncılığı konusunda başlangıç olarak alınacak temel bir doküman üretmiştir. Bu metin çalışma grubunda başlangıç dökümanı olarak ele alınmıştır. Ceza yasasını inceleyen çalışma grubunda, “Ceza Yasası 2001” taslağının bilişime yönelik maddeleri tartışılmıştır. Katılımcılar, felsefi düzeyde ve somut madde düzeyinde önerilerini iletmışlerdir. Bunlar topluca, ilgili taslağı hazırlayan ekibe iletilmiştir. Aynı toplantıda, “2001 Ceza Yasası” taslağının bir sempozyumda tartışılması önerisi yapılmış ve destek bulmuştur. Bu konu ile ilgili Adalet Bakanlığı Yetkilileri ile temasa geçilmiş ve ilke olarak destek sözü alınmıştır.

Avrupa Birliği’nin “Sibersuçlar” konusundaki taslağı, Kasım ayı içinde kabul edilmiştir. Bu taslak üye ülkelerin imzasına açılacaktır. Türkiye’nin de bu metni imzalaması beklenmektedir. Genel ilkeler ışığında söz konusu metin Türk hukuk sisteminin bir parçası olacaktır. Bu da Türkiye’de yapılmaya çalışılan pek çok düzenlemenin Avrupa Birliği yasasıyla hayata geçmesi anlamına gelmektedir (Akgül, Aralık 2001:29). Türkiye Basın Konseyi’de, 2002 yılında Basın Konseyi sözleşmesinde yaptığı bir düzenlemeyle, İnternet Gazeteciliğinin Yüksek Kurulda temsil edilmesine karar vermiştir (Hürriyet, Mart 2002:14).

Şuan Türkiye’nin gündemdeki TBMM’si tarafından kabul edilerek Cumhurbaşkanı Ahmet Nejdet Sezer’e imzaya gönderilen tartışmalı RTÜK yasasında sanal ortamda işlenen suçlar ilk kez yaptırıma bağlanmak istemektedir. Buna göre, Basın Kanunu’ndaki “yalan haber, hakaret ve benzeri fiillerden doğacak maddi ve manevi zararlar” konusundaki hükümler, bilişim teknolojileri ve İnternet ortamında sayfa açılması veya elektronik gazete, elektronik bülten yoluyla yayınlanan her türlü yazı, resim, işaret, sesli veya sessiz görüntü ve benzerlerine de uygulama yolunu açacaktır (Star, Mayıs 2002: 13).

Ancak RTÜK’ün yeni başkanı Fatih KARACA’nın TBMM DSP Grup Başkanvekili Emrahan HALICI’nın başkanlığındaki Bilişim Derneği Üyeleriyle yaptığı görüşmesinde son RTÜK yasasının İnternet’i kapsamadığını belirtmiştir (Hürriyet, Haziran 2002:1).

X-WEB TELEVİZYON (SANAL TELEVİZYON)

Günümüzde sanal ortama girmek ve web sitelerinden faydalanmak için mutlaka bir bilgisayara ihtiyaç kalmamıştır. Artık televizyon kullanarak da İnternet'e erişilebilmektedir. Örneğin Microsoft'un kısmen sahibi olduğu Web Televizyon, en popüler Tv tabanlı İnternet bağlantısıdır. Web Televizyonu kullanmak için hem bir Televizyon hem de bir telefon hattına bağlı Web Televizyon alıcısı gerekmektedir. Bu alıcıları ise beyaz eşya satan mağazaların birçoğunda bulmak mümkündür. Web Televizyonu kullanırken monitör olarak televizyon ekranını, sayfaları taramak içinde televizyon kumandası kullanılmaktadır. Sisteme bağlanacak bir klavye yardımıyla ise istenirse e-posta almak ve göndermek bile mümkün olmaktadır (Alfa, 1999 8).

XI- MEDYA KURULUŞLARININ İNTERNET VERSİYONLARI

Çalışmamızın II. Bölümünde yapacağımız içerik analizi çalışmasında da görüleceği gibi günümüzde geleneksel diyebileceğimiz işletmelerin hemen hepsi işlerinin mevcut yapılarını korumaya çalışırken bir yandan da İnternet ortamına girerek çağa ayak uydurmaya çalışmaktadırlar. İnternet günümüzde insanların evlerinden çıkmadan pek çok şeye sahip olabilmelerini sağlayan sihirli bir değneğe benzemektedir. Çünkü; insanlar evlerinden çıkmadan ihtiyaçları olan yiyecek, giyecek, elektrikli ve elektronik cihazlar, kitap, gazete vb. gibi insani ihtiyaçlarını giderebildikleri gibi, yine evlerinden çıkmadan banka işlemlerini yapabilmekte, su, elektrik, telefon faturaları, çocukların kreş taksitlerini vs. yatırabilmektedirler.

İnternetin bu denli önemli bir konuma geleceğini gören Westfield Capital'de finans yöneticisi olan Steve Demirjian bir konferansta İnternet'in önemini şöyle dile getirmiştir:

"Eğer, işinizi internet modeline uyarlamayı düşünmüyorsanız, başınız belada demektir." (Murphy, 2000:15).

Geleneksel satış yapan dükkanlarda patronlar tezgahtarlarına çığırkanlık yaptırırken, web izleyicilerinin gözlerini yakalayabilmek içinde cüzdanlarının ağzını açarak, reklama büyük miktarlarda paralar ayırmaya başlamışlardır. Pricewaterhouse Coopers'in yaptığı araştırmaya göre, internette yapılan reklam faaliyetleri için 1.9 milyar

dolardan fazla para harcanmakta ve bu miktar hızla artmaktadır. Bu para geleneksel reklam materyalleri billboard, otobüs, durak reklamları, broşürler, gazete televizyon reklamları vs... için harcanan paradan %20 daha fazladır. Forrester Research Inc.'e (Forrester Araştırma Enstitüsü) göre global on-line reklam bütçeleri, 2004 itibari ile 33 milyar dolara ulaşacak şekilde planlanmaktadır (Murphy, 2000:15).

Yukarıda belirttiğimiz gibi çalışmamızın II. Bölümünü oluşturacak olan sanal alemde yayın yapan geleneksel gazetelerin internet versiyonları, okuyucu profilini ve kaynağa yakınlık-uzaklık mesafelerini akıl almaz şekilde değiştirmektedir. California Üniversitesi'nde yapılan bir seminere katılan Knight-Ridders adlı internet firmasının yönetici editörü olan Bruce Koon:

“San Francisco’da yayınlanan ve teknolojik gelişmeleri duyuran San Joe Mercury adlı gazetenin Web sitesini ziyaret edenlerin çoğunun San Francisco ve çevresinde yaşamadığını, dünyanın pek çok bölgesinde yaşayanların bu Web sitesini ziyaret ederek son teknoloji haberlerini aldığını belirtmektedir”(Murphy, 2000:15).

ABD başkanı özel asistanı Philip S. Balboni:

“Bugün hayatta olanlarımızın çoğu iletişim tarihindeki en büyük değişim evrelerinden birine tanıklık edecekler. Yeni bilgi ve dijital iletişim teknolojileri, hızlı bir şekilde bir dizi yeni dağıtım sisteminin ve içerikle ilgili seçeneğin temelini hazırlıyor. Editörü de saf dışı edecek kişisel gazete ve yayınların önümüzdeki on yıl içinde gerçekleşmesi ihtimali çok yüksek (Bennett, 2000:9).

Diyerek bir gün sanal gazetelerin ortaya çıkacağını haber vermiştir. Türkiye’de sanal alemə taşınan Hürriyet, Milliyet, Zaman, Güneş, Radikal, Akşam vs...gibi gazeteler sadece Türkiye sınırları içinde değil internet bağlantısı olan dünyanın en uçra köşelerinde bile okuyucularına ulaşabilmektedirler. New York Times’ın CEO’su Arthur Sulzberger, San Francisco’daki bir reklam konferansında, gazetenin internet sitesinin yalnızca gazetenin bir parçası olmadığını, temel olarak gazetenin bugünü ve geleceği olduğunu belirtmiştir. Amaçların gazeteyi bu yeni iletişim aracına uyarlamak olduğunu belirten Sulzberger, ayrıca gazeteyi internetten okuyan her beş kişiden üçünün daha önce hiç New York Times almadığını vurgulamaktadır (Murphy, 2000:16).

İnsanların sempati duydukları ve okumaktan hoşlandıkları basılı evraklar vardır. Bunların başında gazeteler gelmektedir. Çünkü; günlük gelişmeleri insanlar çoğunlukla yine gazetelerden takip etmektedirler. Çünkü gazete bir kùltürdür, bir alışkanlıktır. Ancak; belirli bir para vererek sadece bir yada birkaç gazete sahip olan insanlar, günümüzde internet sayesinde yüzlerce gazeteye ulaşip okuyabilmekte hatta arşivlerine girip geçmiş sayılarına bile bakabilmektedir.

III. BÖLÜM

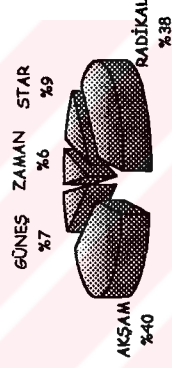
I-RADİKAL, AKŞAM, GÜNEŞ, ZAMAN, STAR GAZETELERİNİN (İTERNET VERSİYONLARININ) 01-15.04.2002 TARİHLİ WEB SAYFALARINDA YAYINLANAN FİLİSTİN-İSRAİL SAVAŞI İLE İLGİLİ HABERLERİN GÜNDEM BELİRLEME AÇISINDAN İNCELENMESİ, HABER DAĞILIMLARININ TABLOLARLA İFADE EDİLMESİ, TABLO DEĞERLENDİRMELERİNİN YAPILMASI VE HABER ÖZETLERİ

01.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDE (İNTERNET VERSİYONU) GÜNDEMİ BELİRLEMEDE EN FAZLA ETKİSİ OLDUĞU DÜŞÜNÜLEN

HABERLERİN İNCELENMESİ DOĞRULTUSUNDA ORTAYA ÇIKAN TABLO

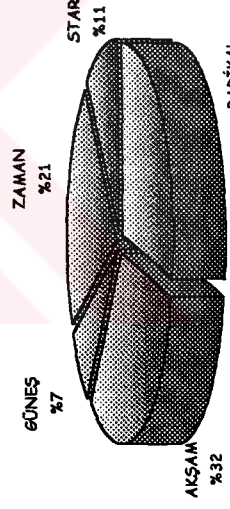
İNCELENEN İNTERNET GAZETESİ	TARİH	HABER BAŞLIĞI	KİMDEN YANA	AÇIKLAYICI MI?	TANIMLAYICI MI?	FOTOĞRAF VAR MI?	TÜRKİYEYE ÖNERİ VAR MI?	OKUYUCU YORUMU VAR MI?	KAÇ KB	TOPLAM HABER SAYISI	İNCELENEN HABER SAYISI	İNCELENEN HABER %Sİ
RADİKAL	01.04.2002	Şiddetin molası yok	Filistin	Hayır	Evet	Var	Yok	7 Adet	37,7	70	8	11
AKŞAM	01.04.2002	Ecevit' uyarı	Filistin	Evet	Hayır	Var	Var	Yok	58,8	72	9	13
GÜNEŞ	01.04.2002	İsrail Anafat' ın kapısına dayandı	Filistin	Hayır	Evet	Yok	Yok	Yok	19	12	2	17
ZAMAN	01.04.2002	Hayfede intihar saldırısı:15 ölü	Filistin	Evet	Hayır	Var	Yok	Yok	42,6	11	6	55
STAR	01.04.2002	Direnç çınarı	Filistin	Evet	Hayır	Yok	Var	Yok	37,7	17	3	18
TOPLAM										196,5	28	113

01.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDE (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN TOPLAM HABER SAYILARININ DAĞILIIMI

☒ RADİKAL ☒ AKŞAM ☒ GÜNEŞ ☒ ZAMAN ☒ STAR

01.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDE (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN FİLİSTİN-İSRAIL SAVAŞI İLE İLGİLİ İNCELENEN HABERLERİN DAĞILIIMI

☒ RADİKAL ☒ AKŞAM ☒ GÜNEŞ ☒ ZAMAN ☒ STAR

01.04.2002 TARİHİNDE İNCELENEN BEŞ İNTERNET GAZETESİNİN (Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line, Star On-line) ELDE EDİLEN DEĞERLER İŞİĞİNDA ORTAYA ÇIKAN VERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bir Nisan 2002 tarihinde sanal ortamda yayın yapan Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line ve Star On-line isimli beş On-line gazetenin “gündemi belirleme” etkilerinin ortaya konulması amacıyla incelenen, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinde, adı geçen savaşta Filistin’in taraf olarak tutulduğu görülmüştür. Örnek olarak seçilen haberlerde Akşam On-line, Zaman On-line ve Star On-line açıklayıcıken Radikal On-line ve Güneş On-line gazetelerinin tanımlayıcı olduğu belirlenmiş, Radikal On-line, Akşam On-line, Zaman On-line gazetelerinde haber fotoğrafla desteklenmişken, Güneş On-line ve Star On-line gazetelerinde yayınlanan haberlerde fotoğraf kullanılmamıştır. Akşam On-line ve Star On-line gazetelerinde Türkiye’nin bu savaşla ilgili yapması gerekenlerle ilgili öneriler varken, Radikal On-line, Güneş On-line ve Zaman On-line gazetelerinde öneri yapılmamıştır. Radikal On-line gazetesinde örnek olarak incelenen haberle ilgili 7 adet okuyucu yorumu varken diğer dört on-line gazetede okuyucu yorumuna rastlanmamıştır.

Sanal gazetelerde yayınlanan haberlerin Kb cinsinden ölçümlerini bakıldığında ise 58.8 Kb ile en uzun haberin Akşam On-line gazetesinde yer aldığını ve onu 42.6 Kb ile Zaman On-line, 37.7 Kb ile Radikal On-line ve Star On-line son olarak da 19 Kb ile Güneş On-line gazetesinin izlediği tespit edilmiştir. Bir Nisan 2002 tarihinde bu beş on-line gazetede yayınlanan toplam haberler ile Filistin-İsrail savaşı ile ilgili yayınladıkları haberlerin sayılarına bakıldığında ise 72 toplam haberde 9 Filistin-İsrail savaşı haberiyle Akşam On-line gazetesinin en çok haber verdiği ve onu 70 toplam haberde 8 savaş haberiyle Radikal On-line, 11 toplam haberde 6 savaş haberiyle Zaman On-line, 17 toplam haberde 3 savaş haberiyle Star On-line ve 12 toplam haberde 2 savaş haberiyle Güneş On-line gazetesinin takip ettiği tespit edilmiştir.

Bu tarihte incelenen beş on-line gazetenin yayınladıkları toplam haberlerine, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinin % olarak oranlarına baktığımızda ise %55 ile Zaman On-line gazetesinin en fazla yüzdeye sahip olduğu ve onu %18 ile Star On-line, %17 ile Güneş On-line, %13 ile Akşam On-line ve %11 ile Radikal On-line gazetelerinin takip ettiği belirlenmiştir.

01.04.2002 Tarihli Beş Gazetede İncelenen Filistin-İsrail Savaşı ile İlgili Haberlerin Özetleri

Radikal

01.04.2002

Şiddetin molası yok

Ramallah'ta şiddet aralıksız sürüyor. Görgü tanıkları, İsrail askerlerinin yüzlerce Filistinli'yi tutukladığını ve yargısız infazların sürdüğünü söyledi.

Akşam

01.04.2002

Ecevit uyarmıştı

Yine, Ortadoğu'nun gerildiği günlerdi. Ecevit, 4 Aralık ve 7 Aralık 2001'de İsrail lideri Şaron'u telefonla aradı. Hiç beklemediği bir cevap aldı: Arafat'tan kurtulmak istiyorum. Başbakan, bu sözleri kamuoyu ile paylaştı. 'Savaş çıkacak' dedi.

Güneş

01.04.2002

İsrail, Arafat'ın kapısına dayandı

İsraili askerler Arafat'ın bürosuna kadar girdiler. Arafat'ın karargahında sürpriz gelişmeler bekleniyor Ortadoğu tarihinin en korkulu, en kanlı günlerini yaşamaya devam ediyor. İsrail askerleri dün de Filistin lideri Yaser Arafat'ın karargahında, dehşet havası estirdi.

Zaman

01.04.2002

Hayfa'da intihar saldırısı:14 ölü.

İsrail'in Hayfa şehrindeki bir lokantada gerçekleşen olayda, intihar komandosu ile birlikte 14 kişi daha hayatını kaybetti. Batı Şeria'yı işgal ederek, intihar saldırılarını engellemeye çalıştığı öne sürülen İsrail'in bu stratejisi de işe yaramadı.

Star

01.04.2002

Direnış Çınarı

Yetmişüç yaşındaki 'Direnış Çınarı' bir felaket manzarasının içinden dünyaya bir fotoğraf gönderiyor. Masanın üzerinde bir silah dikkati çekiyor. Dolu bir silah. Acaba o silah neyin silahıdır? Kapıyı kırıp içeri girecek İsrail askerlerine karşı savaşmak için mi orada duruyor?

02.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDE (İNTERNET VERSİYONU) GÜNDEMİ BELİRLEMEDE EN FAZLA ETKİSİ OLUŞU DÜŞÜNÜLEN

HABERLERİN İNCELENMESİ DOĞRULTUSUNDA ORTAYA ÇIKAN TABLO

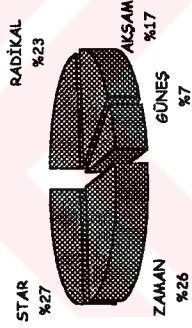
İNCELENEN İNTERNET GAZETESİ	TARİH	HABER BAŞLIĞI	KİMDEN YANA	AÇIKLAYICI Mİ?	TANIMLAYICI Mİ?	FOTOĞRAF VAR Mİ?	TÜRKİYE'YE ÖNERİ VAR Mİ?	OKUYUCU YORUMLU	Kaç KB	TOPLAM HABER SAYISI	İNCELENEN HABER SAYISI	İNCELENEN HABER %Sİ
RADİKAL	02.04.2002	Çaldığı muamele	Filistin	Evet	Hayır	Var	Var	7 Adet	37	94	7	7
AKŞAM	02.04.2002	Saldırı kasıtlı yapılmış	Tarafsız	Evet	Hayır	Yok	Yok	Yok	58.8	67	5	7
GÜNEŞ	02.04.2002	Filistin'den çekilin	Filistin	Evet	Hayır	Yok	Yok	Yok	19.4	12	2	17
ZAMAN	02.04.2002	İsmail Cem İsrail'in yaptıklarını kimyozuz.	Filistin	Evet	Hayır	Yok	Var	Yok	43.5	15	8	53
STAR	02.04.2002	Zıvanadan çıktılar	Filistin	Evet	Hayır	Var	Yok	Yok	37.0	18	8	44
TOPLAM										56,4	206	129

02.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDE (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN TOPLAM HABERLERİN DAĞILIMI

AKŞAM AKŞAM GÜNEŞ ZAMAN STAR

02.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDE (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN FİLİSTİN-İSRİL SAVAŞI İLE İLGİLİ İNCELENEN HABERLERİN DAĞILIMI

RADİKAL AKŞAM GÜNEŞ ZAMAN STAR

02.04.2002 TARİHİNDE İNCELENEN BEŞ İNTERNET GAZETESİNİN (Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line, Star On-line) ELDE EDİLEN DEĞERLER IŞIĞINDA ORTAYA ÇIKAN VERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İki Nisan 2002 tarihinde sanal ortamda yayın yapan Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line ve Star On-line isimli beş On-line gazetenin “gündemi belirleme” etkilerinin ortaya konulması amacıyla incelenen, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinde Akşam On-line gazetesi tarafsızlığını korurken diğer dört on-line gazetenin Filistin’i taraf olarak tuttuğu görüşmüştür. Tesadüfi olarak örnek seçilen haberlerde beş on-line gazetenin hepsinin de açıklayıcı olduğu belirlenmiştir. Radikal On-line ve Star On-line gazetelerinde savaşla ilgili haberler fotoğrafla desteklenmişken diğer üç on-line gazetede ilgili haberlerde fotoğraf kullanılmadığı belirlenmiştir. Radikal On-line ve Zaman On-line gazetelerinde Türkiye’nin bu savaşla ilgili yapması gerekenlerle ilgili öneriler varken, diğer üç on-line gazetede öneri yapılmamıştır. Radikal On-line gazetesinde örnek olarak incelenen haberle ilgili yedi adet okuyucu yorumu varken diğer dört on-line gazetede okuyucu yorumuna rastlanmamıştır.

Sanal gazetelerde yayınlanan haberlerin Kb cinsinden ölçümlemleri bakıldığında ise 58.8 Kb ile en uzun haberin Akşam On-line gazetesinde yer aldığını ve onu 43.5 Kb ile Zaman On-line, 37.0 Kb ile Radikal On-line ve Star On-line ve son olarak da 19.4 Kb ile Güneş On-line gazetesinin izlediği tespit edilmiştir. İki Nisan 2002 tarihinde bu beş on-line gazetede yayınlanan toplam haberler ile Filistin-İsrail savaşı ile ilgili yayınladıkları haberlerin sayılarına bakıldığında ise 18 toplam haberde 8 Filistin-İsrail savaşı haberiyle Star On-line gazetesinin en çok haber verdiği ve onu 15 toplam haberde 8 savaş haberiyle Zaman On-line, 94 toplam haberde 7 savaş haberiyle Radikal On-line, 67 toplam haberde 5 savaş haberiyle Akşam On-line ve 12 toplam haberde 2 savaş haberiyle Güneş On-line gazetesinin takip ettiği tespit edilmiştir.

Bu tarihte incelenen beş On-line gazetenin yayınladıkları toplam haberlerine, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinin % olarak oranlarına baktığımızda ise %53 ile Zaman On-line gazetesinin en fazla yüzdeye sahip olduğu ve onu %44 ile Star On-line, %17 ile Güneş On-line, %7 ile Akşam On-line ve Radikal On-line gazetelerinin takip ettiği belirlenmiştir.

02.04.2002 Tarihli Beş Gazetede İncelenen Filistin-İsrail Savaşı ile İlgili Haberlerin Özetleri

Radikal

02.04.2002

Çağdışı muamele

Dışişleri Bakanı Cem'in yazılı açıklamasında, İsrail'in Arafat'a yönelik tutumu şiddetle kınandı. ABD'yi 'tarafalara eşit durmaya' çağıran Ankara, İsrail'in tüm Filistin kentlerinden çıkmasını istedi. Cem, "Filistin halkının topluca tabi tutulduğu muameleyi çağdışı bir davranış ve insan haklarının ihlali olarak nitelemekteyiz" ifadeleriyle İsrail yönetiminin katliam eğiliminde olduğunu da ima etti.

Akşam

02.04.2002

Saldırı kasıtlı yapılmış

Filistin'de şehit edilen Binbaşı Cengiz Toytunç'un otopsi raporunda yakın mesafeden ateş edildiği belirtildi. Raporda, ceset üzerinde mermi çekirdeği bulunamazken, saldırının kasıtlı yapıldığı kaydedildi.

Güneş

02.04.2002

Filistin'den çekilin

Dışişleri Bakanı İsmail Cem, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararının uygulanmasını, İsrail'in Filistin kentlerinden çekilmesini istedi Dışişleri Bakanı İsmail Cem, Orta doğuda şiddetin sona ermesi için, somut bir çözüm projesinin ortaya konmasının zorunlu olduğunu belirtti. Cem, "Türkiye'nin Filistin Devlet Başkanı Yaser Arafat'ı resmen tanıyan bir ülke olduğunu da belirtti."

Zaman

02.04.2002

İsmail Cem: İsrail'in yaptıklarını şiddetle kınıyoruz

Dışişleri Bakanı İsmail Cem yaptığı yazılı bir açıklama ile, İsrail'in Filistin'deki uygulamalarını kınadı. Yaser Arafat'ın Türkiye tarafından resmen tanınan bir devlet başkanı olduğunu belirten İsmail Cem, "Kendisine karşı İsrail hükümetinin yaptığı muameleyi kabul etmiyor ve şiddetle kınıyoruz." dedi.

Star

02.04.2002

Zıvanadan çıktılar

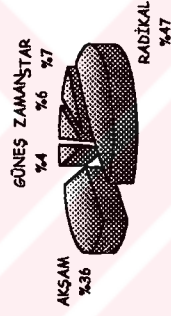
İsrail dünyaya aldırmandan tüm Filistin kentlerini tek tek işgal etmeye başladı, yabancılara da ateş açtı. Arafat'a destek veren barış severler ise sonuna kadar onun yanında kalmaya kararlı.

03.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) GÜNDEMİ BELİRLENEN EN FAZLA ETKİLİ OLDUĞU DÜŞÜNÜLEN

HABERLERİN İNCELENMESİ DOĞRULTUSUNDA ORTAYA ÇIKAN TABLO

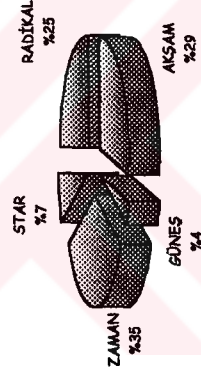
İNCELENEN İNTERNET GAZETESİ	TARİH	HABER BAŞLIĞI	KİMDEN YANA	AÇIKLAYICI MİT?	TANIMLAYICI MİT?	FOTOĞRAF VAR Mİ?	TÜRKİYE'YE ÖNERİ VAR Mİ?	OKUYUCU YORUMU VAR Mİ?	KAÇ KB	TOPLAM HABER SAYISI	İNCELENEN HABER SAYISI	İNCELENEN HABER %Sİ
RADİKAL	03.04.2002	Ayşe'nin kavgasına girdiği	Filistin	Evet	Hayır	Var	Var	13 Adet	38.4	92	7	8
AKSAM	03.04.2002	Arafat'a atışın yolu gözükmedi	Filistin	Evet	Hayır	Var	Yok	Yok	58.8	71	8	11
GÜNEŞ	03.04.2002	Arafat'a atışın yolu	Filistin	Evet	Hayır	Yok	Yok	Yok	15.9	8	1	13
ZAMAN	03.04.2002	Şaron'un amacı Arafat'ı atışına göndermek.	Filistin	Evet	Hayır	Var	Yok	Yok	42.4	12	10	83
STAR	03.04.2002	Başbakanın dili atıştı 10 mil. \$ fazla söyledi	Filistin	Evet	Hayır	Yok	Var	Yok	38.4	14	2	14
TOPLAM										96.7	28	129

03.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN TOPLAM HABERLERİN DAĞILIMI

☐ RADİKAL ☐ AKSAM ☐ GÜNEŞ ☐ ZAMAN ☐ STAR

03.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN FİLİSTİN-İSRİL SAVAŞI İLE İLGİLİ İNCELENEN HABERLERİN DAĞILIMI

☐ RADİKAL ☐ AKSAM ☐ GÜNEŞ ☐ ZAMAN ☐ STAR

03.04.2002 TARİHİNDE İNCELENEN BEŞ İNTERNET GAZETESİNİN (Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line, Star On-line) ELDE EDİLEN DEĞERLER IŞIĞINDA ORTAYA ÇIKAN VERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Üç Nisan 2002 tarihinde sanal ortamda yayın yapan Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line ve Star On-line isimli beş On-line gazetenin “gündemi belirleme” etkilerinin ortaya konulması amacıyla incelenen, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinde, beş on-line gazetenin de Filistin’i taraf tuttuğu görülmüştür. Tesadüfi olarak örnek seçilen haberlerde beş on-line gazetede incelenen haberlerin tamamının açıklayıcı olduğu, Radikal On-line, Akşam On-line, Zaman On-line gazetelerinde haber fotoğrafla desteklenmişken, diğer iki on-line gazetede savaşla ilgili haberlerde fotoğraf kullanılmadığı belirlenmiştir. Radikal On-line ve Star On-line gazetelerinde Türkiye’nin bu savaşla ilgili yapması gerekenlerle ilgili öneriler varken, diğer üç on-line gazetede öneri yapılmamıştır. Radikal On-line gazetesinde örnek olarak incelenen haberle ilgili onüç adet okuyucu yorumu varken diğer dört on-line gazetede okuyucu yorumuna rastlanmamıştır.

Sanal gazetelerde yayınlanan haberlerin Kb cinsinden ölçümlerini bakıldığında ise 58.8 Kb ile en uzun haberin Akşam On-line gazetesinde yer aldığını ve onu 42.4 Kb ile Zaman On-line, 38.4 Kb ile Radikal On-line ve Star On-line son olarak da 15.9 Kb ile Güneş On-line gazetesinin izlediği tespit edilmiştir. İki Nisan 2002 tarihinde bu beş on-line gazetede yayınlanan toplam haberler ile Filistin-İsrail savaşı ile ilgili yayınladıkları haberlerin sayılarına bakıldığında ise 12 toplam haberde 10 Filistin-İsrail savaşı haberiyle Zaman On-line gazetesinin en çok haber verdiği ve onu 71 toplam haberde 8 savaş haberiyle Akşam On-line, 92 toplam haberde 7 savaş haberiyle Radikal On-line, 14 toplam haberde 2 savaş haberiyle Star On-line ve 8 toplam haberde 1 savaş haberiyle Güneş On-line gazetesinin takip ettiği tespit edilmiştir.

Bu tarihte incelenen beş On-line gazetenin yayınladıkları toplam haberlerine, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinin % olarak oranlarına baktığımızda ise %83 ile Zaman On-line gazetesinin en fazla yüzdeye sahip olduğu ve onu %14 ile Star On-line, %13 ile Güneş On-line, %11 ile Akşam On-line ve %8 ile Radikal On-line gazetelerinin takip ettiği belirlenmiştir.

03.04.2002 Tarihli Beş Gazetede İncelenen Filistin-İsrail Savaşı ile İlgili Haberlerin Özetleri

Radikal

03.04.2002

Ayşe'nin kuşatma günlüğü

Kızımı bir arkadaşıma bıraktım. Cuma sabaha karşı patlamalarla uyandık. Sokağa çıkmak imkânsızdı. Silah sesleri eşliğinde kâğıt oynadık.

Akşam

03.04.2002

Arafat'a sürgün yolu

Filistin liderini sürgüne göndermek isteyen İsrail Başbakanı Şaron, biletinin gidiş olacağını açıkladı.

Güneş

03.04.2002

Arafat'a sürgün yolu

İsrail Başkanı Şaron, 'Arafat isterse gider, ama geri dönemez' dedi. Arafat ise 'Sürgüne gitmem' cevabını verdi Filistin topraklarını işgal etmeyi sürdüren İsrail'in Başbakanı Şaron'dan dün ilginç bir açıklama geldi. İsrail radyosuna açıklamaya yapan Şaron, Arafat'ın Avrupalı diplomatlar eşliğinde sürgüne gidebileceğini söyledi.

Zaman

03.04.2002

Şaron'un amacı Arafat'ı sürgüne göndermek

İşgal hareketinin başlangıcında Arafat'ın sürgün edilmeyeceğini söyleyen İsrail Başbakanı Şaron, Filistin liderinin, 'geri dönmek şartıyla tek başına Filistin'i terk edebileceğini' açıkladı. İsrail, Arafat'ın yerini alabilecek potansiyel lider adaylarının da peşinde.

Star

03.04.2002

Başbakan'ın Dili Sürçtü 10 Milyon \$ Fazla Söyledi

Savunma müsteşarı, tank ihalesindeki fiyat karmaşasının nedenini açıkladı. İki gündür devam eden 'think-tank'ta bugün üçüncü gündeyiz. Başbakan, İsrail ile yapılan M-60 tanklarının modernizasyonu anlaşmasının iptal edilemeyeceğini söyledi.

04.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) GÜNDEMİ BELİRLEMEDE EN FAZLA ETKİLİ OLUŞU DÜŞÜNÜLEN

HABERLERİN İNCELENMESİ DOĞRUL TUSUNDA ORTAYA ÇIKAN TABLO

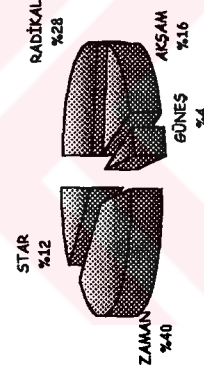
İNCELENEN İNTERNET GAZETESİ	TARİH	HABER BAŞLIĞI	KİMDEN YANA	AÇIKLATICI MI?	TANITILAY ICI MI?	FOTOĞRAF VAR MI?	TÜRKİYE'YE ÖNERİ VAR MI?	OKUYUCU YORUMU	KAÇ KB	TOPLAM HABER SAYISI	İNCELENEN HABER SAYISI	İNCELENEN HABER %Sİ
RADİKAL	04.04.2002	İsrail işgali genişletiyor	Filistin	Evet	Hayır	Var	Var	8 Adet	37,4	81	7	%9
AKŞAM	04.04.2002	Filistinliler kiliseye sığındı	Filistin	Evet	Hayır	Var	Yok	Yok	56,3	64	4	%6
GÜNEŞ	04.04.2002	Arafat karargahında direniyor	Filistin	Hayır	Evet	Yok	Yok	Yok	11,5	8	1	%13
ZAMAN	04.04.2002	Filistinli ölüsünü bile göremiyor	Filistin	Evet	Hayır	Var	Yok	Yok	42,7	14	10	%71
STAR	04.04.2002	Tankimizin neresine neler takılacak	Filistin	Evet	Hayır	Var	Yok	Yok	37,4	15	3	%20
TOPLAM										182	25	%119

04.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN TOPLAM HABER SAYILARININ DAĞILIIMI

☒ RADİKAL ☒ AKŞAM ☒ GÜNEŞ ☒ ZAMAN ☒ STAR

04.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN FİLİSTİN-İSRAIL SAVAŞI İLE İLGİLİ İNCELENEN HABERLERİN DAĞILIIMI

☒ RADİKAL ☒ AKŞAM ☒ GÜNEŞ ☒ ZAMAN ☒ STAR

04.04.2002 TARİHİNDE İNCELENEN BEŞ İNTERNET GAZETESİNİN (Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line, Star On-line)ELDE EDİLEN DEĞERLER IŞIĞINDA ORTAYA ÇIKAN VERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dört Nisan 2002 tarihinde sanal ortamda yayın yapan Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line ve Star On-line isimli beş On-line gazetenin “gündemi belirleme” etkilerinin ortaya konulması amacıyla incelenen, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinde, adı geçen savaşta beş on-line gazetenin de Filistin’i taraf olarak tuttuğu görülmüştür. Tesadüfi olarak örnek seçilen haberlerde Güneş On-line gazetesinde incelenen haber tanımlayıcıyken diğer dört on-line gazetede incelenen haberlerin açıklayıcı olduğu, Güneş On-line gazetesinde savaşla ilgili haberde fotoğraf kullanılmazken diğer dört on-line gazetede ilgili haberlerin fotoğrafla desteklendiği belirlenmiştir. Radikal On-line gazetesinde Türkiye’nin bu savaşla ilgili yapması gerekenlerle ilgili öneri varken, Güneş On-line, Akşam On-line, Zaman On-line ve Star On-line gazetelerinde öneri yapılmamıştır. Radikal On-line gazetesinde örnek olarak incelenen haberle ilgili sekiz adet okuyucu yorumu varken diğer dört on-line gazetede okuyucu yorumuna rastlanmamıştır.

Sanal gazetelerde yayınlanan haberlerin Kb cinsinden ölçümlemlerini bakıldığında ise 56.3 Kb ile en uzun haberin Akşam On-line gazetesinde yer aldığını ve onu 42.7 Kb ile Zaman On-line, 37.4 Kb ile Radikal On-line ve Star On-line son olarak da 11.5 Kb ile Güneş On-line gazetesinin izlediği tespit edilmiştir. Dört Nisan 2002 tarihinde bu beş on-line gazetede yayınlanan toplam haberler ile Filistin-İsrail savaşı ile ilgili yayınladıkları haberlerin sayılarına bakıldığında ise 14 toplam haberde 10 Filistin-İsrail savaşı haberiyle Zaman On-line gazetesinin en çok haber verdiği ve onu 81 toplam haberde 7 savaş haberiyle Radikal On-line, 64 toplam haberde 4 savaş haberiyle Akşam On-line, 15 toplam haberde 3 savaş haberiyle Star On-line ve 8 toplam haberde 1 savaş haberiyle Güneş On-line gazetesinin takip ettiği tespit edilmiştir.

Bu tarihte incelenen beş on-line gazetenin yayınladıkları toplam haberlerine, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinin % olarak oranlarına baktığımızda ise %71 ile Zaman On-line gazetesinin en fazla yüzdeye sahip olduğu ve onu %20 ile Star On-line, %13 ile Güneş On-line, %9 ile Radikal On-line ve %6 Akşam On-line gazetelerinin takip ettiği belirlenmiştir.

04.04.2002 Tarihli Beş Gazetede İncelenen Filistin-İsrail Savaşı ile İlgili Haberlerin Özetleri

Radikal

04.04.2002

İsrail işgali genişletiyor

İsrail askerleri dün Batı Şeria'daki Cenin kenti ve Nablus'un Salfit kasabasına girdi. Böylece, Ramallah, Kalkilya, Beytüllahim, Tulkarim ve Beyt Calla ile beraber 350 bin kadar Filistinli, İsrail denetimine alındı.

Akşam

04.04.2002

Filistinliler kiliseye sığındı

Kudüs Latin Patriği, İsa peygamberin doğduğuna inanılan mağaranın üzerinde yükselen kiliseye giren yüzlerce Filistinli'ye sığınma hakkı verdi.

Güneş

04.04.2002

Arafat karargahında direniyor

Filistin Devlet Başkanı Yaser Arafat, 'Sürgüne gitmektense şehit olmayı tercih ederim' dedi. Arafat, İsrail Başbakanı Şaron'un, kendisinin Avrupalı diplomatlar eşliğinde sürgüne gidebileceği yönündeki önerisiyle ilgili olarak yaptığı açıklamada, 'Burası onun vatanı mı yoksa bizim mi? dedi.

Zaman

04.04.2002

Filistinli, ölüsünü bile gömemiyor

İsrail askerlerinin öldürdüğü Filistinlilerin gömülmesine bile izin verilmiyor. Beytüllahim'de evlerinde öldürülen bir anne ile oğlunun cesedi defnedilmek bir yana dışarı dahi çıkarılmıyor. Evin küçük çocukları, dehşet verici manzarayı görmemeleri için banyoya kilitlenmiş.

Star

04.04.2002

Tankımızın Neresine Ne Takılacak

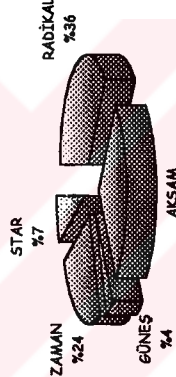
İsrail ile M-60 tanklarının modernizasyonu anlaşması imzalandı. Tanklarımızın ömrünü 30 yıl uzatacak programda hangi sistemlerinin yenileneceğini star açıklıyor: Geliştirilmiş atış kontrol sistemi takılacak.

05.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) GÜNDEMİ BELİRLEMEDE EN FAZLA ETKİLİ OLUŞU DÜŞÜNÜLEN

HABERLERİN İNCELENMESİ DOĞRULTUSUNDA ORTAYA ÇIKAN TABLO

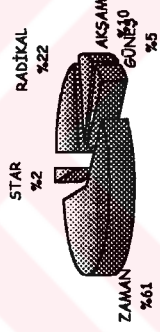
İNCELENEN İNTERNET GAZETESİ	TARİH	HABER BAŞLIĞI	KİMDEN YANA	AÇIKLAYICI MI?	TANILAYICI MI?	FOTOĞRAF VAR MI?	TÜRKİYE'YE ÖNERİ VAR MI?	OKUYUCU YORUMU VAR MI?	KAÇ KB	TOPLAM HABER SAYISI	İNCELENEN HABER SAYISI	İNCELENEN HABER %Sİ
RADİKAL	05.04.2002	İsraili soykırım yapıyor	Filistin	Evet	Hayır	Var	Var	22 Adet	38,1	83	9	11
AKŞAM	05.04.2002	Allo, Arafat mı? Hayır ben Sharon	Filistin	Evet	Hayır	Yok	Yok	Yok	61,2	67	4	6
GÜNEŞ	05.04.2002	Ecevit'ten ABD'ye uyarı	Filistin	Evet	Hayır	Yok	Yok	Yok	17,5	10	2	20
ZAMAN	05.04.2002	Ecevit-Filistin'de soykırım yapıyor.	Filistin	Evet	Hayır	Yok	Yok	Yok	42,9	56	25	45
STAR	05.04.2002	Cami, kilise dinleniyorlar	Filistin	Evet	Hayır	Var	Var	Yok	36,1	16	1	6
TOPLAM									55,6	232	41	88

05.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN TOPLAM HABERLERİN DAĞILIMI

☐ RADİKAL ☐ AKŞAM ☐ GÜNEŞ ☐ ZAMAN ☐ STAR

05.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) FİLİSTİN-İSRAIL SAVAŞI İLE İLGİLİ İNCELENEN HABERLERİN DAĞILIMI

☐ RADİKAL ☐ AKŞAM ☐ GÜNEŞ ☐ ZAMAN ☐ STAR

05.04.2002 TARİHİNDE İNCELENEN BEŞ İNTERNET GAZETESİNİN (Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line, Star On-line) ELDE EDİLEN DEĞERLER IŞIĞINDA ORTAYA ÇIKAN VERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Beş Nisan 2002 tarihinde sanal ortamda yayın yapan Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line ve Star On-line isimli beş On-line gazetenin “gündemi belirleme” etkilerinin ortaya konulması amacıyla incelenen, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinde, adı geçen savaşta beş on-line gazetenin de Filistin’i taraf olarak tuttuğu görüşmüştür. Tesadüfi olarak örnek seçilen haberlerde beş on-line gazetenin hepsinin de açıklayıcı olduğu belirlenmiştir. Radikal On-line ve Star On-line gazetelerinde savaşla ilgili haberler fotoğrafla desteklenmişken diğer üç on-line gazetede ilgili haberlerde fotoğraf kullanılmadığı belirlenmiştir. Radikal On-line ve Star On-line gazetelerinde Türkiye’nin bu savaşla ilgili yapması gerekenlerle ilgili öneriler varken, diğer üç on-line gazetede öneri yapılmamıştır. Radikal On-line gazetesinde örnek olarak incelenen haberle ilgili yirmiiki adet okuyucu yorumu varken diğer dört on-line gazetede okuyucu yorumuna rastlanmamıştır.

Sanal gazetelerde yayınlanan haberlerin Kb cinsinden ölçümelerini bakıldığında ise 61.2 Kb ile en uzun haberin Akşam On-line gazetesinde yer aldığını ve onu 42.9 Kb ile Zaman On-line, 38.1 Kb ile Radikal On-line ve Star On-line son olarak da 17.5 Kb ile Güneş On-line gazetesinin izlediği tespit edilmiştir. Beş Nisan 2002 tarihinde bu beş on-line gazetede yayınlanan toplam haberler ile Filistin-İsrail savaşı ile ilgili yayınladıkları haberlerin sayılarına bakıldığında ise 56 toplam haberde 25 Filistin-İsrail savaşı haberiyle Zaman On-line gazetesinin en çok haber verdiği ve onu 83 toplam haberde 9 savaş haberiyle Radikal On-line, 67 toplam haberde 4 savaş haberiyle Akşam On-line, 10 toplam haberde 2 savaş haberiyle Güneş On-line ve 16 toplam haberde 1 savaş haberiyle Star On-line gazetesinin takip ettiği tespit edilmiştir.

Bu tarihte incelenen beş On-line gazetenin yayınladıkları toplam haberlerine, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinin % olarak oranlarına baktığımızda ise %45 ile Zaman On-line gazetesinin en fazla yüzdeye sahip olduğu ve onu %20 ile Güneş On-line, %11 ile Radikal On-line, %6 ile Akşam On-line ve Star On-line gazetelerinin takip ettiği belirlenmiştir.

05.04.2002 Tarihli Beş Gazetede İncelenen Filistin-İsrail Savaşı ile İlgili Haberlerin Özetleri

Radikal

05.04.2002

Cami kilise tanımıyorlar.

İsrail askerlerinin gözü döndü. Cami yakan, barış yürüyüşüne katılan kendi vatandaşlarını döve döve hastanelik eden İsrail askerleri, dün Hristiyan alemi için kutsal sayılan Nativity Kilisesi'nin kapısını havaya uçurup baskın yaptılar.

Akşam

05.04.2002

Aloo, Arafat mı? Hayır ben Şaron

İnsan hakları bekçisi AB, Ortadoğu'da çuvalladı. İspanya Başbakanı Aznar, telefonla Arafat'ı her arayışında karşısına Şaron çıktı.

İsrail'in, Arafat baskını AB'nin dış politikadaki acizliğini ortaya serdi. Lüksemburg'daki zirveden karar çıkmadı. 15 üye birbirine düştü. Toplantılar 4 bin gazeteciye eğlence malzemesi oldu. İşte, AB'nin karizmasını yerle bir eden olay: İspanya Başbakanı Aznar, Filistin lideri Arafat'ı defalarca aradı. Her seferinde telefona Şaron çıktı ve 'Sizi teröristle görüştürmem' diye kapattı.

Güneş

05.04.2002

Ecevit'ten ABD'ye uyarı.

Başbakan Ecevit, 'Örgütlerin neden olduğu acıları bütün dünya ile birlikte Türkiye de çekecektir' dedi. DSP Genel Başkanı ve Başbakan Bülent Ecevit, ABD'yi uyararak, Arafat'a gerekli önemin verilmemesi, Filistin konusuna eğilinmemesi halinde radikal dinci grupların ortaya çıkıp eylemler yapabileceğini söyledi.

Zaman

05.04.2002

Ecevit: İsrail soykırım yapıyor.

Başbakan Bülent Ecevit, İsrail'in Filistin halkına yönelik uygulamalarını 'soykırım' kelimesiyle tanımlayarak, sadece Filistin Devlet Başkanı Yaser Arafat'ın değil, tümüyle Filistin'in adım adım yok edildiğini söyledi.

Star

05.04.2002

Cami kilise tanımıyorlar.

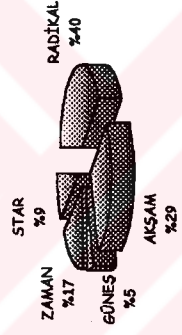
İsrail askerlerinin gözü döndü. Cami yakan, barış yürüyüşüne katılan kendi vatandaşlarını döve döve hastanelik eden İsrail askerleri, dün Hristiyan alemi için kutsal sayılan Nativity Kilisesi'nin kapısını havaya uçurup baskın yaptılar.

06.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) GÜNDEMİ BELİRLEMEDE EN FAZLA ETKİLİ OLAN DÜŞÜNÜLEN

HABERLERİN İNCELENMESİ DOĞRULTUSUNDA ORTAYA ÇIKAN TABLO

İNCELENEN GAZETESİ	TARİH	HABER BAŞLIĞI	KİMDEN YANA	AÇIKLAYICI Mİ?	TANITILAYICI Mİ?	FOTOGRAF VAR Mİ?	TÜRKİYE'YE ÖNERİ VAR Mİ?	OKUYUCU YORUMU VAR Mİ?	KAÇ KB	TOPLAM HABER SAYISI	İNCELENEN HABER SAYISI	İNCELENEN HABER %Sİ
RADİKAL	06.04.2002	Ankara'da soykırım panisi	Filistin	Evet	Hayır	Yok	Var	28 Adet	38	88	8	9
AKŞAM	06.04.2002	Bush'a uyur	Filistin	Evet	Hayır	Var	Var	Yok	59,8	65	2	3
GÜNEŞ	06.04.2002	İsrail'i lanet yağdı	Filistin	Evet	Hayır	Yok	Var	Yok	17,6	10	2	20
ZAMAN	06.04.2002	İsraili helikopterleri hareket eden herşeye atıyor.	Filistin	Hayır	Evet	Var	Yok	Yok	43,4	38	24	63
STAR	06.04.2002	Gece yarısı açıklaması	Filistin	Evet	Hayır	Yok	Var	Yok	38,0	20	1	5
TOPLAM										221	37	100

06.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN TOPLAM HABERLERİN DAĞILIMI

☒ RADİKAL ☒ AKŞAM ☒ GÜNEŞ ☒ ZAMAN ☒ STAR

06.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN FİLİSTİN-İSRAİL SAVASTA İLE İLGİLİ İNCELENEN HABERLERİN DAĞILIMI

☒ RADİKAL ☒ AKŞAM ☒ GÜNEŞ ☒ ZAMAN ☒ STAR

06.04.2002 TARİHİNDE İNCELENEN BEŞ İNTERNET GAZETESİNİN (Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line, Star On-line) ELDE EDİLEN DEĞERLER IŞIĞINDA ORTAYA ÇIKAN VERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Altı Nisan 2002 tarihinde sanal ortamda yayın yapan Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line ve Star On-line isimli beş On-line gazetenin “gündemi belirleme” etkilerinin ortaya konulması amacıyla incelenen, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinde, adı geçen savaşta beş on-line gazetenin de Filistin’i taraf olarak tuttuğu görülmüştür. Tesadüfi olarak örnek seçilen haberlerde Zaman On-line gazetesinin tanımlayıcı olduğu ve diğer dört on-line gazetenin açıklayıcı olduğu belirlenmiştir. Akşam On-line ve Zaman On-line gazetelerinde savaşla ilgili haberler fotoğrafla desteklenmişken diğer üç on-line gazetede ilgili haberlerde fotoğraf kullanılmadığı belirlenmiştir. Zaman On-line gazetesinde Türkiye’nin bu savaşla ilgili yapması gerekenlerle ilgili öneri varken, diğer dört on-line gazetede öneri yapılmamıştır. Radikal On-line gazetesinde örnek olarak incelenen haberle ilgili yirmisekiz adet okuyucu yorumu varken diğer dört on-line gazetede okuyucu yorumuna rastlanmamıştır.

Sanal gazetelerde yayınlanan haberlerin Kb cinsinden ölçümelerini bakıldığında ise 59.8 Kb ile en uzun haberin Akşam On-line gazetesinde yer aldığını ve onu 43.4 Kb ile Zaman On-line, 38 Kb ile Radikal On-line ve Star On-line son olarak da 17.6 Kb ile Güneş On-line gazetesinin izlediği tespit edilmiştir. Altı Nisan 2002 tarihinde bu beş on-line gazetede yayınlanan toplam haberler ile Filistin-İsrail savaşı ile ilgili yayınladıkları haberlerin sayılarına bakıldığında ise 38 toplam haberde 24 Filistin-İsrail savaşı haberiyle Zaman On-line gazetesinin en çok haber verdiği ve onu 88 toplam haberde 8 savaş haberiyle Radikal On-line, 65 toplam haberde 2 savaş haberiyle Akşam On-line, 10 toplam haberde 2 savaş haberiyle Güneş On-line ve 20 toplam haberde 1 savaş haberiyle Star On-line gazetesinin takip ettiği tespit edilmiştir.

Bu tarihte incelenen beş On-line gazetenin yayınladıkları toplam haberlerine, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinin % olarak oranlarına baktığımızda ise %63 ile Zaman On-line gazetesinin en fazla yüzdeye sahip olduğu ve onu %20 ile Güneş On-line, %9 ile Radikal On-line, %5 ile Star On-line ve %3 ile Akşam On-line gazetelerinin takip ettiği belirlenmiştir.

06.04.2002 Tarihli Beş Gazetede İncelenen Filistin-İsrail Savaşı ile İlgili Haberlerin Özetleri

Radikal

06.04.2002

Ankara'da soykırım paniği

Önce Ankara'daki büyükelçiler, ardından ABD'deki Yahudi lobisi 'o sözcüğün niye kullanıldığını' sordu. Diplomatlar, gece yarısına kadar Başbakan'dan düzeltici bir açıklama koparabilmek için akla karayı seçti.

Akşam

06.04.2002

Bush'a uyarı

Cumhurbaşkanı Sezer telefonda görüştüğü ABD Başkanı'na 'İsrail işgali barış sürecine büyük zarar veriyor' dedi. Bush da Türkiye'nin tutumuna teşekkür etti. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in Amerika Birleşik Devletleri ABD Başkanı George W. Bush ile bir telefon görüşmesi yaptığı bildirildi.

Güneş

06.04.2002

İsrail'e lanet yağdı

İsrail'in Filistin topraklarını işgal etmesi ve kan dökmesi dün cuma namazı sonrası cami çıkışlarında protesto edildi. İstanbul'da Beyazıt Camiinde 2 bin kişi gıyabi cenaze namazı kıldı. Erzurum'da 2 camide halk İsrail aleyhinde çeşitli sloganlar attı.

Zaman

06.04.2002

İsrail helikopterleri, hareket eden herşeye ateş ediyor

İsrail güçlerinin Nablus'ta Balata mülteci kampını kuşatması sürerken, Cenin kentindeki mülteci kampında bulunan Filistinliler de, İsrail helikopterlerinin hareket eden her şeyi hedef aldığını bildiriyor.

Star

06.04.2002

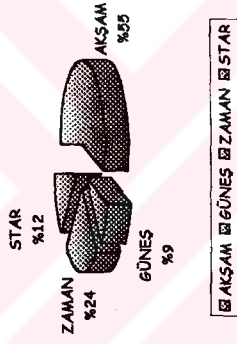
Geceyarısı Soykırım Açıklaması

Başbakan Ecevit'in önceki gün DSP Grubu'nda yaptığı konuşmadaki 'Soykırım' sözcüğü uluslararası ajansların 'flaş' haberleriyle, Tel Aviv ve Washington'a ulaştığında, bu iki adreste yer yerinden oynadı.

HABERLERİN İNCELENMESİ DOĞRULTUSUNDA ORTAYA ÇIKAN TABLO

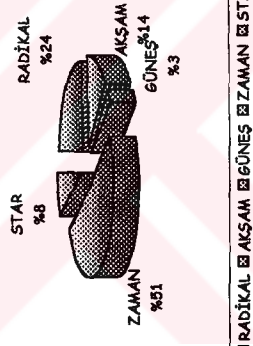
İNCELENEN İNTERNET GAZETESİ	TARİH	HABER BAŞLIĞI	KİMDEN YANA	AÇIKLAYICI MI?	TANIMLAYICI MI?	FOTOĞRAF VAR MI?	TÜRKİYE'YE ÖNERİ VAR MI?	OKUYUCU YORUMU VAR MI?	KAÇ KB	TOPLAM HABER SAYISI	İNCELENEN HABER SAYISI	İNCELENEN HABER %Sİ
RADİKAL	07.04.2002	İşgalin iki günlük bilançosu	Filistin	Evet	Hayır	Var	Yok	3 Adet	36.8	16	9	%56
AKŞAM	07.04.2002	Ecevit "üzemek istemeydim"	Tarafaz	Evet	Hayır	Yok	Var	Yok	56.4	72	5	%7
GÜNEŞ	07.04.2002	Dünya diken üstünde	Filistin	Evet	Hayır	Yok	Var	Yok	19	12	1	%8
ZAMAN	07.04.2002	Bu yıkımı gören kupağlar Filistin'le bang yapamaz.	Filistin	Evet	Hayır	Var	Yok	Yok	42.0	31	19	%61
STAR	07.04.2002	Sika dostlar	Filistin	Evet	Hayır	Var	Var	Yok	36.8	67	3	%4
TOPLAM									56	198	37	%137

07.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDE (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN TOPLAM HABERLERİN DAĞILIMI

AKŞAM GÜNEŞ ZAMAN STAR

07.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETENİN (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN FİLİSTİN-İSRAİL SAVAŞI İLE İLGİLİ İNCELENEN HABERLERİN DAĞILIMI

RADİKAL AKŞAM GÜNEŞ ZAMAN STAR

07.04.2002 TARİHİNDE İNCELENEN BEŞ İNTERNET GAZETESİNİN (Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line, Star On-line) ELDE EDİLEN DEĞERLER IŞIĞINDA ORTAYA ÇIKAN VERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yedi Nisan 2002 tarihinde sanal ortamda yayın yapan Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line ve Star On-line isimli beş On-line gazetenin “gündemi belirleme” etkilerinin ortaya konulması amacıyla incelenen, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinde, adı geçen savaşta Akşam On-line gazetesi tarafsızlığını korurken diğer dört on-line gazetenin Filistin’i taraf olarak tuttuğu görüşmüştür. Tesadüfi olarak örnek seçilen haberlerde beş on-line gazetenin hepsinin de açıklayıcı olduğu belirlenmiştir. Radikal On-line, Zaman On-line ve Star On-line gazetelerinde savaşla ilgili haberler fotoğrafla desteklenmişken diğer iki on-line gazetede ilgili haberlerde fotoğraf kullanılmadığı belirlenmiştir. Akşam On-line, Güneş On-line ve Star On-line, gazetelerinde Türkiye’nin bu savaşla ilgili yapması gerekenlerle ilgili öneriler varken, diğer iki on-line gazetede öneri yapılmamıştır. Radikal On-line gazetesinde örnek olarak incelenen haberle ilgili üç adet okuyucu yorumu varken diğer dört on-line gazetede okuyucu yorumuna rastlanmamıştır.

Sanal gazetelerde yayınlanan haberlerin Kb cinsinden ölçümlerini bakıldığında ise 56.4 Kb ile en uzun haberin Akşam On-line gazetesinde yer aldığını ve onu 42.0 Kb ile Zaman On-line, 36.8 Kb ile Radikal On-line ve Star On-line son olarak da 19 Kb ile Güneş On-line gazetesinin izlediği tespit edilmiştir. Yedi Nisan 2002 tarihinde bu beş on-line gazetede yayınlanan toplam haberler ile Filistin-İsrail savaşı ile ilgili yayınladıkları haberlerin sayılarına bakıldığında ise 31 toplam haberde 19 Filistin-İsrail savaşı haberiyle Zaman On-line gazetesinin en çok haber verdiği ve onu 16 toplam haberde 9 savaş haberiyle Radikal On-line, 72 toplam haberde 5 savaş haberiyle Akşam On-line, 67 toplam haberde 3 savaş haberiyle Star On-line ve 12 toplam haberde 1 savaş haberiyle Güneş On-line gazetesinin takip ettiği tespit edilmiştir.

Bu tarihte incelenen beş on-line gazetenin yayınladıkları toplam haberlerine, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinin % olarak oranlarına baktığımızda ise %61 ile Zaman On-line gazetesinin en fazla yüzdeye sahip olduğu ve onu %56 ile Radikal On-line, %8 ile Güneş On-line, %7 ile Akşam On-line ve %4 ile Star On-line gazetelerinin takip ettiği belirlenmiştir.

07.04.2002 Tarihli Beş Gazetede İncelenen Filistin-İsrail Savaşı ile İlgili Haberlerin Özetleri

Radikal

07.04.2002

İşgalin iki günlük bilançosu

Başta AFP olmak üzere, bölgeden haber alabilen ajanslar, 51 ölümü isim ve bölge belirterek geçti. Filistinli yetkililer, Cenin kampında dün en az 30 kişinin katledildiğini dile getirdi. İsrail de sekiz askerini kaybetti.

Akşam

07.04.2002

Ecevit: Üzmek istemezdim

Başbakan Bülent Ecevit, soykırım krizi nedeniyle İsrail'den bir kez daha özür diledi. Ecevit, Ortadoğu'da akan kanın durması için ABD'yi göreve çağırdı. DSP Parti Meclis'in başkanlık ettikten sonra parti genel merkezinden ayrılırken gazetecilerin sorularını yanıtlayan Ecevit, Ortadoğu'daki şiddetin durması için ABD'nin devreye girmesini istedi.

Güneş

07.04.2002

Dünya diken üstünde

Orta doğudaki savaş tüm dünyayı ayağa kaldırdı. Avrupa Birliği, Çin ve Rusya, Amerika'dan İsrail'i durdurmasını istedi. Dün de onlarca Filistinli öldü Orta doğuda İsrail'in Filistin'i işgaliyle başlayan savaş rüzgarları gittikçe sertleşiyor.

Zaman

07.04.2002

Bu yıkımı gören kuşaklar İsrail'e barış yapamaz.

Öldürülen Filistinlilerin gerçek sayısı belli değil. Ambulanslar dahil her şeye ateş ediliyor. Elektrik ve su yok, yiyecek sıkıntısı had safhada. Bir Filistinli, içinde bulunduğu acı durumu şöyle özetliyor: 'Bu yıkımı gören kuşaklar İsrail'le bir daha barış yapamaz.'

Star

07.04.2002

Kadere bak, Sıkı dostlar

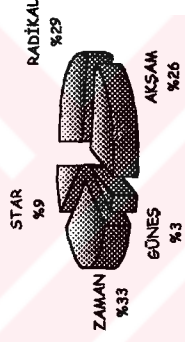
Cengiz Çandar, 21 yıllık sırrı Star'a açıkladı: Bugün Ecevit, Arafat'ı karanlık bodrumdan kurtarmaya çalışıyor. 12 Eylül ihtilalinde Arafat, Ecevit'i hapsedildiği evinden kurtarmayı teklif etmişti. Yıl 1981. Türkiye'deki askeri darbenin hemen sonrası. Bir Türk gazeteci, FKÖ Lideri Arafat'ı Beyrut'ta ziyaret etti.

08.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) GÜNDEMİ BELİRLENEN EN FAZLA ETKİLİ OLUŞU DÜŞÜNÜLEN

HABERLERİN İNCELENMESİ DOĞRULUSUNDA ORTAYA ÇIKAN TABLO

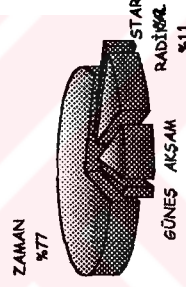
İNCELENEN İNTERNET GAZETESİ	TARİH	HABER BAŞLIĞI	KİMDEN YANA	AÇIKLAYICI MI?	TANIMLAYICI MI?	FOTOĞRAF VAR MI?	TÜRKİYE'YE ÖNERİ VAR MI?	OKUYUCU YORUMU VAR MI?	KAÇ KB	TOPLAM HABER SAYISI	İNCELENEN HABER SAYISI	İNCELENEN HABER %Sİ
RADİKAL	08.04.2002	Şaron bildirğini okuyor	İsrail	Evet	Hayır	Var	Var	5 Adet	37,1	70	7	10
AKŞAM	08.04.2002	Filistin'e destek günü	Filistin	Evet	Hayır	Yok	Var	Yok	58,1	61	5	8
GÜNEŞ	08.04.2002	200 Filistin'li öldü	Filistin	Evet	Hayır	Yok	Var	Yok	15,9	8	1	13
ZAMAN	08.04.2002	İsrail'in Filistin'den çekilmesini isteyen BM Genciler'i de Ortadoğu için görevlendirildi.	Filistin	Hayır	Evet	Var	Yok	Yok	42,9	78	47	60
STAR	08.04.2002	Vekiller İsrail'de	İsrail	Hayır	Evet	Var	Yok	Yok	37,1	21	1	5
TOPLAM										53	238	96

08.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN TOPLAM HABERLERİN DAĞILIMI

☒ RADİKAL ☒ AKŞAM ☒ GÜNEŞ ☒ ZAMAN ☒ STAR

08.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN FİLİSTİN-İSRİL SAVASI İLE İLGİLİ İNCELENEN HABERLERİN DAĞILIMI

☒ RADİKAL ☒ AKŞAM ☒ GÜNEŞ ☒ ZAMAN ☒ STAR

08.04.2002 TARİHİNDE İNCELENEN BEŞ İNTERNET GAZETESİNİN (Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line, Star On-line) ELDE EDİLEN DEĞERLER IŞIĞINDA ORTAYA ÇIKAN VERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Sekiz Nisan 2002 tarihinde sanal ortamda yayın yapan Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line ve Star On-line isimli beş On-line gazetenin “gündemi belirleme” etkilerinin ortaya konulması amacıyla incelenen, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinde, adı geçen savaşta Akşam On-line, Güneş On-line ve Zaman On-line gazeteleri Filistin’i taraf olarak tutarken Radikal On-line ve Star On-line gazetelerinin İsrail’i taraf tuttuğu görülmüştür. Tesadüfi olarak örnek seçilen haberlerde Zaman On-line ve Star On-line gazetelerinin tanımlayıcı, Radikal On-line, Akşam On-line ve Güneş On-line gazetelerinin de açıklayıcı olduğu belirlenmiştir. Radikal On-line, Zaman On-line ve Star On-line gazetelerinde savaşla ilgili haberler fotoğrafla desteklenmişken diğer iki on-line gazetede ilgili haberlerde fotoğraf kullanılmadığı belirlenmiştir. Radikal On-line, Akşam On-line ve Güneş On-line gazetelerinde Türkiye’nin bu savaşla ilgili yapması gerekenlerle ilgili öneriler varken, diğer iki on-line gazetede öneri yapılmamıştır. Radikal On-line gazetesinde örnek olarak incelenen haberle ilgili beş adet okuyucu yorumu varken diğer dört on-line gazetede okuyucu yorumuna rastlanmamıştır.

Sanal gazetelerde yayınlanan haberlerin Kb cinsinden ölçümelerini bakıldığında ise 58.1 Kb ile en uzun haberin Akşam On-line gazetesinde yer aldığını ve onu 42.9 Kb ile Zaman On-line, 37.1 Kb ile Radikal On-line ve Star On-line son olarak da 15.9 Kb ile Güneş On-line gazetesinin izlediği tespit edilmiştir. Sekiz Nisan 2002 tarihinde bu beş on-line gazetede yayınlanan toplam haberler ile Filistin-İsrail savaşı ile ilgili yayınladıkları haberlerin sayılarına bakıldığında ise 78 toplam haberde 47 Filistin-İsrail savaşı haberiyle Zaman On-line gazetesinin en çok haber verdiği ve onu 70 toplam haberde 7 savaş haberiyle Radikal On-line, 61 toplam haberde 5 savaş haberiyle Akşam On-line, 21 toplam haberde 1 savaş haberiyle Star On-line ve 8 toplam haberde 1 savaş haberiyle Güneş On-line gazetesinin takip ettiği tespit edilmiştir.

Bu tarihte incelenen beş on-line gazetenin yayınladıkları toplam haberlerine, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinin % olarak oranlarına baktığımızda ise %60 ile Zaman On-line gazetesinin en fazla yüzdeye sahip olduğu ve onu %13 ile Güneş On-line, %10 ile Radikal On-line, %8 ile Akşam On-line ve %5 ile Star On-line gazetelerinin takip ettiği belirlenmiştir.

08.04.2002 Tarihli Beş Gazetede İncelenen Filistin-İsrail Savaşı ile İlgili Haberlerin Özetleri

Radikal

08.04.2002

Şaron bildiğini okuyor

İsrail Başbakanı Şaron, ABD Başkanı Bush'un çağrısına dün Batı Şeria'da iki köye daha girerek yanıt verdi. İsrail, operasyonun dokuz günlük bilançosunu açıkladı: 200 Filistinli ile 11 İsrail askeri öldü.

Akşam

08.04.2002

Filistin'e destek günü

İsrail'in Filistin'e uyguladığı vahşet kınandı. LDP'liler Şaron'a 'Hitler'in uyguladığı soykırımı' hatırlatmak için sabun gönderdi.

Güneş

08.04.2002

200 Filistinli öldürüldü

İsrail 10 günlük katliamın bilançosunu açıkladı: 200 ölü, 1500 yaralı İsrail Genelkurmay Başkanı General Şaul Mofaz, Batı Şeria'da 29 Martta başlatılan operasyonlarda 200 kişinin öldürüldüğünü açıkladı.

Zaman

08.04.2002

İsrail'in Filistin'den çekilmesini isteyen BM, Gonzales'i de Ortadoğu için görevlendirdi.

BM Güvenlik Konseyi, dün Arap grubu adına Tunus'un talebiyle yaptığı olağanüstü toplantı sonunda, "İsrail'in Filistin kentlerinden çekilmesi" talebini yineledi. BM, eski İspanya Başbakanı Felipe Gonzales ve Güney Afrikalı siyah lider Cyril Ramaphosa'yı da, Filistin-İsrail çatışmalarında gerçekleri tespitle görevlendirdi.

Star

08.04.2002

Vekiller İsrail'de

Saadet Parti'li Ali Gören, Mehmet Batuk, Mukadder Başegmez, Fetullah Erbaş, Metin Kalkan, ANAP'lı Sebgetullah Seydaoğlu ve Celal Esin'in eşlik ettiği, eski MSP'li Bakanlardan Hasan Aksay'ın da destek verdiği İsrail'deki Türk milletvekili heyeti, dün önce, Müslümanların Mekanı Mescid-i Aksa'yı ziyaret etti.

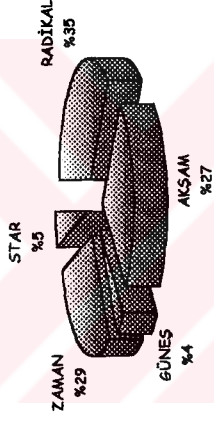
09.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) GÜNDEMİ BELİRLENEN EN FAZLA ETKİSİ OLUŞU DÜŞÜNÜLEN

HABERLERİN İNCELENMESİ DOĞRULUSUNDA ORTAYA ÇIKAN TABLO

İNCELENEN	TARİH	HABER BAŞLIĞI	KİMDEN YANA	AÇIKLAYICI MI?	TANIMLAYICI MI?	FOTOĞRAF VAR MI?	TÜRKİYE'YE ÖNERİ VAR MI?	OKUYUCU YORUMU VAR MI?	KAÇ KB	TOPLAM HABER SAYISI	İNCELENEN HABER SAYISI	İNCELENEN HABER %Sİ
İNTERNET GAZETESİ												
RADİKAL	09.04.2002	Filistin'e gözüm	Filistin	Evet	Hayır	Yok	Yok	İddet	37,2	87	9	10
AKSAM	09.04.2002	Petrolle Şaron Ateşi	Tunçfaaz	Evet	Hayır	Yok	Var	Yok	60,0	68	5	7
GÜNEŞ	09.04.2002	Petrol tehdidi	Filistin	Evet	Hayır	Yok	Yok	Yok	11,7	11	1	9
ZAMAN	09.04.2002	Powell'ın Arafat'la görüşmek niyetindeyim.	Filistin	Evet	Hayır	Var	Yok	Yok	42,6	72	43	60
STAR	09.04.2002	Saddam Borsayı Dolanı Vardı	Filistin	Hayır	Evet	Var	Yok	Yok	37,2	12	1	8
									48,9	250	59	95

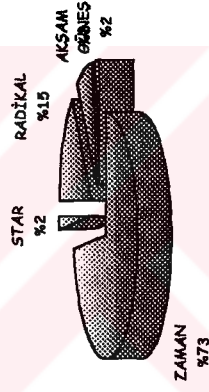
TOPLAM

09.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN TOPLAM HABERLERİN DAĞILIMI

☐ RADİKAL ☐ AKSAM ☐ GÜNEŞ ☐ ZAMAN ☐ STAR

09.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN FİLİSTİN-İSRAİL SAVAŞI İLE İLGİLİ İNCELENEN HABERLERİN DAĞILIMI

☐ RADİKAL ☐ AKSAM ☐ GÜNEŞ ☐ ZAMAN ☐ STAR

09.04.2002 TARİHİNDE İNCELENEN BEŞ İNTERNET GAZETESİNİN (Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line, Star On-line) ELDE EDİLEN DEĞERLER IŞIĞINDA ORTAYA ÇIKAN VERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dokuz Nisan 2002 tarihinde sanal ortamda yayın yapan Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line ve Star On-line isimli beş On-line gazetenin “gündemi belirleme” etkilerinin ortaya konulması amacıyla incelenen, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinde, adı geçen savaşta Akşam On-line gazetesi tarafsızlığını korurken diğer dört on-line gazetenin Filistin’i taraf olarak tuttuğu görüşmüştür. Tesadüfi olarak örnek seçilen haberlerde Star On-line gazetesi tanımlayıcıyken diğer dört on-line gazetenin açıklayıcı olduğu belirlenmiştir. Zaman On-line ve Star On-line gazetelerinde savaşla ilgili haberler fotoğrafla desteklenmişken diğer üç on-line gazetede ilgili haberlerde fotoğraf kullanılmadığı belirlenmiştir. Akşam On-line gazetesinde Türkiye’nin bu savaşla ilgili yapması gerekenlerle ilgili öneri varken, diğer dört on-line gazetede öneri yapılmamıştır. Radikal On-line gazetesinde örnek olarak incelenen haberle ilgili bir adet okuyucu yorumu varken diğer dört on-line gazetede okuyucu yorumuna rastlanmamıştır.

Sanal gazetelerde yayınlanan haberlerin Kb cinsinden ölçümlemlerini bakıldığında ise 60.0 Kb ile en uzun haberin Akşam On-line gazetesinde yer aldığını ve onu 42.6 Kb ile Zaman On-line, 37.2 Kb ile Radikal On-line ve Star On-line son olarak da 11.7 Kb ile Güneş On-line gazetesinin izlediği tespit edilmiştir. Dokuz Nisan 2002 tarihinde bu beş on-line gazetede yayınlanan toplam haberler ile Filistin-İsrail savaşı ile ilgili yayınladıkları haberlerin sayılarına bakıldığında ise 72 toplam haberde 43 Filistin-İsrail savaşı haberiyle Zaman On-line gazetesinin en çok haber verdiği ve onu 87 toplam haberde 9 savaş haberiyle Radikal On-line, 68 toplam haberde 5 savaş haberiyle Akşam On-line, 11 toplam haberde 1 savaş haberiyle Güneş On-line ve 12 toplam haberde 1 savaş haberiyle Star On-line gazetesinin takip ettiği tespit edilmiştir.

Bu tarihte incelenen beş on-line gazetenin yayınladıkları toplam haberlerine, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinin % olarak oranlarına baktığımızda ise %60 ile Zaman On-line gazetesinin en fazla yüzdeye sahip olduğu ve onu %10 ile Güneş On-line, %9 ile Güneş On-line, %8 ile Star On-line ve %7 ile Akşam On-line gazetelerinin takip ettiği belirlenmiştir.

09.04.2002 Tarihli Beş Gazetede İncelenen Filistin-İsrail Savaşı ile İlgili Haberlerin Özetleri

Radikal

09.04.2002

Filistin'e çözüm

Filistin işgalini sürdüren sağcı Şaron hükümeti, 3 milyon Filistinli'yi Ürdün'e sürme hayalleri kuran Ulusal Dinci Parti (NRP) lideri Effi Eitam'ı devlet başkanlığına getirdi. Dün koalisyon hükümetine bir ay aradan sonra dönen NRP'nin lideri Eitam, Filistin sorununun çözümü için ilginç görüşlerini açıklamakta gecikmedi.

Akşam

09.08.2002

Petrole Şaron ateşi

Irak, İran ve Libya, Şaron'a karşı petrolü silah olarak kullanma kararı aldı. En çok Türkiye etkilenecek. Petrol fiyatı düşerken bile arkası kesilmeyen zamlar katlanacak.

Güneş

09.04.2002

Petrol tehdidi

Irak, İsrail saldırıları duruncaya kadar petrol üretmeme kararı aldı Irak Devlet Başkanı Saddam Hüseyin, İsrail'in işgal ettiği Filistin topraklarından çekilinceye kadar petrol üretimini durdurmaya karar verdiklerini açıkladı. Saddam Hüseyin, Kerkük-Yumurtalık boru hattından petrol sevkiyatına ise, dün öğle saatlerinden itibaren durdurduklarını açıkladı.

Zaman

09.04.2002

Powell: "Arafat'la görüşmek niyetindeyim."

Ortadoğu gezisi kapsamında Fas'taki temaslarının ardından Mısır'ın başkenti Kahire'ye geçen ABD Dışişleri Bakanı Colin Powell, Ramallah kentindeki karargahına "hapsedilen" Filistin lideri Yaser Arafat ile görüşmek niyetinde olduğunu açıkladı.

Star

09.04.2002

Saddam, Borsayı Doları Vurdu

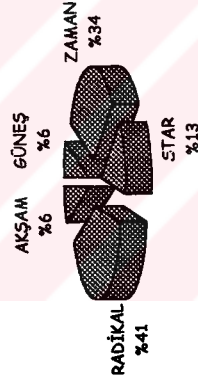
Filistin'e ilk destek Irak'tan geldi. Saddam, İsrail zulmü bitene kadar dünyaya petrol ihracatını durduracağını açıkladı.

10. 04. 2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) GÜNDEMİ BELİRLEMEDE EN FAZLA ETKİLİ OLUŞU DÜŞÜNÜLEN

HABERLERİN İNCELENMESİ DOĞRULTUSUNDA ORTAYA ÇIKAN TABLO

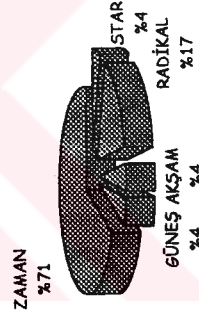
İNCELENEN İNTERNET GAZETESİ	TARİH	HABER BAŞLIĞI	KİMDEN YANA	AÇIKLAYICI MI?	TANIMLAYICI MI?	FOTOĞRAF VAR MI?	TÜRKİYE ÖNERİ VAR MI?	OKUYUCU YORUMU VAR MI?	KAÇ KB	TOPLAM HABER SAYISI	İNCELENEN HABER SAYISI	İNCELENEN HABER %Sİ
RADİKAL	10.04.2002	İsrail Cenn'i de katliam yaptı	Filistin	Evet	Hayır	Var	Var	18 Adet	37,4	87	8	9
AKŞAM	10.04.2002	Ortadoğu barışı için Cem-Papandreou elele	Filistin	Evet	Hayır	Yok	Var	Yok	20	13	2	15
GÜNEŞ	10.04.2002	Ortadoğu barışı için Cem-Papandreou elele	Filistin	Evet	Hayır	Yok	Var	Yok	20	13	2	15
ZAMAN	10.04.2002	Netanyahu'dan ABD'ye "Bırakın işimizi bitirelim."	Tarafsız	Evet	Hayır	Var	Yok	Yok	43,0	71	32	45
STAR	10.04.2002	Vekiller Kudüs'te ev tutacak	Filistin	Evet	Hayır	Var	Var	Yok	37,4	27	2	7
TOPLAM										77,4	46	92

10. 04. 2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN YAYINLANAN TOPLAM HABER SAYILARININ DAĞILIMI

☒ RADİKAL ☒ AKŞAM ☒ GÜNEŞ ☒ ZAMAN ☒ STAR

10. 04. 2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN FİLİSTİN-İSRAIL SAVAŞI İLE İLGİLİ İNCELENEN HABERLERİN DAĞILIMI

☒ RADİKAL ☒ AKŞAM ☒ GÜNEŞ ☒ ZAMAN ☒ STAR

10.04.2002 TARİHİNDE İNCELENEN BEŞ İNTERNET GAZETESİNİN (Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line, Star On-line) ELDE EDİLEN DEĞERLER IŞIĞINDA ORTAYA ÇIKAN VERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

On Nisan 2002 tarihinde sanal ortamda yayın yapan Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line ve Star On-line isimli beş On-line gazetenin “gündemi belirleme” etkilerinin ortaya konulması amacıyla incelenen, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinde, adı geçen savaşta Zaman On-line gazetesi tarafsızlığını korurken diğer dört on-line gazetenin Filistin’i taraf olarak tuttuğu görüşmüştür. Tesadüfi olarak örnek seçilen haberlerde beş on-line gazetenin hepsinin de açıklayıcı olduğu belirlenmiştir. Radikal On-line, Akşam On-line ve Star On-line gazetelerinde savaşla ilgili haberler fotoğrafla desteklenmişken diğer iki on-line gazetede ilgili haberlerde fotoğraf kullanılmadığı belirlenmiştir. Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line ve Star On-line gazetelerinde Türkiye’nin bu savaşla ilgili yapması gerekenlerle ilgili öneriler varken, Zaman On-line gazetesinde öneri yapılmamıştır. Radikal On-line gazetesinde örnek olarak incelenen haberle ilgili onsekiz adet okuyucu yorumu varken diğer dört on-line gazetede okuyucu yorumuna rastlanmamıştır.

Sanal gazetelerde yayınlanan haberlerin Kb cinsinden ölçümlemleri bakıldığında ise 43.0 Kb ile en uzun haberin Zaman On-line gazetesinde yer aldığını ve onu 37.4 Kb ile Radikal On-line ve Star On-line, 20 Kb ile Akşam On-line ve Güneş On-line gazetelerinin izlediği tespit edilmiştir. On Nisan 2002 tarihinde bu beş on-line gazetede yayınlanan toplam haberler ile Filistin-İsrail savaşı ile ilgili yayınladıkları haberlerin sayılarına bakıldığında ise 71 toplam haberde 32 Filistin-İsrail savaşı haberiyle Zaman On-line gazetesinin en çok haber verdiği ve onu 87 toplam haberde 8 savaş haberiyle Radikal On-line, 13 toplam haberde 2 savaş haberiyle Akşam On-line, 13 toplam haberde 2 savaş haberiyle Güneş On-line ve 27 toplam haberde 2 savaş haberiyle Star On-line gazetesinin takip ettiği tespit edilmiştir.

Bu tarihte incelenen beş on-line gazetenin yayınladıkları toplam haberlerine, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinin % olarak oranlarına baktığımızda ise %45 ile Zaman On-line gazetesinin en fazla yüzdeye sahip olduğu ve onu %15 ile Güneş On-line ve Akşam On-line, %9 ile Radikal On-line ve %7 ile Star On-line gazetelerinin takip ettiği belirlenmiştir.

10.04.2002 Tarihli Beş Gazetede İncelenen Filistin-İsrail Savaşı ile İlgili Haberlerin Özetleri

Radikal

10.04.2002

İsrail Cenin'de katliam yaptı

Haaretz gazetesi, Peres'in Cenin'de 100 kişi öldü dediğini ve 'katliam' ifadesini kullandığını yazdı. Peres 'yanlış anlaşıldığını' söyledi, ama İsrail güvenlik yetkilileri ve Batı basını katliamı teyit eden bilgiler veriyor.

Akşam

10.04.2002

İsrail Cenin'de

İsrail'in cenin'de 100'e yakın Filistinliyi öldürdüğü ve şehri harap ettiği bildirildi.

Güneş

10.04.2002

Ortadoğu barışı için Cem-Papandreu elele

İki dışişleri bakanı gelişmeleri yakından izlemek taraflarla görüşmek ve dostluk rüzgarı estirmek için birlikte Orta doğuya gidiyor. Dışişleri Bakanı İsmail Cem ve Yunanistan Dışişleri Bakanı Yorgo Papandreu, Orta doğuya giderek, halen tecritte tutulan Filistin lideri Yaser Arafat'la görüşme kararı aldılar.

Zaman

10.04.2002

Netanyahu'dan ABD'ye: "Bırakın işimizi bitirelim."

İsrail'in eski Başbakanı Benyamin Netanyahu, ABD hükümetine seslenerek, Filistin'deki askeri operasyonlarına engel olmamasını istedi. Netanyahu, Washington'da CNN televizyonuna verdiği demeçte, ABD'ye "Bırakın işimizi bitirelim. İsrail'in istediği tek şey bu" dedi.

Star

10.04.2002

SP'li Gören İsrail'de Kiralık Ev Arıyor!

İsrail'de Türk parlamenterler Heyeti Başkanı SP'li Ali Gören'le Peres arasında şu diyalog geçti: Katliam yapıyorsunuz. İnsanları bomba olarak bize karşı kullanıyorlar. Camileri yakıyor, bebekleri öldürüyorsunuz.

11.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) GÜNDEMİ BELİRLEMEDE EN FAZLA ETKİLİ OLUŞU DÜŞÜNÜLEN

HABERLERİN İNCELENMESİ DOĞRULTUSUNDA ORTAYA ÇIKAN TABLO

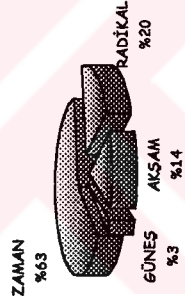
İNCELENEN İNTERNET GAZETESİ	TARİH	HABER BAŞLIĞI	KİMDEN	AÇIKLAYICI	TANIMLAYICI	FOTOĞRAF	TÜRKİYE'YE ÖNERİ VAR	OKUYUCU YORUMU VAR MI?	KAÇ KB	TOPLAM HABER SAYISI	İNCELENEN HABER SAYISI	İNCELENEN HABER %Sİ
RADİKAL	11.04.2002	Erbakan'dan İsrail'e karşı cihat çağrısı	YANA	MI?	MI?	Var	Var	18 Adet	37.5	92	7	1
AKŞAM	11.04.2002	İçerik'e soykırım uyarısı	Taraflar	Evet	Hayır	Yok	Yok	Yok	56.1	72	5	1
GÜNEŞ	11.04.2002	İsraili tutuklayıyor	Filistin	Evet	Hayır	Yok	Yok	Yok	16.7	9	1	1
ZAMAN	11.04.2002	İsraili buldozerleri Cenin'de önüne çıkan hergeysi yok ediyor.	Filistin	Evet	Hayır	Var	Yok	Yok	37.2	54	22	4
STAR	11.04.2002	Filistin hatırası çekindiler.	Taraflar	Hayır	Evet	Var	Yok	Yok	37.5	24	1	0
TOPLAM										251	36	7

11.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) TOPLAM HABER SAYILARININ DAĞILIIMI

☐ RADİKAL ☐ AKŞAM ☐ GÜNEŞ ☐ ZAMAN

11.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) YATIRILAN FİLİSTİN-İSRAIL SAVAŞI İLE İLGİLİ İNCELENEN HABERLERİN DAĞILIIMI

☐ RADİKAL ☐ AKŞAM ☐ GÜNEŞ ☐ ZAMAN

11.04.2002 TARİHİNDE İNCELENEN BEŞ İNTERNET GAZETESİNİN (Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line, Star On-line) ELDE EDİLEN DEĞERLER IŞIĞINDA ORTAYA ÇIKAN VERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Onbir Nisan 2002 tarihinde sanal ortamda yayın yapan Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line ve Star On-line isimli beş On-line gazetenin “gündemi belirleme” etkilerinin ortaya konulması amacıyla incelenen, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinde, adı geçen savaşta Akşam On-line ve Star On-line gazeteleri tarafsızlıklarını korurken diğer üç on-line gazetenin Filistin’i taraf olarak tuttuğu görülmüştür. Tesadüfi olarak örnek seçilen haberlerde Star On-line gazetesinin tanımlayıcı diğer dört on-line gazetenin de açıklayıcı olduğu belirlenmiştir. Radikal On-line, Zaman On-line ve Star On-line gazetelerinde savaşla ilgili haberler fotoğrafla desteklenmişken diğer iki on-line gazetede ilgili haberlerde fotoğraf kullanılmadığı belirlenmiştir. Radikal On-line gazetesinde Türkiye’nin bu savaşla ilgili yapması gerekenlerle ilgili öneri varken, diğer dört on-line gazetede öneri yapılmamıştır. Radikal On-line gazetesinde örnek olarak incelenen haberle ilgili onsekiz adet okuyucu yorumu varken diğer dört on-line gazetede okuyucu yorumuna rastlanmamıştır.

Sanal gazetelerde yayınlanan haberlerin Kb cinsinden ölçümlerini bakıldığında ise 58.1 Kb ile en uzun haberin Akşam On-line gazetesinde yer aldığını ve onu 37.5 Kb ile Radikal On-line ve Star On-line, 37.2 Kb ile Zaman On-line ve son olarak da %16.7 Kb ile Güneş On-line gazetesinin izlediği tespit edilmiştir. Onbir Nisan 2002 tarihinde bu beş on-line gazetede yayınlanan toplam haberler ile Filistin-İsrail savaşı ile ilgili yayınladıkları haberlerin sayılarına bakıldığında ise 54 toplam haberde 22 Filistin-İsrail savaşı haberiyle Zaman On-line gazetesinin en çok haber verdiği ve onu 92 toplam haberde 7 savaş haberiyle Radikal On-line, 72 toplam haberde 5 savaş haberiyle Akşam On-line, 9 toplam haberde 1 savaş haberiyle Güneş On-line ve 24 toplam haberde 1 savaş haberiyle Star On-line gazetesinin takip ettiği tespit edilmiştir.

Bu tarihte incelenen beş on-line gazetenin yayınladıkları toplam haberlerine, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinin % olarak oranlarına baktığımızda ise %11.8 ile Zaman On-line gazetesinin en fazla yüzdeye sahip olduğu ve onu %6.4 ile Radikal On-line, %3.6 ile Akşam On-line, %0.9 ile Güneş On-line ve %0.2 ile Star On-line gazetelerinin takip ettiği belirlenmiştir.

11.04.2002 Tarihli Beş Gazetede İncelenen Filistin-İsrail Savaşı ile İlgili Haberlerin Özetler

Radikal

11.04.2002

Erbakan'dan İsrail'e cihat çağrısı

Müslüman dünyasından örgüt ve parti liderleri, bir bildiriyle kutsal toprakları kurtarmak için cihat çağrısı yaptı, bildirinin altında adı bulunanlar arasında Necmettin Erbakan'da yer alıyor.

Akşam

11.04.2002

Ecevit'e soykırım uyarısı

Partisinin Meclis Grubu'nda konuşan ANAP lideri Mesut Yılmaz, Ortadoğu'daki gerginliğe değindi. Türkiye'nin hem Filistin hem de İsrail ile ilişkilerini sağlıklı yürütmesi gerektiğini belirten Yılmaz, ani tepkilerden kaçınılmasını istedi.

Güneş

11.04.2002

İsrail takmıyor

AB, ABD, BM ile Rusya'nın 'Saldırıları hemen durdur' bildirisine rağmen İsrail, Filistin şehirlerine bomba yağdırmaya devam ediyor. Orta doğu son günlerde adeta kan gölüne döndü. İsrail ağır silahlarla Filistin kentlerini vururken, İsrail'de bir otobüse düzenlenen intihar saldırısında 10 İsrailli yaşamını yitirdi.

Zaman

11.04.2002

İsrail buldozerleri, Cenin'de önüne çıkan herşeyi yok ediyor.

İsrail'in Filistin topraklarındaki işgali sürerken, en kanlı çatışmaların meydana geldiği Cenin, tam bir enkazı andırıyor. Gazeteciler, Cenin'de harabeye dönüşen bir yerleşimle karşılaşırken, İsrail buldozerleri evlerin ön duvarlarını yıkarak ve ara yollarda önlerine çıkan her şeyi yok ederek ilerliyor.

Star

11.04.2002

Filistin hatırası çektiler

Filistin ve İsrail'de temaslarda bulunan SP ve ANAP'lılardan oluşan milletvekili heyeti dün pazara çıktı. Filistinliler'in taktığı geleneksel kefiyeden satın aldı. Kefiyeyi başlarına takan milletvekilleri, Müslümanlar'ın kutsal mekanı Haram-ül Şerif'i ziyaret ettiler.

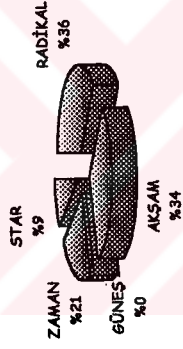
12.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) GÜNDEMİ BELİRLEMEDE EN FAZLA ETKİLİ OLAN DÜŞÜNÜLEN

HABERLERİN İNCELENMESİ DOĞRULTUSUNDA ORTAYA ÇIKAN TABLO

İNCELENEN	TARİH	HABER BAŞLIĞI	KİMDEN YANA	AÇIKLAYICI MI?	TANIMLAYICI MI?	FOTOĞRAF VAR MI?	TÜRKİYE'Yİ EĞİTİYOR VAR MI?	OKUYUCU YORUMU VAR MI?	KAÇ KB	TOPLAM HABER SAYISI	İNCELENEN HABER SAYISI	İNCELENEN HABER %Sİ
İNTERNET GAZETESİ												
RADİKAL	12.04.2002	ABD Şaron batağına saplandı	Filistin	Evet	Hayır	Var	Yok	8 Adet	37,4	90	5	6
AKŞAM	12.04.2002	On gün sonra Arafat	Filistin	Evet	Hayır	Var	Yok	Yok	58,1	58	18	13
GÜNEŞ	12.04.2002		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ZAMAN	12.04.2002	İsrail öldürdüğü Filistinlileri gömmeyi planlıyor.	Filistin	Hayır	Evet	Yok	Yok	Yok	37	53	23	43
STAR	12.04.2002	Birbiriyle geyik düştüğü yere çiçek bırıktılar	Tanrı'sız	Hayır	Evet	Var	Yok	Yok	37,4	23	1	4
									74,4	252	35	60

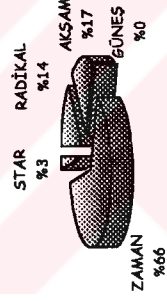
TOPLAM

12.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN TOPLAM HABER SAYILARININ DAĞILIMI

☐ RADİKAL ☐ AKŞAM ☐ GÜNEŞ ☐ ZAMAN ☐ STAR

12.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN FİLİSTİN-İSRAIL SAVASI İLE İLGİLİ İNCELENEN HABERLERİN DAĞILIMI

☐ RADİKAL ☐ AKŞAM ☐ GÜNEŞ ☐ ZAMAN ☐ STAR

12.04.2002 TARİHİNDE İNCELENEN BEŞ İNTERNET GAZETESİNİN (Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line, Star On-line) ELDE EDİLEN DEĞERLER IŞIĞINDA ORTAYA ÇIKAN VERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Oniki Nisan 2002 tarihinde sanal ortamda yayın yapan Radikal On-line, Akşam On-line, Zaman On-line ve Star On-line isimli dört On-line gazetenin “gündemi belirleme” etkilerinin ortaya konulması amacıyla incelenen, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinde, adı geçen savaşta Star On-line gazetesinin tarafsızlığını korurken diğer üç on-line gazetenin Filistin’i taraf olarak tuttuğu görüşmüştür. Tesadüfi olarak örnek seçilen haberlerde Radikal On-line ve Akşam On-line gazeteleri açıklayıcıyken Zaman On-line ve Star On-line gazetelerinin tanımlayıcı olduğu belirlenmiştir. Radikal On-line, Akşam On-line ve Star On-line gazetelerinde savaşla ilgili haberler fotoğrafla desteklenmişken Zaman On-line gazetesinin ilgili haberinde fotoğraf kullanılmadığı belirlenmiştir. Oniki Nisan 2002 tarihinde incelenen dört On-line gazetede (Güneş gazetesinde 12 Nisan 2002’de Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haber çıkmadığından inceleme dört gazete üzerinden yapılmıştır.) Türkiye’nin bu savaşla ilgili yapması gerekenlerle ilgili öneri yapılmamıştır. Radikal On-line gazetesinde örnek olarak incelenen haberle ilgili sekiz adet okuyucu yorumu varken diğer üç on-line gazetede okuyucu yorumuna rastlanmamıştır.

Sanal gazetelerde yayınlanan haberlerin Kb cinsinden ölçümlerini bakıldığında ise 58.1 Kb ile en uzun haberin Akşam On-line gazetesinde yer aldığını ve onu 37.4 Kb ile Radikal On-line ve Star On-line, ve son olarak 37 Kb ile Zaman On-line gazetesinin izlediği tespit edilmiştir. Oniki Nisan 2002 tarihinde bu dört on-line gazetede yayınlanan toplam haberler ile Filistin-İsrail savaşı ile ilgili yayınladıkları haberlerin sayılarına bakıldığında ise 58 toplam haberde 18 Filistin-İsrail savaşı haberiyle Akşam On-line gazetesinin en çok haber verdiği ve onu 45 toplam haberde 15 savaş haberiyle Zaman On-line, 38 toplam haberde 12 savaş haberiyle Radikal On-line ve 42 toplam haberde 12 savaş haberiyle Star On-line gazetesinin takip ettiği tespit edilmiştir.

Bu tarihte incelenen beş on-line gazetenin yayınladıkları toplam haberlerine, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinin % olarak oranlarına baktığımızda ise %22 ile Zaman On-line gazetesinin en fazla yüzdeye sahip olduğu ve onu %15 ile Radikal On-line, %13 ile Akşam On-line ve %11 ile Star On-line gazetelerinin takip ettiği belirlenmiştir.

12.04.2002 Tarihli Beş Gazetede İncelenen Filistin-İsrail Savaşı ile İlgili Haberlerin Özetleri

Radikal

12.04.2002

ABD Şaron batağına saplandı

ABD Dışişleri Bakanı Powell, İsrail Başbakanı Şaron'a, 'Birliklerini geri çek, müzakerelere başla', Arafat'a da, 'İntihar saldırılarını bitir' diyecek. Şaron'un yanıtı ise belli: "İşimiz bitmeden çekilmem, Arafat'la görüşmem."

Akşam

12.04.2002

On gün sonda Arafat

Filistin lideri Yaser Arafat'ı 29 Mart tarihinden beri Ramallah'taki karargahında tecrit eden ve son 10 gündür medya tarafından görüntülenmesini önleyen İsrail, dün görüntü alınmasına izin verdi.

Güneş

12.04.2002

Bu tarihte Filistin-İsrail savaşı ile ilgili haber verilmemiştir.

Zaman

12.04.2002

İsrail, öldürdüğü Filistinlileri gömmeyi planlıyor.

İsrail ordu sözcüsü, Cenin'de öldürülen Filistinli militanlara ait olduğunu ileri sürdüğü cesetleri gömmeyi planladıklarını söyledi.

Star

12.04.2002

Binbaşının şehit düştüğü yere çiçek bıraktılar.

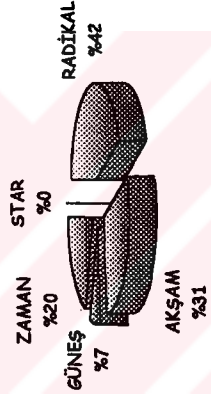
İsrail'de bulunan SP ve ANAP'lılardan oluşan Türk milletvekili heyeti, geçtiğimiz günlerde El Halil'de şehit olan Binbaşı Cengiz Toytunç'un vurulduğu yeri ziyaret ettiler.

13.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) GÜNDEMİ BELİRLEMEDE EN FAZLA ETKİSİ OLUŞU DÜŞÜNÜLEN

HABERLERİN İNCELENMESİ DOĞRULTUSUNDA ORTAYA ÇIKAN TABLO

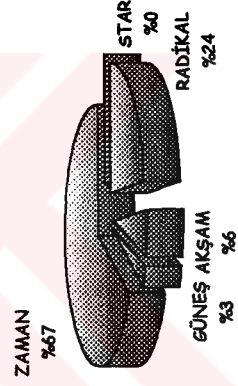
İNCELENEN İNTERNET GAZETESİ	TARİH	HABER BAŞLIĞI	KİMDEN YANA	AÇIKLAYICI Mİ?	TANIMLAYICI Mİ?	FOTOĞRAF VAR Mİ?	TÜRKİYE'YE ÖNERİ VAR Mİ?	OKUYUÇU YORUMU VAR Mİ?	KAÇ KB	TOPLAM HABER SAYISI	İNCELENEN HABER SAYISI	İNCELENEN HABER %Sİ
RADİKAL	13.04.2002	İsrail toplu mezar kazıyor	Filistin	Evet	Hayır	Var	Var	12 Adet	20	93	8	9
AKŞAM	13.04.2002	İsrail'e taziye mesajı	İsrail	Evet	Hayır	Yok	Var	Yok	59.5	66	2	3
GÜNEŞ	13.04.2002	Bariçe canlı bomba	Filistin	Evet	Hayır	Yok	Yok	Yok	20.5	14	1	7
ZAMAN	13.04.2002	Arafat terörizmi kınadı.	Filistin	Hayır	Evet	Var	Yok	Yok	37.2	42	23	55
STAR	13.04.2002	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM										215	34	74

13.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN TOPLAM HABER SAYILARININ DAĞILIMI

☒ RADİKAL ☒ AKŞAM ☒ GÜNEŞ ☒ ZAMAN ☒ STAR

13.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU)YAYINLANAN FİLİSTİN-İSRAIL SAVAŞI İLE İLGİLİ İNCELENEN HABERLERİN DAĞILIMI

☒ RADİKAL ☒ AKŞAM ☒ GÜNEŞ ☒ ZAMAN ☒ STAR

13.04.2002 TARİHİNDE İNCELENEN BEŞ İNTERNET GAZETESİNİN (Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line, Star On-line) ELDE EDİLEN DEĞERLER İŞİĞİNDA ORTAYA ÇIKAN VERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Onüç Nisan 2002 tarihinde sanal ortamda yayın yapan Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line ve Star On-line isimli beş On-line gazetenin “gündemi belirleme” etkilerinin ortaya konulması amacıyla incelenen, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinde, adı geçen savaşta Akşam On-line gazetesi İsrail’i taraf tutarken diğer üç on-line gazetenin de Filistin’i taraf olarak tuttuğu görüşmüştür. (13 Nisan 2002 tarihinde Star On-line gazetesinde Filistin-İsrail savaşı ile ilgili haber olmadığından değerlendirme bu tarihte dört gazete üzerinde yapılmıştır). Tesadüfi olarak örnek seçilen haberlerde Zaman On-line gazetesi tanımlayıcıyken diğer üç on-line gazetenin açıklayıcı olduğu belirlenmiştir. Radikal On-line ve Zaman On-line gazetelerinde savaşla ilgili haberler fotoğrafla desteklenmişken diğer iki on-line gazetede ilgili haberlerde fotoğraf kullanılmadığı belirlenmiştir. Radikal On-line ve Akşam On-line gazetelerinde Türkiye’nin bu savaşla ilgili yapması gerekenlerle ilgili öneriler varken, diğer iki on-line gazetede öneri yapılmamıştır. Radikal On-line gazetesinde örnek olarak incelenen haberle ilgili 12 adet okuyucu yorumu varken diğer dört on-line gazetede okuyucu yorumuna rastlanmamıştır.

Sanal gazetelerde yayınlanan haberlerin Kb cinsinden ölçümlemlerini bakıldığında ise 59.5 Kb ile en uzun haberin Akşam On-line gazetesinde yer aldığını ve onu 37.2 Kb ile Zaman On-line, 20.5 Kb ile Güneş On-line ve 20 Kb ile Radikal On-line gazetesinin izlediği tespit edilmiştir. Onüç Nisan 2002 tarihinde bu beş on-line gazetede yayınlanan toplam haberler ile Filistin-İsrail savaşı ile ilgili yayınladıkları haberlerin sayılarına bakıldığında ise 42 toplam haberde 23 Filistin-İsrail savaşı haberiyle Zaman On-line gazetesinin en çok haber verdiği ve onu 93 toplam haberde 8 savaş haberiyle Radikal On-line, 66 toplam haberde 2 savaş haberiyle Akşam On-line ve 14 toplam haberde 1 savaş haberiyle Güneş On-line gazetesinin takip ettiği tespit edilmiştir.

Bu tarihte incelenen beş on-line gazetenin yayınladıkları toplam haberlerine, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinin % olarak oranlarına baktığımızda ise %55 ile Zaman On-line gazetesinin en fazla yüzdeye sahip olduğu ve onu %9 ile Radikal On-line, %7 ile Güneş On-line ve %3 ile Akşam On-line gazetelerinin takip ettiği belirlenmiştir.

13.04.2002 Tarihli Beş Gazetede İncelenen Filistin-İsrail Savaşı ile İlgili Haberlerin Özetleri

Radikal

13.04.2002

İsrail toplu mezar kazıyor

Cenin'de katliam yaşandığı iddialarını reddeden Şaron yönetimi, 'toplu mezar kazıldığını' gizlemedi. İsraili bir yetkili Haaretz gazetesine, 'Terörist cesetleri biz gömeceğiz, sivilleri hastaneye vereceğiz' dedi

Akşam

13.04.2002

İsrail'e taziye mesajı

Türkiye, İsrail'deki intihar saldırılarının ardından terör eylemlerini kınayarak İsrail'e başsağlığı diledi. Dışişleri Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, "10 Nisan'da Hayfa yakınlarında ve son olarak Kudüs'te gerçekleştirilen, birçok masum insanın can kaybına ve pek çok kişinin yaralanmasına sebep olan terör eylemlerini kuvvetle kınıyor, İsrail halkına ve hükümetine başsağlığı diliyoruz" denildi.

Güneş

13.04.2002

Barışa canlı bomba

Ceninde katliamlar sürerken Kudüs'te bir pazar yeri kana bulandı. Patlayan bomba 6 kişinin ölümüne neden oldu. Cenin'de İsrail'in katliamları sürerken Kudüs'ün merkezindeki bir pazar yeri yakınında, bir otobüste Filistinli intihar komandosunun düzenlediği bombalı saldırıda pazar yeri kana bulandı.

Zaman

13.04.2002

Arafat terörizmi kınadı.

Filistin lideri Yaser Arafat, terörizmi kınadı. Arafat, yayımladığı açıklamada, İsraili ve Filistinli sivillere yönelik tüm terör faaliyetlerini kınadı. Açıklamada, "Dün Kudüs'te İsrail vatandaşlarını hedef alan saldırı başta olmak üzere, her iki taraftan sivilleri hedef alan tüm saldırıları şiddetle kınıyoruz" denildi.

Star

13.04.2002

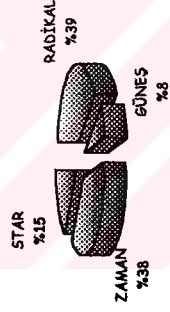
Bugün Filistin-İsrail savaşı ile ilgili haber çıkmamıştır.

14.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) GÜNDEMİ BELİRLEMEDE EN FAZLA ETKİLİ OLUŞU DÜŞÜNÜLEN

HABERLERİN İNCELENMESİ DÖRÜLTÜSÜNDE ORTAYA ÇIKAN TABLO

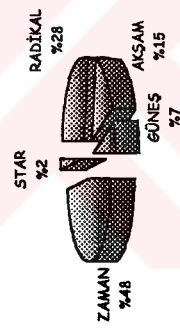
İNCELENEN GAZETESİ	TARİH	HABER BAŞLIĞI	KİMDEN YANA	AÇIKLAYICI Mİ?	TANIMLAYICI Mİ?	FOTOĞRAF VAR Mİ?	TÜRKİYE'Yİ E ÖNERİ VAR Mİ?	OKUYUCU YORUMU VAR Mİ?	KAP KİB	TOPLAM HABER SAYISI	İNCELENEN HABER SAYISI	İNCELENEN HABER %Sİ
RADİKAL	14.04.2002	Dünya katliamı öğreniyor	Filistin	Evet	Hayır	Var	Yok	4 Adet	38,1	57	13	23
AKŞAM	14.04.2002	Arafat 'terörü kınadı. Gözümeyi kopardı	Filistin	Evet	Hayır	Yok	Yok	Yok	58,7	65	7	11
GÜNEŞ	14.04.2002	"Pesi Erme Yader"	Filistin	Evet	Hayır	Yok	Yok	Yok	18,2	11	3	27
ZAMAN	14.04.2002	İsrail mahkemesi Cezaî deki cesetlerin Filistinlilere verilmesi gerektiğine kar	Filistin	Evet	Hayır	Var	Yok	Yok	37,3	55	22	40
STAR	14.04.2002	Arafat çağırınca hemen yanına dönerim	Filistin	Evet	Hayır	Var	Yok	Yok	38,1	22	1	5
TOPLAM										210	46	105

14.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN TOPLAM HABER SAYILARININ DAĞILIIMI

☒ RADİKAL ☒ GÜNEŞ ☒ ZAMAN ☒ STAR

14.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDEN (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN FİLİSTİN-İSRİL SAVASI İLE İLGİLİ İNCELENEN HABERLERİN DAĞILIIMI

☒ RADİKAL ☒ AKŞAM ☒ GÜNEŞ ☒ ZAMAN ☒ STAR

14.04.2002 TARİHİNDE İNCELENEN BEŞ İNTERNET GAZETESİNİN (Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line, Star On-line) ELDE EDİLEN DEĞERLER IŞIĞINDA ORTAYA ÇIKAN VERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ondört Nisan 2002 tarihinde sanal ortamda yayın yapan Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line ve Star On-line isimli beş On-line gazetenin “gündemi belirleme” etkilerinin ortaya konulması amacıyla incelenen, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinde, adı geçen savaşta beş on-line gazetenin de Filistin’i taraf olarak tuttuğu görüşmüştür. Tesadüfi olarak örnek seçilen haberlerde beş on-line gazetenin hepsinin de açıklayıcı olduğu belirlenmiştir. Radikal On-line, Zaman On-line ve Star On-line gazetelerinde savaşla ilgili haberler fotoğrafla desteklenmişken diğer iki on-line gazetede ilgili haberlerde fotoğraf kullanılmadığı belirlenmiştir. Beş on-line gazetenin hiç birinde Türkiye’nin bu savaşla ilgili yapması gerekenlerle ilgili öneri yapılmamıştır. Radikal On-line gazetesinde örnek olarak incelenen haberle ilgili dört adet okuyucu yorumu varken diğer dört on-line gazetede okuyucu yorumuna rastlanmamıştır.

Sanal gazetelerde yayınlanan haberlerin Kb cinsinden ölçümelerini bakıldığında ise 58.7 Kb ile en uzun haberin Akşam On-line gazetesinde yer aldığını ve onu 38.1 Kb ile Radikal On-line ve Star On-line, 37.3 Kb ile Zaman On-line ve son olarak da 18.2 Kb ile Güneş On-line gazetesinin izlediği tespit edilmiştir. Ondört Nisan 2002 tarihinde bu beş on-line gazetede yayınlanan toplam haberler ile Filistin-İsrail savaşı ile ilgili yayınladıkları haberlerin sayılarına bakıldığında ise 55 toplam haberde 22 Filistin-İsrail savaşı haberiyle Zaman On-line gazetesinin en çok haber verdiği ve onu 57 toplam haberde 13 savaş haberiyle Radikal On-line, 65 toplam haberde 7 savaş haberiyle Akşam On-line, 11 toplam haberde 3 savaş haberiyle Güneş On-line ve 22 toplam haberde 1 savaş haberiyle Star On-line gazetesinin takip ettiği tespit edilmiştir.

Bu tarihte incelenen beş on-line gazetenin yayınladıkları toplam haberlerine, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinin % olarak oranlarına baktığımızda ise %40 ile Zaman On-line gazetesinin en fazla yüzdeye sahip olduğu ve onu %27 ile Güneş On-line, %23 ile Radikal On-line, %11 ile Akşam On-line ve %5 ile Star On-line gazetelerinin takip ettiği belirlenmiştir.

14.04.2002 Tarihli Beş Gazetede İncelenen Filistin-İsrail Savaşı ile İlgili Haberlerin Özetleri

Radikal

14.04.2002

Dünya katliamı öğreniyor

Şaron'dan yüz bulamayan Powell, Kudüs'te intihar bombası patlayınca Arafat'la görüşmesini erteleyip, kınama istedi. Filistin lideri işgalden beri ilk kez kınama yayımladı.

Akşam

14.04.2002

Arafat terörü kınadı görüşmeyi kopardı

Filistin lideri Yaser Arafat, İsrailli ve Filistinli sivillere yönelik tüm terör faaliyetlerini kınadı. Arafat, 'Cuma günü Kudüs'te İsrail vatandaşlarını hedef alan saldırı başta olmak üzere, her iki taraftan sivilleri hedef alan tüm saldırıları şiddetle kınıyoruz' dedi.

Güneş

14.04.2002

'Pes etme Yaser'

Filistin Lideri Yaser Arafat'ın eşi Süha Arafat intihar saldırılarına destek verdiğini açıkladı. Filistin lideri Yaser Arafat'ın eşi Süha Arafat, intihar saldırılarına destek vererek, bu saldırıları 'meşru' olduğunu söyledi.

Zaman

14.04.2002

İsrail Mahkemesi Cenin'deki cesetlerin Filistinlilere verilmesi gerektiğine karar verdi.

İsrail mahkemesi, Cenin mülteci kampında öldürülenlerin cesetlerinin Filistinlilere verilmesi gerektiği yönünde karar verdi. Karar çerçevesinde, Kızılhaç temsilcileri, Cenin mülteci kampının yıkıntıları arasında ceset arayan İsrail askeri ekiplerine eşlik edecek.

Star

14.04.2002

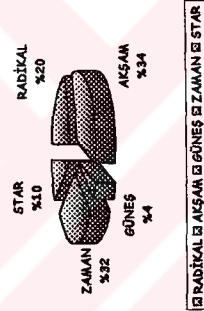
Arafat çağırırsa hemen yanına dönerim

Herkes için merak konusu olan Filistin lideri Arafat'ın eşi Süha, ilk kez konuştu. Arafat'tan ayrıldığı ve Fransa'da yaşadığı dedikodularına rağmen o, 'Beni çağırdığı an yanına dönmeye hazırım. Yeter ki izin versin' dedi.

15.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDE (İNTERNET VERSİYONU) GÜNDEMİ BELİRLEMEDE EN FAZLA ETKİLİ OLDUĞU DÜŞÜNÜLEN HABERLERİN İNCELENMESİ DOĞRULUSUNDA ORTAYA ÇIKAN TABLO

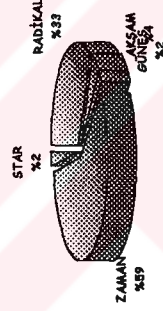
İNCELENEN İNTERNET GAZETESİ	TARİH	HABER BAŞLIĞI	KİMDEN YANA	AÇIKLAYICI AIT	TANIMLAYICI AIT	FOTOGRAF VAR AIT	TORİTEYE ÖNERİ VAR AIT	OKUYUCU YORUMU VAR AIT	KAÇ KB	TOPLAM HABER SAYISI	İNCELENEN HABER SAYISI	İNCELENEN HABER %Sİ
RADİKAL	15.04.2002	Arif'in İsraili çekilisin	Filistin	Evet	Hayır	Var	Yok	6 Ader	38,8	49	18	31
AKŞAM	15.04.2002	Namık ucuca bors pozitif	Filistin	Evet	Hayır	Yok	Var	Yok	60,4	82	2	2
GÜNEŞ	15.04.2002	Arif'in Yon güdderi durdurma edisi	Filistin	Hayır	Evet	Yok	Yok	Yok	17,3	10	1	10
ZAMAN	15.04.2002	İsraili El Fatin'in önenli İsmi Mervan Burgut'i yokede	Tarofez	Hayır	Evet	Var	Yok	Yok	38,3	76	27	36
STAR	15.04.2002	Amerika'nın ilk yizisi	Filistin	Evet	Hayır	Var	Yok	Yok	38,8	23	1	4
TOPLAM									56,1	240	46	83

15.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDE (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN TOPLAM HABER SAYILARININ DAĞILIMI

10 RADİKAL 10 AKŞAM 10 GÜNEŞ 10 ZAMAN 10 STAR

15.04.2002 TARİHLİ BEŞ GAZETEDE (İNTERNET VERSİYONU) YAYINLANAN FİLİSTİN-İSRİL SAVAŞI İLE İLGİLİ İNCELENEN HABERLERİN DAĞILIMI

10 RADİKAL 10 AKŞAM 10 GÜNEŞ 10 ZAMAN 10 STAR

15.04.2002 TARİHİNDE İNCELENEN BEŞ İNTERNET GAZETESİNİN (Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line, Star On-line) ELDE EDİLEN DEĞERLER IŞIĞINDA ORTAYA ÇIKAN VERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Onbeş Nisan 2002 tarihinde sanal ortamda yayın yapan Radikal On-line, Akşam On-line, Güneş On-line, Zaman On-line ve Star On-line isimli beş On-line gazetenin “gündemi belirleme” etkilerinin ortaya konulması amacıyla incelenen, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinde, adı geçen savaşta Zaman On-line gazetesi tarafsızlığını korurken diğer dört on-line gazetenin Filistin’i taraf olarak tuttuğu görüşmüştür. Tesadüfi olarak örnek seçilen haberlerde Güneş On-line ve Zaman On-line gazeteleri tanımlayıcıyken diğer üç on-line gazetenin açıklayıcı olduğu belirlenmiştir. Radikal On-line, Zaman On-line ve Star On-line gazetelerinde savaşla ilgili haberler fotoğrafla desteklenmişken diğer iki on-line gazetede ilgili haberlerde fotoğraf kullanılmadığı belirlenmiştir. Akşam On-line gazetesinde Türkiye’nin bu savaşla ilgili yapması gerekenlerle ilgili öneriler varken, diğer dört on-line gazetede öneri yapılmamıştır. Radikal On-line gazetesinde örnek olarak incelenen haberle ilgili 6 adet okuyucu yorumu varken diğer dört on-line gazetede okuyucu yorumuna rastlanmamıştır.

Sanal gazetelerde yayınlanan haberlerin Kb cinsinden ölçümlerini bakıldığında ise 60.4 Kb ile en uzun haberin Akşam On-line gazetesinde yer aldığını ve onu 38.8 Kb ile Radikal On-line ve Star On-line, 38.3 Kb ile Güneş On-line son olarak da 17.3 Kb ile Güneş On-line gazetesinin izlediği tespit edilmiştir. Onbeş Nisan 2002 tarihinde bu beş on-line gazetede yayınlanan toplam haberler ile Filistin-İsrail savaşı ile ilgili yayınladıkları haberlerin sayılarına bakıldığında ise 76 toplam haberde 27 Filistin-İsrail savaşı haberiyle Zaman On-line gazetesinin en çok haber verdiği ve onu 49 toplam haberde 15 savaş haberiyle Radikal On-line, 82 toplam haberde 2 savaş haberiyle Akşam On-line, 10 toplam haberde 1 savaş haberiyle Güneş On-line ve 23 toplam haberde 1 savaş haberiyle Star On-line gazetesinin takip ettiği tespit edilmiştir.

Bu tarihte incelenen beş on-line gazetenin yayınladıkları toplam haberlerine, Filistin-İsrail savaşıyla ilgili haberlerinin % olarak oranlarına baktığımızda ise %36 ile Zaman On-line gazetesinin en fazla yüzdeye sahip olduğu ve onu %31 ile Radikal On-line, %10 ile Güneş On-line, %4 ile Star On-line ve %2 ile Star On-line gazetelerinin takip ettiği belirlenmiştir.

15.04.2002 Tarihli Beş Gazetede İncelenen Filistin-İsrail Savaşı ile İlgili Haberlerin Özetleri

Radikal

15.04.2002

Arafat: İsrail çekilsin

ABD Dışışleri Bakanı Powell ile Filistin lideri Yaser Arafat'ın ertelenen görüşmesi dün gerçekleşti. Arafat, Powell'a "İsrail ordusu çekilmezse ateşkes olmaz" dedi.

Akşam

15.04.2002

Namlu ucunda barış pazarlığı

29 Mart'tan beri Ramallah'ta tutulan Filistin lideri kendisiyle görüşmeye gelen ABD Dışışleri Bakanı Powell'ı karşılamak için kapıya bile çıkamadı.

Güneş

15.04.2002

Arafat'tan şiddeti durdurma sözü

Ramallah'taki karargahında iki haftadan beri İsrail kuşatması altında bulunan Filistin lideri Yaser Arafat, dün ABD Dışışleri Bakanı Colin Powell ile 3 saat görüşti. Arafat'ın, şiddeti durdurma sözü verdiği bildirildi.

Zaman

15.04.2002

İsrail, El Fetih'in önemli ismi Mervan Barguti'yi yakaladı.

İsrail televizyonu, El Fetih'in üst düzey yetkililerinden Mervan Bagruti'nin Batı Şeria'da tutuklandığını bildirdi. Televizyon, Filistin lideri Yaser Arafat'ın yakın yardımcılarında biri olan ve Filistin ayaklanmasının önderlerinden Bagruti'nin Batı Şeria'nın Ramallah kenti yakınlarındaki bir köyde İsrail askerleri tarafından yakalandığını belirtti.

Star

15.04.2002

Amerikanın iki yüzü.

İşte ABD'nin dış politikası: İsrail'e gülücük dağıttı, Şaron'un sırtını sıvazladı. Filistin'e ise surat astı, Arafat'ı uyardı. Aynı Amerika, Venezuela'da Devlet Başkanı Chavez'i deviren darbecileri kutladı. bir gün sonra Chavez dönünce de 'bu ikinci şans, iyi kullan' dedi.

SONUÇ

Günümüzden 30 yıl önce, Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti tarafından başlatılan bir araştırma projesinin ürünü olarak ortaya çıkan İnternet insanoğlunun hayatını son derece kolaylaştırmıştır. Diyelim ki düşünce fırtınalarımızdan birisini resim halinde tuvale dökmek istiyoruz ve beynimizde bir resim var. Bu resmi dışa vururken ister istemez kâğıt, kalem, tuval ve boya gibi malzemelerle sınırlanırız. Beynimizdeki resmi de bu sınırlamaların içine sığdırmaya çalışırız. Hatta belki bu sınırlamalarla birlikte resmimizi yaratmaya başlarız. Örneğin resimdeki bir lekeyi mavi yaparız. Peki beğenmezsek veya mavinin tonunu ne kadar sayıda değiştirebiliriz. Renk özgürlüğümüz olması gerekirken sonuca doğru kısıtlılığımız artıverir ve sıkılarak resmi yarıda bırakırız. Fakat günümüzde resimleri, artık bilgisayarda hatta İnternet ortamında uçsuz bucaksız seçeneklerle yapabilmekteyiz. Hem de en iyi ışıklandırıldıkları halleriyle. Ve e-mail aracılığıyla şaheserlerimizi dostlarımıza eleştirmenlere bile gönderebiliriz (Bilişim, 2002:38). İşte günümüzde bilgisayar ve İnternet hayatımıza bu denli girmiş birer olgu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türkiye İnternet ile 12 Nisan 1993'de tanıştı. Neredeyse dokuz yıl bitmek üzere 2001 yılı ise Türkiye'de yaşanan derin ekonomik kriz nedeniyle her sektörde olduğu gibi İnternet sektörü için de zorlu bir yıl oldu. Küçük firmalar yok olurken, güçlü olanlar ayakta kaldı. Ancak, 20. Yüzyılın en önemli gelişmesi olan İnternet varlığını her geçen gün güçlendirerek devam ettirmekte ve hayatımızın vazgeçilmez bir unsuru olarak gelişme yolunda hızla ilerlemektedir.

Ancak, İnternet bir otorite ve kontrolden uzaktır. Diğer sosyal oluşumlarla karşılaştırıldığında, kendiliğinden geliştiği görülmektedir. İnternet'in teknik gelişimi ise, İnternet Mühendisliği Çalışma Grubu (Internet Engineering Task Force- IETF) ve bunun alt komiteleri ile İnternet Tahsisli Sayılar Otoritesi (Internet Assigned Numbers Authority- IANA) gibi kurumlarca katılımcı karar alma mekanizmaları aracılığıyla oluşturulan protokoller tarafından yönlendirilmektedir. Ancak yine de, İnternet üzerinde yasal bir otorite olarak çalışan bir merkezi kural koyucu bulunmamaktadır. İnternet özel bir mevduatla düzenlenmiştir. Sadece, dünyadaki çeşitli yargı organlarında genel olarak uygulanan yasama ve düzenlemeden etkilenmektedir. Ayrıca, İnternet'i düzenlemek üzere birkaç ulusal yasal otoritenin faaliyetleri bulunmakla birlikte, uluslar arası boyutta hiçbir yasal araç oluşturulmamıştır (Işıklı, 2001: 6-7).

Çalışmamızın başında belirttiğimiz gibi İnternet pek çok alanda insanoğlunun hayatını kolaylaştırmaktadır. Ancak: üzerinde yasal bir otorite ve düzenleyici olmadığı için kontrol edilmesi şu an mümkün gözükmemektedir. Çalışmamızın birinci ve ikinci bölümlerinde taranılan kaynaklar ışığı altında İnternet’le ilgili bilinmesi gereken bizce önem arz eden konular işlenmeye ve ortaya konulmaya çalışılmıştır. Üçüncü bölümde ise İnternet üzerinden yayın yapmaya çalışan beş on-line gazete 1-15 Nisan 2002 tarihleri arasında incelenmiş ve gündemi belirlemede verdikleri haberlerin nabızı ölçülmeye çalışılmıştır. Değerlendirme kriterleri olarak seçilen soruların ışığı altında tablolar hazırlanmış ve gün içinde verdikleri toplam haber sayılarıyla bu tarihler arasında Türkiye ve Dünya kamuoyunda büyük bir yer işgal eden Filistin-İsrail savaşı konusunda verdikleri haberler arasındaki, oranlar doğrultusunda, gündemi belirleme açısından etkileri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Sanal ortamda yayınlanan Zaman gazetesinin İnternet versiyonunda açık bir şekilde Filistin tarafı tutulurken, haber etik anlayışına ters bir şekilde toplumu doğru bilgilendirme konularında haberlerinde manipülasyon yapmış olduğu görülmüştür. İnternet Zaman gazetesinin dışında incelenen İnternet Radikal, İnternet Akşam, İnternet Güneş ve İnternet Star gazetelerinde de Dünya kamuoyu tarafından da İsrail’in Filistin’de katliam yaptığı düşünceleri hakim olmasına rağmen gazetecilik etik anlayışı ve doğru haber verme adına savaşıla ilgili haberlerinde abartılar olmasına rağmen manipülasyon yapmadıkları ve tarafsızlık ilkesine bağlı kalmaya çalıştıkları izlenmiştir.

Çalışmamızın sonunda yaptığımız değerlendirmeden de anlaşılacağı üzere 1-15 Nisan 2002 tarihleri arasında incelenen beş on-line gazetenin yayınladıkları haberler ile gündemi belirlemede diğer medya organlarıyla birlikte önemli bir yere sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Ancak gündemi belirlerken habercilik etik anlayışına ve kamuoyunun doğru bilgilendirilmesi ilkelerine biraz daha özen göstermeleri halinde yaptıkları iş şüphesiz daha verimli ve güvenilir olacaktır. Ancak çalışmamız sınırlı sayıda on-line gazete ve bu on-line gazetelerde yayınlanan sadece Filistin-İsrail savaşı haberleri üzerine oturtulduğu için konunun daha da derinlemesine incelenmesi yolunun herkese açık olduğu ve bu konu ile ilgili gerekli çalışmaların yapılmasının pek çok açıdan faydalı olacağı tarafımızdan düşünülmektedir.

KISALTMALAR

AOL: Amerikan Online

ABD:Amerika Birleşik Devletleri

AB:Avrupa Birliği

BM:Birleşmiş Milletler

DSP:Demokratik Sol Parti

LDP:Liberal Demokrat Parti

SP:Saadet Partisi

Inc:İncıtıue.

İSS:İnternet Servis Sağlayıcı

İnet:İnternet Konferansları

TBD:Türkiye Bilişim Derneği

www:world wide web

WIPO:Dünya Fikri Haklar Teşkilatı

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

- AKIN, H.Bahadır, (2001), Yeni Ekonomi, Çizgi Kitapevi, Konya
- AKGÜL, Mustafa, , (Aralık 2001), “İnternet ve Düzenlemeler”, Bilişim Kültürü Dergisi, S.80, Ankara
- BARBIER, Frederic ve LAVENİR, B. Catherine, (2001), Medya Tarihi, Okyanus Yayınları, İstanbul
- BENNETT, W. Lance, (2000), Politik İllüzyon ve Medya, Nehir Yayınları, İstanbul
- BUHARA, Muharrem, (2001), İnternet Canavarı, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul
- ÇAĞILTAY, Kürşat, İnternet, (1997), Metu Press Yayınları, Ankara
- DURA, Cihan ve ATİK, Hayriye, (2002), Bilgi Toplumu Bilgi Ekonomisi ve Türkiye, Literatür Yayınları, İstanbul
- DÜNDAR, Can, (2001), Nereye?, İmge Kitapevi, Ankara
- ERDİNÇ, Nurgün, (2000), “Haber Portalllarının Medyadaki Yeri”, Şubat 2001, (www.inet-tr.org.tr)
- ERSÖZ, Ömer , (1999), 2000’li Yıllarda Yazılı Basının Geleceği, Gazete Sahipleri Birliği Yayınları:1, İstanbul
- FİDAN, Mehmet, (2000), Siyasette Güvenilirlik İmajı, S.Ü. İletişim Fakültesi Yayınları, No.04, Konya
- GÖKÇE, Orhan,(1995), İçerik Çözümlemesi, S.Ü. İletişim Fakültesi Yayınları, N.01, Konya
- GÜRCAN, H.İbrahim, (1999), Sanal Gazetecilik, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Yayını, No.31
- GÜRCAN, H.İbrahim ve YÜKSEL, Erkan, (2001), Habercinin El Rehberi, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir
- GÜRCAN, H.İbrahim ve BATU, Çiğdem, (Aralık 2001), “İnternet Haberciliğinde Sanal Yazı İşleri Ve Gazetecilikte Değişen Roller” (www.inetr.org.tr)
- İŞİK, Umur, (2001), Sanal Gazetecilik ve Özgürlüğe Kaçış Aracı Olarak İnternet, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi , Konya

IŞIK, Hasibe, (2001), İnternet Alan İsimleri Sistemi, T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Yayınları, Ankara

İÇEL, Kayıhan, (1990), Kitle Haberleşme Hukuku, Beta Yayınları, İstanbul

KIRDI, Murat, (1999), İnternet Gazeteciliği ve Haber İçerikleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

KIRCOVA, İbrahim, (2002), İnternet'te Pazarlama, Beta Yayınevi, İstanbul

KOZANOĞLU, Can, (1997), İnternet Dolunay Cemaat, İletişim Yayınları, İstanbul

MURPHY, Tom, (2000), Web Kuralları, MediaCat Kitapları, Ankara

ODABAŞI, H. Ferhan, (2002), İnternet ve Çocuk, Kapital Medya Hizmetleri Yayınları, İstanbul

ÖZGEN, Murat, (2000), "İnternet ve Türkiye'de İnternet Gazeteciliği", İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, S.10, İstanbul

ÖZODAŞIK, Mustafa, (2001), Modern İnsanın Yalnızlığı, Çizgi Kitapevi, Konya

RIES, Al-Laura, (2001), İnternette Marka Yaratmanın 11 Değişmez Kuralı, MediaCat Kitapları, Ankara

SCHNEIDER, Wolf, JOSEF RAUE Paul, (2000), Gazetecinin El Kitabı, (Çev. Işık Aygün), Kondrad Adenauer Vakfı Yayınları, Ankara

ŞEKER, Mustafa, (2000), Çağdaş Gazete Yayınlama Teknikleri, S.Ü. İletişim Fakültesi Yayınları, No:5, Konya

TEMUR, Sedat ve YALÇIN, Kadir, (2000), Temel Bilgisayar (Ders Notu) Çizgi Kitapevi, Konya

TOKGÖZ, Oya, (2000), Temel Gazetecilik, 4.Baskı, İmge Kitapevi, Ankara

TUNÇKOL, Yılmaz, (2000), Gazetecinin Not Defteri, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Yayınları, İstanbul

TURGUT, Serdar, (7 Haziran 2001), "İnternette gazeteye", Hürriyet Gazetesi, S.7

WINGATE, Philippa, (2001), İnternet, Tübitak Yayınları, İstanbul

GAZETELER

Detay, "Turkishpress.com", (Kasım 2001), G.Ü. İletişim Fakültesi Öğrenci Yayını, S.34, Ankara

Hürriyet, (24 Mart 2002), “Basın Konseyi 1 yılda 123 karar aldı”, S.14
Hürriyet Gazetesi, (3 Haziran 2000), “@ 208’de kalkarım, @ 917’de yatarım”, S.6
Hürriyet Gazetesi, (16 Eylül 2001), “Opel’in CarWeb’iyle İnternette Sörf”, S.11
Hürriyet Gazetesi, (27 Ekim 2001), “Sabancı’da İnternette Adını Geri Aldı”, S.10
Hürriyet Gazetesi Pazar İlavesi, (16 Aralık 2001), “Krizin Keyfini Çıkartanlar
(Turkticaret.net, Mobilera)”, S.18
Hürriyet Gazetesi, (22 Haziran 2002), “Yeni RTÜK Düzenlemeleri”, S.1
Hürriyet Gazetesi, (19 Haziran 2001), “İnternette Gazeteye” (Renkler-Serdar Turgut), S.7
Milliyet Gazetesi, (2 Temmuz 2000), “İnternet Terzisi Hizmete Girdi”, S.9
Posta Gazetesi, (7 Kasım 2001), “e-devlete rağbet yok”, S.9
Star Gazetesi, (16 Mayıs 2002), “RTÜK Mahkemelik”, S.13
Selçuk İletişim, (Ocak 2002) “Sanal Ortamda Sınav”, Selçuk Üniversitesi İletişim
Fakültesi Uygulama Gazetesi, S.38, Konya
İletim Gazetesi, (Mart 2001), “İnteraktif Yüksek Lisans”, İ.Ü.İletişim Fakültesi Uygulama
Gazetesi, S.67, İstanbul
Yeni Meram Gazetesi, (4 Temmuz 2001), “İnternette Kapkaççı Uyarısı”, S.5, Konya

DERGİLER VE BROŞÜRLER

Bilişim Kültürü Dergisi,(Aralık 2001), “İnternet ve Düzenlemeler”, Türk Bilişim Derneği
Dergisi, S.80, Ankara
Bilişim Kültürü Dergisi,(Mart 2002), “Bilgisayarda Resim, İnternet’te Sergi”, Türk
Bilişim Derneği Dergisi, S.81, Ankara
Bizden Haberler, (Ekim 2001), “Koçfinans’tan Online Hukuk İletişimi”, Koç Topluluğu
Aylık Haber Dergisi, S.283, İstanbul
Cogito Dergisi, İnternet Üçüncü Devrim?, Yapı Kredi Yayınları, S.30, İstanbul
Globus Ekonomi ve Finans Dergisi, (Ekim 2001), “Hızlı ve Ucuz İnternet Bağlantısı”,
S.10, İstanbul
Oracle Yazılım Şirketi Dergisi (E-İş’te Başarı), (2001), İstanbul
Selçuk İletişim Dergisi,(Ocak 2002), “İnternet’in Alışkanlıklarımız Üzerine Etkileri”,
Konya

Türk Telekom Dergisi, “Mobil İnternet’in Temel Taşları”, (Temmuz-Ağustos 2001),
Ankara

Türk Telekom Dergisi, “İnternet’te yer almak artık daha kolay”, (Şubat 2002), Ankara
Pamukbank İnternet Şubesi El Broşürü, “Pamukbank’a En Kolay Ulaşım Aracı”, (Aralık
2001)

PC Magazine, “İnternet”, (Nisan 2000), S. 77, İstanbul

PC Life, (Mayıs 2001), “Hacker Dedikleri”, S.14, İstanbul

Vee-mail (Veezy Aboneleri İnternet Kültürü Dergisi), (Aralık 2000), S.16, İstanbul

İNTERNET HABER SİTELERİ

Hürriyetim İnternetim, (2002), “Suudi prensten internet yatırım”, Anasayfa
[www .radikal.com](http://www.radikal.com)

www.zaman.com

www.güneş.com

www.star.com

www.akşam.com